

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 27 januari 2014*§ 3 Interpellation om den beräknade bristen på 131 000 bostäder i länet år 2030 (nr 2013:27)*

Anförande nr 1

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

J a n V a l e s k o g (S): Jag får tacka så mycket för svaret på interpellationen, som handlar om en viktig och avgörande fråga för den här regionen, nämligen bostadsbyggandet och bristen på bostäder, framför allt bristen i förhållande till antalet nyinflyttade och den befolkningsökning som sker. Det är ganska förskräckande siffror och prognoser som finns hos länsplanerare och även intresseorganisationer som tittar fördjupat på hur bostadsförsörjningen fungerar i Stockholm i dag.

För år 2030 kommer det att behövas minst 166 000 lägenheter i Stockholms stad. Det planerades från början för enbart 100 000, och det har ökat till 140 000, vilket borgarrådet har utvecklat i svaret. Åtminstone från början var 40 000 vad tjänstemännen själva trodde på, men det är bra att ambitionsnivån har ökat. Sedan är frågan vad som är ambitioner och vad som är dådkraft.

Det har tyvärr visat sig de senaste åren att vi inte har byggt särskilt mycket. Vi ligger någonstans i mitten på länslistan när det gäller antal färdigställda bostäder per tusen invånare. Vi behöver alltså bygga väldigt mycket mer i Stockholm.

Ett minst lika stort problem är att det byggs för lite i länet. Nu vill borgarrådet i sitt svar inte peka ut några svaga kommuner i detta avseende, men vi vet att ett antal moderatkommuner med god tillgång till exploateringsbar mark i princip har vägrat bygga flerfamiljshus. I botten på den listan ligger två kommuner som har utmärkt sig särskilt dåligt, och det är Danderyd och Norrtälje.

Tyvärr hjälper inga argument i världen. Trots att vi har en regional utvecklingsplan som man har godkänt i landstinget är den någonting som kommunerna hellre stoppar långt in i bokhyllan, och de gör inte så mycket vad gäller de egna planerna för att få i gång bostadsbyggandet, tyvärr.

Den enkät som Handelskammaren hade gjort, som jag hänvisar till i interpellationen, visar att det finns teoretiska byggplaner på 270 000 bostäder till 2030. Jag pratar ju om att det behövs 166 000 lägenheter i Stockholms stad. Om man tittar på Stockholms län, utifrån de planer som finns och den efterfrågan som finns, kommer det totalt i Stockholms län att saknas över 130 000 lägenheter till 2030, enligt dessa beräkningar.

Finansborgarrådet säger i sitt svar att vi ”förväntar oss också att övriga länet vill vara med och bidra”. Då undrar man: Är det här bara en from förhoppning? Det har inte hjälpt tidigare. Under många år har det funnits fromma förhoppningar på en del av kommunerna i länet, men det har inte hänt just någonting.

Därför är det intressant hur finansborgarrådet ser på sin roll som gruppleadare och kommunstyrelsens ordförande i den största staden i länet, där man får säga att han har ett särskilt ansvar för att påverka partikamrater inte minst i bostadsförsörjningsfrågorna: Hur ska vi få fler kommuner att hjälpa till att bygga bostäder i Stockholm och fylla igen det stora gap som alla pekar på?

Det är i och för sig bra att Stockholm har ökade ambitioner, även om ambition och prestation bevisligen inte är samma sak. Men det här är ändå en regional fråga: Hur ska vi få övriga kommuner i Stockholms län som inte bygger att verkligen göra det?

Anförande nr 3

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Tack, Jan Valeskog, för interpellationen! Bostadsfrågan är otroligt viktig, och det är bra att vi diskuterar den här i kommunfullmäktige.

Det finns anledning att först understryka det som jag har ansvar för omedelbart, Jan Valeskog, nämligen bostadsbyggandet i Stockholms stad som vi har ett gemensamt ansvar för. Där har vi nu 140 000, som ju inte är någon from förhoppning utan som redan har konkretiserats, i och med att vi häromdagen presenterade bostadspotentialen och där vi på stadsdelsnämndsnivå visar beräkningar för var de nya bostäderna ska komma till. Detta är förstås helt nödvändigt, och att vi tar i den här ambitiösa målsättningen.

Hur ska man då göra för att stimulera andra att bygga mer också? Det finns kommuner i vår omedelbara närhet som verkligen bygger mycket och som är, tror jag, påverkade av det tillväxtcentrum som Stockholms stad är. Solna och Sundbyberg förtjänar att nämnas, liksom Nacka. Men även flera andra har nu växande bostadsplaner. Man kan ändå se en klar utveckling i detta.

Metodiken vägleds mycket av tunnelbaneuppgörelsen. Det är en unik trafikuppgörelse i Sverige på det sättet att man kopplar bostadsbyggandet till en överenskommelse om att bygga ut infrastrukturen. Så måste man nog jobba mycket mer. Jämför vi till exempel med det västsvenska paketet finns där inte några krav på en enda ny bostad. Och tittar vi självkritiskt bakåt är jag övertygad om att vår överenskommelse om utbyggd infrastruktur i och för sig har lett till nya bostäder, men det har inte varit huvudfokus, även om man har använt till exempel Förbifart Stockholm, som väl både Jan Valeskog och jag vill bygga.

Det är gamla beräkningar som jag har här, så det kanske har blivit ännu mer i dag, men enligt dem öppnar det för 60 000 nya bostäder. Det är också viktigt att föra in det, för de som vill stoppa den typen av infrastrukturprojekt måste också svara för att de i det fallet också stoppar 60 000 bostäder. Överenskommelsen om tunnelbanan ger

en omedelbar skjuts med 78 000 bostäder, och där ligger 38 000 hos de andra tre kommunerna som är med i uppgörelsen.

Jag är övertygad om att man jobbar på det sättet och visar att vi bygger ut infrastrukturen. Vi gör överenskommelser. Vi kopplar bostäder till utvecklingen. Det gör att kommunerna verkligen får möjlighet att bygga nya bostäder, och markvärdena ökar. Det är inte alltid så att byggföretagen är på hugget att bygga i periferin, och där behöver vi fundera lite över hur man ändrar på det.

Anförande nr 4

J a n V a l e s k o g (S): Jag måste först säga att jag är oerhört glad över tunnelbaneinitiativet, och jag får verkligen säga att jag är särskild glad över att finansborgarrådet har svängt rejält i den frågan och blivit en tunnelbanekramare från att ha kramat någonting helt annat, som gick ovan jord och hade betydligt sämre kapacitet. Det här är naturligtvis nödvändigt, både att ha spår med kapacitet och att få upp farten för att möjliggöra mer omfattande bostadsbebyggelse.

Men, som länsstyrelsen har visat, även om man tar hänsyn till allt detta, på papperet i alla fall – och det hoppas jag ska genomföras, våra 140 000 bostäder – kommer det att finnas ett gap. Det är det som är intressant. Enligt länsstyrelsen, om vi räknar om alla de siffror som jag tog förut och räknar om de behov som finns i länet, är det 16 000 lägenheter per år. Vi har byggt knappt 8 000 per år och kommer kanske att kunna öka något, men fortfarande kommer det att finnas ett gap.

Stockholm, som jag sade förut, om man nu ska räkna antalet färdigställda bostäder per tusen invånare, ligger ungefär i mitten av länsligan. Men som jag sade ligger många kommuner i botten där som inte alltid har gjort bra ifrån sig och inte heller verkar vilja göra det. Andra, som till exempel och Solna och Sigtuna, har däremot varit duktiga och på topp.

Då är det fråga om organisationen. Vi har hört bostadsministern prata om att det är något systemfel, att vi inte får bostadsförsörjningsarbetet att fungera. Det är slående att varenda gång, oavsett regering, måste det till ett regeringsinitiativ för att man ska kunna samla stockholmarna och få ihop en plan. Vi kan aldrig klara av att göra det själva med den mycket bristfälliga organisationen. Vi har pratat om det förut. Sedan kan man åter ha delade meningar, men att det inte fungerar är uppenbart. Bostadsförsörjningen är ett praktexempel på att det inte har fungerat i historisk tid. Många kommuner använder sitt planmonopol mest för att se till att det inte byggs i stället för att se till att det byggs. Vi har inte haft någon regional beslutskraft värd namnet, utan staten måste, precis som nu, hoppa in med förhandlare för att få någonting att hända. Det har vi hållit på med i årtionde efter årtionde, och det är inte hållbart.

Jag tycker att det ansvariga finansborgarrådet i länets största kommun ska ta ett särskilt ansvar i den frågan och försöka få en beslutskraft som aktivt gör att vi verkligen kan komma upp till de 16 000 lägenheterna per år på länsnivå. Det kommer vi inte att göra, som det ser ut, även om vi har ambitioner på papperet.

Anförande nr 5

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag vill kommentera det här med de 140 000 bostäderna som du tar upp. Staden kom häromdagen ut med bostadspotentialen 140 000 bostäder och hur man skulle kunna bygga i Stockholm. Men vi ser ju inte någonting av det i den budget som ni lade till detta år. Stadsbyggnadsnämnden fick inte mer pengar för att kunna anställa fler tjänstemän och på så sätt öka byggtakten. Det är viktigt att säga att bostadsbristen ju finns här och nu, och det är viktigt att vi sätter i gång nu.

Dessutom var det en väldigt intressant rapport, men det är flera saker som behöver förbättras, som vi tidigare har pratat om, till exempel områdesplanering. Rapporten visar att om man använder det på ett bra sätt kan man också förtäta på ett mycket effektivt sätt och skapa mycket bostäder. Detta är någonting som Vänsterpartiet lägger i sin budget sedan tidigare.

Dessutom är det detta med Förbifarten och att ställas till ansvar om man säger nej till Förbifarten, därför att det skulle generera ett mindre antal bostäder. Ja, det må vara så, men jag tror inte att det är någon som vill bo i nära ytläge, nära en förbifart.

Dessa pengar måste också omplaceras på ett annat ställe, och vi lägger dem på kollektivtrafik. Då ger det också bostäder. Jag vågar hävda att kollektivtrafik är ett effektivare sätt att förtäta en stad.

Anförande nr 6

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Först när det gäller tunnelbanan: Det var inget regeringsinitiativ. Initiativet kom först härifrån när vi samlades och sade att vi ville bygga tunnelbanan till Nacka. Det skedde innan regeringen sedan utsåg en förhandlingsman. Det var ju bra att man gjorde det, för det är fullständigt rimligt att staten är med och finansierar de stora kollektivtrafikutbyggnaderna i Stockholm. Det handlar om att hålla den här tillväxtmotorn i gång, vilket hela landet är beroende av i högsta grad. Det är självklart en korrekt ordning att staten är med och finansierar, som nu har skett i denna överenskommelse. Initiativen är vi fullt kapabla att ta själva.

Jan Valeskog är lite luddig om vad han egentligen vill när han kritiserar kommunernas användning av planmonopolet. Vill han flytta det till landstinget? Jag tror inte att det blir något bättre tryck i bostadsbyggandet då. Tvärtom kommer nog det motstånd som alltid finns att öka om man känner att besluten har flyttat längre från kommuninvånarna. Jag tror att vi ska vara rädda om den ordningen. Sedan får kommunledningarna ta det politiska ledarskapet och ansvaret för att se till att det byggs tillräckligt mycket bostäder.

Jag ser gärna att Stockholm har ett särskilt ansvar i den frågan. Vi samarbetar väldigt bra med allt fler kommuner i direkta samarbetsprojekt omkring bostadsbyggandet. Det är Hagastaden med Solna, när det gäller runt Bällstaån med Sundbyberg. Vi har diskussioner med Botkyrka och så vidare. Det handlar om att ha en gemensam planering med våra grannkommuner. Nacka är också naturligt. På det sättet kan vi stimulera och hjälpa till att fatta de beslut om till exempel infrastruktur och gemensam planering som underlättar bostadsbyggandet.

Jag tycker att Norrtälje nämndes lite orättvist. Vi hörde ganska nyligen på nyheterna att de har stora planer för sitt hamnområde, där de vill bygga bostäder inte minst för familjer i Norrtälje kommun som behöver bostad och på grund av att det sker en inflyttning.

Jag upplever att det generellt finns en god insikt hos kommunen om behovet av ökat bostadsbyggande. Sedan vet vi att det finns många trögheter i systemet. Det åvilar nu – det är vi överens om – regeringen att visa resultat av olika utredningar och annat för att förenkla bostadsbyggandet. När det gäller Stockholms stad vet alla – och det vet Jan Valeskog, som också har följt dessa frågor länge – att det inte minst här är en komplicerad process att bygga bostäder, och vi behöver verkligen driva det.

Vi har gett extra pengar till stadsbyggnadsnämnden. Vi gjorde det förra året hos stadsdirektören. Det är samma sak i år. Det finns pengar hos stadsdirektören för stadsbyggnadsnämnden och exploateringskontoret att söka om man behöver pengar, för det ska inte saknas pengar och tjänstemän för att genomföra planerna.

Anförande nr 7

J a n V a l e s k o g (S): Först tunnelbanan och initiativet: Det må så vara. Jag vet att vi har hållit på i sju års tid – jag har själv stått här i talarstolen – och diskuterat tunnelbana, där ni har varit direkt ovilliga, framför allt från landstingsmoderaterna. Finansborgarrådet tillhörde inte heller entusiasterna från början. Som jag sade i någon debatt tidigare får vi väl tacka moderaterna i Handelskammaren och några i Regeringskansliet som har lyckats vända debatten inom Moderaterna så att vi har fått detta projekt. Jag försökte skicka en blomma någon gång, men i det fallet fick jag inte med mig trafikborgarrådet på det initiativet.

Det är sju förlorade år när det gäller tunnelbanan. Men nu är vi i alla fall här, och det är bra att vi har kommit så långt att vi har de här ambitionerna.

I fråga om det kommunala planmonopolet handlar naturligtvis hela regionfrågan om var beslut ska tas i miljöfrågor, energifrågor, trafikfrågor och även bostadsförsörjningsfrågor. Vi har nu lite facit i handen efter 10–20 år, att ska det hända någonting är det inte regionen som har kraft att göra det för fem öre. Vi har en regional utvecklingsplan som blir en dammsamlare och som några kommuner kanske följer och andra inte. Det är ingen kraft i de besluten. Vi har dessutom facit i handen. Mindre kan det knappast bli med det här systemet när kommuner i praktiken totalvägrar att bygga i sina kommuner. Majoriteten kanske inte vill ha fler bostäder, och då följer kommunledningarna i de kommunerna denna linje.

Vad gäller antalet bostäder i Norrtälje och andra kommuner pratade jag om hur det har varit i historisk tid. Då ligger Danderyd och Norrtälje i botten i förhållande till invånarantalet medan andra kommuner ligger i topp. Stockholm gör inte det.

Det är vackert och bra, och jag tycker naturligtvis att man ska ha ambitioner. Men vad är trovärdigheten, med tanke på det förhållandevis låga bostadsbyggande som har varit i Stockholm? Vi har ambitionen på 140 000, och samtidigt finns det drygt 40 000 som ingår i planprocesserna, vad jag förstår. Det är verkligen en lång bit att

gå. Ska man få riktig trovärdighet i detta måste man naturligtvis få i gång bostadsbyggandet betydligt mer än vad ni har lyckats med under dessa sju år.

Inte minst tycker jag, vilket finansborgarrådet inte verkar vilja göra, att man ska ta mer krafttag för att bli en drivande och ledande kraft i länet i dessa frågor, att verkligen i debatt och på annat sätt, i möten och kontakter, försöka få de kommuner som inte bygger att verkligen göra det. Det kan trots allt inte bara vara Stockholms ansvar, utan flera av länets kommuner måste ta ett ansvar för att ekvationen ska gå ihop.

Anförande nr 8

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! För det första tycker jag att bilden av situationen i länet och ambitionerna när det gäller bostadsbyggandet målas mycket svartare än vad som är en korrekt bild. Man måste också se att vi bygger ut infrastruktur, har ett samarbete och förenklar regelverk för att det verkligen ska bli fart på bostadsbyggandet i alla kommuner.

I Stockholm, om man tittar på redovisningen av målen för 2013 som nu behandlas i exploateringsnämnden, överträffar vi kommunfullmäktiges mål både när det gäller markanvisningar och när det gäller färdigställda bostäder. Tempot har höjts successivt. Tidigare lutade sig staden mot just trafik- och regionplanekontorets bedömning av 80 000 bostäder till 2030. Sedan höjde Alliansen det 2011 till 100 000, för vi kunde se att befolkningsökningen var uthållig och att målet 80 000 inte räckte. Sedan har vi nu höjt det till 140 000.

Det är inte ett initiativ från något regionkontor som gjort att vi har höjt till 140 000. Det är ett politiskt initiativ här i staden som bygger på en politisk överenskommelse med tre andra kommuner, staten och landstinget om att bygga ut tunnelbanan.

Jan Valeskogs övertro på att nya byråkratiska organ ska bli pådrivande för bostadsbyggandet har jag svårt att hänga med på.

Det här handlar om politiskt mod och politiska visioner, både att fatta beslut om bostadsbyggande och att fatta beslut om att bygga ut tunnelbanan.

Om jag var lite kinkig för sju år sedan handlade det om att man även i sådana här saker måste räkna på ett resandeunderlag. Det är det som fungerar nu när vi kraftfullt ökar bostadsbyggandet, inte minst när det gäller tunnelbanan till Nacka. Jan Valeskog har ändå sett i debatten att det är en och annan professor på KTH som fortfarande tycker att politikerna tar risker när man bygger tunnelbanan till Nacka därför att resandeunderlaget kanske inte kommer att bli tillräckligt stort. Jag tycker att vi gör rätt i att ta den risken, för vi har erfarenhet av den dynamik som sådana här utbyggnader har.

Jag är gärna med och tar ansvar i den meningen att vi driver på utvecklingen i hela länet, för det är ett gemensamt ansvar för alla 26 kommunerna att bygga bostäder. Sedan känner jag att mitt huvudansvar naturligtvis ligger i Stockholms stad, och det har vi verkligen tagit med stor tydlighet. Jag har noterat i intervjuer med Socialdemo-

kraternas ledande företrädare att man ändå tycker att 140 000 bostäder är ett bra mål. Det gläder mig, för det innebär att vi kan få styrka i att fatta beslut om dessa bostäder. Det kommer inte att vara enkelt alla gånger. Det kan man ibland tro när man hör debatten här. Men vi hör även i denna sal lite andra röster, som inte är lika pigga på bostadsbyggandet, så det krävs nog ett fortsatt politiskt mod för att ha ett högt bostadsbyggande.

§ 4 Interpellation om fritiden för barn och unga i Hjulsta (nr 2013:28)

Anförande nr 9

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 10

E m i l i a B j u g g r e n (S): Ungefär 40 procent av de boende i Tensta i dag är 25 år eller yngre, och en fjärdedel är så unga som under 15 år. Det är en betydligt yngre befolkning än vad staden har i genomsnitt. Som jag ser det säger det sig självt att det ställer krav på hur man planerar stadsdelar för barn och unga i de områden där befolkningen är så pass ung.

Min fråga i interpellationen till borgarrådet är om han tycker att det är klokt att stänga fritidsgården på Hjulsta grundskola och vad som görs för att de barn och unga som växer upp i Hjulsta ska få en meningsfull fritid, samhörighet, trygghet och socialt kapital.

I svaret räknar borgarrådet upp många av de fantastiska verksamheter som finns i stadsdelen. Väldigt många av dem ligger i närheten av Tensta centrum, och Hjulsta ligger trots allt en bit från detta centrum. Jag hoppas att det visar på borgarrådets oförståelse snarare än ignorans. För de äldre ungdomarna i området spelar det nog mindre roll om man måste ta sig till nästa tunnelbanestation eller gå en halv eller en kilometer för att ta sig till fritidsverksamhet. Men för de barn som är yngre kan det vara det som avgör om man tar sig hemifrån efter skolan eller inte. För de unga barnen och de små barnen är det viktigt att fritidssysselsättning finns i det direkta närområdet.

Tyvärr är det fortfarande så att Tensta ses som ett väldigt otryggt område att bo i. När Stiftelsen Tryggare Sverige mätte så sent som 2012 sågs Tensta som den otryggaste förorten i vårt land. Det är klart att människors upplevelse av den otryggheten, även om den inte alltid är rättvis i form av brottsstatistik, speglar hur människor vågar röra sig i sin stad. Många föräldrar som man möter är just rädda för att låta sina barn gå hemifrån när mörkret har fallit, och måste de gå långt hemifrån ökar ytterligare den oro som många föräldrar känner.

När jag själv träffar barn och ungdomar i Hjulsta pratar de framför allt om att de vill ha lokaler att dansa i och konstgräsplaner att spela fotboll på, och de vill ha det i sitt direkta närområde. Jag tycker inte att det är orimliga krav eller förväntningar att ha på sin stadsdel, att man kan vara aktiv i sitt närmaste område.

Min fråga kvarstår nog lite till borgarrådet: Varför stängdes fritidsgården på Hjulstaskolan? Vad ska jag svara de barn och ungdomar som ställer den frågan till mig?

Anförande nr 11

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag har i svaret försökt beskriva lite kring just fritidsgården. Precis som du säger bor det i stadsdelen Järva som helhet

väldigt många barn och unga. Det är stora krav på att det finns mycket aktiviteter och att man ser till att anläggningar rustas upp och renoveras i tillräcklig omfattning, för det är ett väldigt högt tryck. Det är ett högt tryck på våra anläggningar för de minsta barnen också. Det är god kvalitet när man har renoverat, men man måste ofta se över det efter bara några år. Så ser det ut just därför att det är en mycket ung befolkning, precis som du säger.

Det gör också att Järva i dag har väldigt mycket olika aktiviteter. Och när man inom staden diskuterar att olika förvaltningar ska gå in och göra saker är det ofta i Järva som man kommer med förslag. Det gör att vi till exempel i den fråga som har stötts och blötts i ganska många år, även under tidigare majoriteter, om en fullstor lösning på Hjulsta bollplan nu ser att en projektering ska komma i gång under våren, förhoppningsvis också byggnationen. Det är nog ganska många barn och unga i Hjulsta som kommer att använda den.

Jag tycker också att det är viktigt att se Järva som en helhet, även om Järvafältet naturligtvis är en väldigt stor park att ta sig igenom. Det är inte så lätt att ta sig från södra Järva till norra Järva i dag, men mellan stadsdelarna på den södra sidan är det ändå verksamheter som spänner över linjerna. Som du säger kan inte alla barn gå ned till tunnelbanan eller vandra själva, och många föräldrar följer med sina barn till fritidsaktiviteter. Det är viktigt att man också tar med det. Din fråga har också gällt de unga och inte bara barnen, så därför har jag räknat upp en del av de verksamheter som pågår.

När det gäller just denna fritidsverksamhet har man ett avtal med Verdandi om att de ska bedriva delar av denna verksamhet. De kommer att gå till skolor och ta med sig barn i olika verksamheter även fortsättningsvis, vilket var delar av de verksamheter som fritidsgården hade när den var i gång. Sedan har stadsdelen velat göra denna omprioritering. Men den allmänna bilden av att allting försvinner från Hjulsta stämmer inte.

Sedan kan man säga att det blir mycket verksamheter i Tensta. Parcouranläggningen och annat som nyligen kommit på plats är sådant som ligger där just för att det ligger i mitten. Hjulsta ligger dess värre vid nästa tunnelbanestation, men det är som sagt viktigt att där också finns verksamhet.

Anförande nr 12

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jo, det är precis som du beskriver, Joakim. Många föräldrar får gå med sina barn till fritidsaktiviteterna just för att skapa en känsla av trygghet, precis som föräldrar gör överallt i vår stad.

Förutom att området har en väldigt ung befolkning har området också en betydligt mer trångbodd befolkning än vad många andra delar av vår stad har. Jag tror inte att alla stockholmare riktigt kan föreställa sig hur trångt många människor bor runt Järvafältet, och framför allt i södra delen av fältet. Situationen för många i dag liknar hur det såg ut i Sverige på 20- och 30-talet. En familj med fem barn kan bo i en tvåa eller trea. Som du säger ställer det högre krav även på renovering och upprustning av de lägenheterna.

Det gör också att behovet av att ha någon annanstans att vara kanske är ännu större än vad det är för andra barn och ungdomar som växer upp. Det är helt enkelt inte fysiskt möjligt att läsa sina läxor hemma och ta hem kompisar efter skolan, utan man behöver vara någonstans där man kan knyta sociala kontakter, umgås och ha ett aktivt liv.

Jag vet att det görs väldigt mycket gott. En del uppmuntras av staden genom olika projektpengar. En del är helt enkelt lokala initiativ, där människorna i området själva tar på sig att skapa meningsfulla fritidsaktiviteter och även annan social verksamhet.

Det är konstigt att en fungerande verksamhet som finns på Hjulstaskolan inte får fortsätta. Alla barn och unga som jag möter men även lärare som jag möter säger att de saknar och vill ha tillbaka den. Jag har inte fått något svar som tyder på någonting annat att det är en ren besparing, ett sätt att spara in pengar från stadsdelsnämndens sida. Inget i ditt svar tyder heller på något annat. Man pratar hela tiden om hur viktigt det är att barn och unga ska ha fritidssysselsättning och att invandrarflickor i många fall är prioriterade grupper. När det då finns verksamhet som de själva vill ha och uppskattar tycker jag att det är lite märkligt att de får kalla handen och att den verksamheten inte får fortsätta. För mig är det att sätta sig över de människor som bor där och vill ha den verksamheten kvar.

Jag tycker fortfarande inte riktigt att du har svarat på den specifika frågan.

Anförande nr 13

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag har försökt svara, Emilia, när det gäller verksamheten på just den här fritidsgården. Här har stadsdelen bestämt sig för att anta Verdandi som de som ska bedriva i stort sett den verksamhet som bedrevs tidigare. Det tar fem minuter att gå dit från skolan. Sedan är det mycket möjligt att det dyker upp andra initiativ.

Du ställer frågan: Vad tycker borgarrådet att barn och unga i Hjulsta ska göra på kvällar och helger? Ja, det måste vara för föräldrarna och barnen som man skapar möjligheter att göra det som de tycker är roligt och det som de tycker ger den stimulans och de möjligheter till fritidsaktiviteter som behövs. Sedan kan staden gå in och stötta på olika sätt. Stadsdelen har bedömt att Verdandi kan utföra detta uppdrag, där man vänder sig till de ungdomar som går på Hjulstaskolan men även till andra.

Här har staden också bestämt sig för att det ska finnas en fullstor hall på bollplanen. Om inte det är en satsning i området undrar jag vad som är en satsning, med tanke på vad en fullstor idrottshall faktiskt kostar. Det är en fantastisk verksamhet som kommer att vara i startgroparna där ganska snart, och det är någonting som man har efterfrågat i många år. Det här är en satsning om något.

Många av de nya anläggningarna ligger naturligtvis inte exakt där man önskar. De läggs på olika ställen, för Järva är stort. Jag tycker att det är naturligt att en del av dem har koncentrerats till Tensta, eftersom det ligger mitt emellan de två

stadsdelarna. Men för de allra yngsta är det viktigt att de också finns på nära avstånd från skolan, och då tycker jag att fem minuters gångväg inte är så värst långt.

Anförande nr 14

E m i l i a B j u g g r e n (S): Hjulsta bollplan – ingen välkomnar den nya hallen mer än jag. En av mina tidigare debatter här i fullmäktigesalen handlade just om att ni skrotade den idrottshall som var bestämd, som skulle vara inte bara en enkel bollplan utan en fullstor idrottshall uppe vid skolan. Men det är mycket välkommet att det blir någon form av idrottshall till sist.

Det är synd att vi inte kunde få en hall som rymmer även en spegelsal. Som vi vet är det många flickor runt Järvafältet som inte är fysiskt aktiva, och det som de efterfrågar mer än annat – precis som många andra icke-fysiskt aktiva flickor – är hallar att kunna ha dans, aerobics och den typen av träning i. Men det är väl någonting som vi får arbeta vidare för.

Jag skulle önska att man från staden låter de verksamheter som finns och fungerar fortsätta att finnas och fungera, i stället för att hela tiden ha kortsiktiga projekt. Vi får hoppas att den nya fritidsverksamheten som ska komma i anslutning till skolan blir lika framgångsrik och får fortsätta att finnas om det går bra, så att det inte blir på samma sätt som nu och man låter den vara några år och sedan ger dem kalla handen och lägger ned den för att använda pengar till någonting annat.

§ 5 Interpellation om förestående nedläggning av 11-mannaplan på Stadshagens IP (nr 2013:29)

Anförande nr 15

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag hänvisar inledningsvis till det utdelade svaret.

Anförande nr 16

J a n V a l e s k o g (S): Jag får tacka så mycket för svaret.

Frågan gäller de planer som har funnits en bra tid, i enighet bland partierna, på att ta bort en elvamannaplan i Stadshagen för att kunna bygga bostäder och – också i enighet, som jag uppfattar det – att hitta en ersättningsplats på Kungsholmen, som det har sagts, eller i närheten. Det där kan vara lättare sagt än gjort.

Därför får jag med viss glädje säga att det finns ett förslag som har varit uppe i berörd nämnd men också, som det står i svaret, att man i korsningen Drottningholmsvägen/Essingeleden ska bygga en ny elvamannaplan. Det är gott och väl att det blir så, men det föranleder en del frågor.

I slutet av svaret är borgarrådet väldigt glad över att kunna konstatera att det finns många fotbollsplaner på Kungsholmen i förhållande till antalet barn och unga. Då verkar inte borgarrådet ha förstått hur allvarligt läget när det gäller bristen just på elvamannaplaner.

Som alla vet är det väldigt många ungdomar som spelar fotboll – det är utan tvekan den största idrotten – både flickor och pojkar. När man kommer upp i 12–13-årsåldern börjar man spela niomannafotboll och sedan elvamannafotboll, och då måste man ha elvamannaplaner. Det finns inte en enda fotbollsplan till exempel på Norrmalm, där det är nästan 70 000 invånare och säkert 10 000 ungdomar. Alla spelar inte fotboll, men de är i alla fall berörda på något sätt.

Det enda alternativet för dessa ungdomar är att spela på fotbollsplanerna på Kungsholmen. Därför kan man inte titta enbart på Kungsholmen, som borgarrådet gör, utan man måste titta på närområdet. Vi pratar om 120 000–150 000 invånare som är berörda, eller deras barn som håller på med idrott är berörda av vilken lösning som väljs, till att börja med.

Vi ska inte fastna där utan konstatera att verkligheten ser ut så. Det är stor brist på fotbollsplaner – borgarrådet vet naturligtvis att så är fallet rent allmänt. Det är jättebra att det byggs sju mannaplaner. Men många ungdomar som är 12–13 år och uppåt tvingas sluta. Väldigt många hade tvingats sluta om man inte hade hittat en ersättningsplan på Kungsholmen.

Mot denna bakgrund är min fråga: Anser borgarrådet att det är möjligt att genomföra detta projekt i korsningen Drottningholmsvägen/Essingeleden? Om det inte skulle gå att ordna, vad gör vi då?

Anförande nr 17

Borgarrådet K e v i u s (M): Kära stockholmare! Ni som kanske inte känner till alla turer ska veta att det finns mycket man kan lära sig. Det byggs väldigt många bostäder på Kungsholmen, och när man byggde längs med nordvästra Kungsholmen lovade man att lägga ned en tennishall som är väldigt populär. Men man berättade inte var denna tennishall skulle ersättas. Så ska man inte planera en stad, tycker jag som stadsbyggnadsborgarråd. Efter väldigt många turer har vi planerat in att tennishallen ska förläggas under Stadshagens IP.

Nästa vecka kommer vi att sätta i gång med sammanlagt 800 bostäder, varav ungefär hälften är hyresrätter, runt om i Stadshagen i en stor detaljplan. 800 bostäder är mycket, och det är väldigt bra att man kan bygga bostäder i Stockholm. Men då har det varit en diskussion om att en elvamannaplan tas i anspråk. Det är tur att jag är både stadsbyggnads- och idrottsborgarråd, för då har jag kunnat kämpa och kämpa för att vi måste ersätta elvamannaplanen.

Tro mig, det är inte helt lätt! Jag har till och med på kartan på mitt rum klippt ut en fullstor elvamannaplan – de är rätt stora – och försökt se var vi kan lägga den. Exploateringskontoret har fått ett uppdrag att hitta en plats, och de har då hittat denna plats i korsningen Drottningholmsvägen/Essingeleden. Det är en ganska trafikerad del av Fredhällsparken. Ja, det kommer att gå, eftersom vi har tagit beslut om denna placering i fastighetsnämnd, exploateringsnämnd och idrottsnämnd.

På kort sikt är det väldigt viktigt att se till att denna elvamannaplan öppnas och kan tas i bruk innan elvamannaplanen på Stadshagens IP stängs.

För er som undrar mer om Stadshagens IP vill jag bara tala om vad som kommer att finnas kvar där. I dag finns det två elvamannaplaner och en sjumannaplan, och det som kommer att finnas kvar är en elvamannaplan och en sjumannaplan. Det är alltså en elvamannaplan som flyttar. Som idrottsborgarråd tycker jag att det är viktigt att planen kan tas i bruk i Fredshällsparken.

Jag vill också understryka att vi har planerat att rusta upp Kristinebergs IP inom en femårsperiod. Ni som känner till det vet att avstånden inte är jättelånga. Med tanke på att staden växer och Kungsholmen får många nya bostäder vill jag säga att det även där kommer att finnas möjlighet att spela fotboll.

Anförande nr 18

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker att det är väldigt positivt att man har kunnat hitta en lösning och att den kommer att vara genomförbar, vilket borgarrådet tydligt säger. Som jag beskrev förut är fotboll en enormt stor idrott. Det handlar inte bara om Kungsholmens stadsdelsnämndsområde utan om en betydligt större del av innerstaden, där massor med ungdomar just i åldern 12–13 år och uppåt helt klart skulle tvingas sluta spela fotboll om denna plan försvann och inte ersattes. Det är ingen kapacitetsförstärkning att flytta en plan, undantaget att man kanske fixar konstgräs på Kristinebergs IP, vilket gör att säsongen förlängs. Det är utmärkt.

Som borgarrådet själv var inne på, med befolkningsökningen och de byggprojekt som finns i området, till exempel i Hagastaden, kommer det enda ställe där de ungdomarna kan spela fotboll i en framtid att vara de två planer som finns, eller tre med Kristineberg. Det är inte mycket om man jämför med vilken stad som helst som är så pass stor som 150 000 invånare, och ännu fler med detta projekt – det är naturligtvis fjuttigt. Men nu ser geografin ut som den gör.

Det är viktigt att man tar det här på allvar. Jag hoppas att det verkligen går i lås och att man, som borgarrådet sade, tar det i rätt ordning och färdigställer innan man lägger ned. Annars kommer det i sig att skapa enorma problem. Som borgarrådet säkert vet är fotbollsentusiasterna på tå i denna fråga och har varit väldigt aktiva. Jag hoppas att det här ska vara en lösning som fungerar för de klubbar som finns i innerstaden framför allt.

Anförande nr 19

Borgarrådet K e v i u s (M): Även om det handlar om Kungsholmen tror jag inte att det har undgått någon att vi konverterar mycket grus till konstgräs. Det är inte alltid fråga om elvamannaplaner, utan det kan vara sjuvannaplaner eller femmannaplaner, men det görs i en rasande takt. Jag kan på min hemsida presentera en lista över alla de konstgräsplaner som vi har anlagt de senaste åren, och det är jättemånga. Ibland får jag mejl: Satsar ni inte lite väl mycket på fotboll? Men fotboll är den i särklass populäraste idrotten i Stockholm.

Jag vill också säga att jag nu får en del protestbrev från boende som vill stoppa elvamannaplanen. Jag hoppas att alla partier här är överens, och Jan Valeskog också, om att vi står upp för att det behövs fotbollsplaner, att det behövs idrottsytor för ungdomar och att de behövs på Kungsholmen, så att dessa protester inte gör att en del politiker i valrörelsen säger: Nej, förresten, vi skippar den här elvamannaplanen. Det är det som är risken ibland. Vi politiker måste stå upp för att vi fattar vissa beslut och förklara: Det här är väldigt bra för dina barn som vill spela fotboll.

Anförande nr 20

J a n V a l e s k o g (S): Som vanligt i vårt politiska arbete står olika intressen mot varandra. Men jag kan lova att skulle en av våra planer bara läggas ned utan ersättning skulle det bli betydligt mer liv i luckan. Det är jag helt säker på, med tanke på hur många som skulle bli berörda. Vi får verkligen jobba ihop för att få en lösning och göra det i rätt ordning, så att man inte chansar och det inte blir någon ersättning. Det måste det absolut bli.

Jag tycker också att det är väldigt bra med konstgräs på mindre planer. Det har ju förekommit under många år, och det initierades mängder av planer när vi satt i majoritet också. Det är utmärkt. Men jag vill ändå hävda att det inte fungerar för barn eller ungdomar när de blir 12–13 år och uppåt. Elvamannaplanerna behövs alltså för att de ska kunna utöva idrott.

Anförande nr 21

Borgarrådet K e v i u s (M): Då är vi överens.

§ 6 Interpellation om barnomsorg på obekväm arbetstid (nr 2013:30)

Anförande nr 22

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Utöver det skriftliga svaret vill jag bara informera kommunfullmäktige om att när det gäller det som heter barnomsorg på obekväm arbetstid har det nu startats ett arbete, som utbildningsförvaltningen gör tillsammans med stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret, för att se över riktlinjerna inför att man beslutar om att ge barnomsorg på obekväm tid. Syftet med detta är att vi över staden mer tydligt ska få gemensamma rutiner, gemensamma underlag och gemensamma kriterier, för att på det sättet likabehandla föräldrarna över staden.

Vi fick 600 000 kronor i statsbidrag för detta före jul, och vi kommer att lämna en ny ansökan till Skolverket 2014 som kommer att gå in i mitten av februari för att fortsätta detta arbete. Eftersom vi från min och Alliansens sida tycker att det här är en viktig fråga, i en stad där vi förväntar oss att verksamheten nu alltmer fungerar 24 timmar om dygnet, måste vi se över hur vi kan erbjuda barnomsorg på obekväm tid. Samtidigt vet vi att detta inte är något som vi någonsin kan göra jämställt med barnomsorg på dagtid, av rent ekonomiska och praktiska skäl. Men vi kommer att fortsätta att arbeta för att de föräldrar som har behov också ska få det täckt.

§ 7 Interpellation om elevernas och resursskolornas problem (nr 2013:31)

Anförande nr 23

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade skriftliga svaret.

Anförande nr 24

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande! Det var en enig utbildningsnämnd som i april i fjol beslutade att förändra tilläggsbeloppen för resursskolorna i Stockholms stad, vilket för många skolor skulle ha kunnat betyda nedläggning. Sedan ändrade sig skolborgarrådet om en viss del av tilläggsbeloppet i resursskolorna, och det var glädjande. Men här är i alla fall en resumé, ifall resursskolorna framöver ändå skulle hotas av nedläggning.

Det saknades ett barnhälsoperspektiv med riskbedömningar. Förvaltningen, liksom nämnden, borde ha tittat också på arbetsmiljölagen. Enligt majoriteten av de rektorer som Svenska Dagbladet talade med hade de inte resurser för så små grupper på sina grundskolor. Det saknades inte varningssignaler. Det var ett reportage i TV4 om att Stockholms stad bryter mot arbetsmiljölagen. Specialister på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset slog också larm om att de barn som drabbades av nedskurna eller borttagna bidrag på Stockholms resursskolor var i stor fara. Även enhetschefen på BUP, barn- och ungdomspsykiatri, i Stockholm varnade. De kommunala grundskolorna är i dag inte rustade att ta emot de eleverna, konstaterade BUP. Varnade gjorde också rektorerna anonymt via medier: Vi klarar inte dessa barn.

Först då backade du, Lotta Edholm, och det var bra. Men frågan är varför det behövde gå så långt innan förvaltningen insåg att den gjort en felbedömning.

I december i fjol belyste Sveriges Radio i en serie som hette Kaos i klassrummet situationen i klassrummet och vad som händer när det saknas kunskap eller resurser att bemöta elever med olika behov. PISA-rapporten hade just kommit.

Det går inte heller att inkludera, som det nu talas så mycket om, alla elever. Inkludering för dessa elever, de med allra störst behov av hjälp, riskerar att bli en exkludering.

Det handlar också om landets enda dyslexiskola, Ängkärrskolan, som ska läggas ned. En enhetschef på utbildningsförvaltningen sade i TV4 den 16 september: Om man bara har dyslexi är man inte berättigad till ett tilläggsbelopp – det är inget funktionshinder. Men antingen var han okunnig eller undanhöll han fakta. Sverige har, liksom flera andra länder, erkänt dyslexi som ett funktionshinder, ett språkbiologiskt handikapp. Det är allvarligt om en enig nämnd lägger ned landets enda dyslexiskola utan att närmare undersöka fakta. I Sverige är dyslexi erkänt som ett funktionshinder sedan 1990.

Det är naturligtvis glädjande att majoriteten nu verkligen tänkt om och behåller resursskolorna. Därför vill jag höra skolborgarrådet säga huruvida resursskolorna blir kvar som just resursskolor nästa mandatperiod om ni får behålla makten.

Samtidigt är jag djupt besviken. En timme innan jag gick hemifrån fick jag ett yttrande. Ängkärrskolan hade överklagat till förvaltningsrätten, och ni har yttrat er över detta. Ni nämner inte ordet dyslexi, än mindre att det är ett språkbiologiskt handikapp.

Anförande nr 25

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Den här frågan är lång och komplicerad, och det vet jag att Eivor Karlsson också är fullt medveten om.

Vi gjorde en förändring av budgeten i höstas så att vi i dag har en budget som är öronmärkt för dessa barn. Det har den inte varit tidigare, utan den har varit en del av det socioekonomiska stödet. Nu öronmärker vi de pengarna i budgeten, och vi har också gjort en kraftig ökning av budgeten.

Följden av detta redan för 2013, alltså den förra budgeten, var att de elever som beviljas ett särskilt stöd utifrån de ansökningar som dessa friskolor gör har ökat, både i antal elever och i andel av antalet sökande. Vi har aldrig haft så många elever som i dag som har fått den typen av tilläggsbelopp som man har sökt.

Det är också enormt viktigt att vanliga kommunala skolor har grupper med särskilda inriktningar beroende på de behov som finns hos eleverna. Vi har också 15–17 skolor som har precis samma inriktning som många av de fristående skolor som finns, och det ska vi fortsätta att ha.

Precis som Eivor Karlsson tar upp i sin interpellation är det stora problemet var gränserna går för när det är rimligt att säga inkludering och när man har sådana behov att man vet att inkludering inte fungerar. Det är den typen av avvägningar som utbildningsförvaltningen gör varje dag när de håller på med den här typen av ansökningar.

Jag tycker ändå att det är viktigt att säga att Stockholm har en betydligt mer generös syn på dessa barns behov och möjligheter att få tilläggsbelopp än vad lagstiftningen säger. Ungefär två tredjedelar av de belopp som är beviljade beviljas utöver det som skollagen kräver. Det gör Stockholm till en av de kommuner som beviljar mest tilläggsbelopp av denna typ, och det ska vi också fortsätta att göra.

Anförande nr 26

E i v o r K a r l s s o n (MP): Men det hjälper inte barnen i den här skolan. Det är den enda dyslexiskolan i landet. De kan ha lättare, medelsvår och grav dyslexi. Det är sådana problem som gör att de måste få hjälp. Att kunna läsa och skriva utan att kasta om bokstäverna är omöjligt om de inte får tillräckliga kunskaper. Man räknar med att dyslexi är en störning i vissa språkliga funktioner som är viktiga för att kunna utnyttja skriftens principer vid kodning av språket. Det här brukar inte gå så bra för de elever, och sedan vuxna, som har antingen adhd och/eller dyslexi.

Jag tycker att ni måste tänka om när det gäller dyslexiskolan.

Ni har inte nämnt någonting om dyslexi i ert yttrande. Det verkar som att ni helt går på enhetschefens bedömning, och den var väl ändå felaktig. Har vi inte erkänt dyslexi som ett funktionshinder?

Anförande nr 27

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Självklart är dyslexi ett funktionshinder, liksom adhd, ADD, autism och så vidare. Men i skollagen och i det beslut som utbildningsnämnden har tagit nämns inte diagnoser över huvud taget, utan i stället elevens behov av särskilt stöd och behov av ett sådant särskilt stöd att det går utöver den normala budgeten för en skola.

Det är en stor andel av de elever som går i Ängkärrskolan som också har fått tilläggsbelopp, dock inte alla. Det beror på att man gör en bedömning av den elevens särskilda behov och om behoven är så stora att man inte i en normal skolbudget kan använda sig av den budgeten för att stötta de eleverna.

Det är viktigt att säga att dyslexi är ett funktionshinder, men det finns många andra. Det är inte funktionshindret i sig som definierar om man får ett tilläggsbelopp eller inte, utan det är den enskilda elevens behov i just den skolan.

Anförande nr 28

A n n M a r i E n g e l (V): Jag ville bara säga att jag tycker att skolan har blivit ett experimentfält över huvud taget. Det kommer alla möjliga förslag, beslut och nyheter utan att man har förankrat det hos skolorna, eleverna och lärarna. Många beslut fattas utan att det görs några konsekvensanalyser och utan att det går att överblicka. Det kan vara så att utbildningsförvaltningen är lite väl stor väl att kunna överblicka alla Stockholmsskolor.

Det är bra att man delvis har backat, men situationen är fortfarande uppenbarligen inte bra. En anledning till det är att det inte finns några kommunala alternativ. Det är viktigt att man är säker på att man tillförsäkrar och ser till att skolor har de här resurserna. De ska finnas i alla de kommunala skolorna.

Frågan är väl om vi inte kan säga att beslutet att lägga ned S:t Örjan var förhastat med tanke på att man nu står utan kommunalt alternativ när det gäller barn med de här behoven. Det handlar inte bara om att det togs ett dåligt genomtänkt beslut och sedan backar lite utan också om principen hur man organiserar skolan i Stockholm. Man måste se till att de här resurserna finns på alla skolor. Annars blir det lite lotteri om skolan råkar ha möjligheter eller inte, om man vill satsa på det här just det året eller inte.

Jag förstår mycket väl att avsikten är alla barn ska ha den möjligheten, men så som det är organiserat i dag fungerar det inte. Därför tror jag att man måste se till att även de kommunala skolorna har de här resurserna och att man skapar kommunala alternativ till att möta de särskilda behoven; det finns inte i dag.

Anförande nr 29

J a n V a l e s k o g (S): Först ska jag notera när det gäller tilläggsbeloppen och ersättning som betalas ut att det har varit oenighet mellan partierna under hela resan om hur stora beloppen ska vara; det vet vi. Däremot har vi varit eniga om att vi är tvungna att förändra fördelningsnycklarna med tanke på hur godtyckligt det fungerade tidigare och att det inte fungerade bra. Nu gäller det att utvärdera detta och få det ändrat.

Jag tycker att en av frågorna är intressant, som också Ann Mari Engel var inne på, och det är hur man organiserar skolan. Jag har träffat en hel del berörda barn och lärare under en längre tid och kan jämföra. Jag tänker inte ta någon stadsdelsdiskussion om detta, men jag kan konstatera att när grundskolan låg på stadsdelsnivå fanns det en helt annan vetskap och kunskap om dessa barn tidigt, och problemen kunde åtgärdas. Ibland kunde det vara betingat av sociala förhållanden, men som det ofta har varit i alltför många fall har barn inte fått någon hjälp, har blivit hemmasittare och kommit i kläm. De har inte fått den här hjälpen därför att man inte har kunnat samverka. Avståndet från skolan till socialtjänst har varit väldigt långt och även till utbildningsförvaltningen.

Barn som sedan hamnade i enskilt drivna skolor tyckte att det var fantastiskt därför att det där kanske fanns ordning och reda, vilket det inte har varit under flera år enligt mångas uppfattning. Jag kan dra en parallell och se hur det har fungerat i Stockholms län i mindre kommuner där man inte har de här problemen. Man har väldigt bra koll på de barn som har de här problemen. Sedan kan vi diskutera att hur mycket pengar som betalas. Men man har tidigt väldigt bra koll när det gäller barn som har problem. Dessa barn försvinner inte i massan som de tyvärr gör i samband med en gigantisk utbildningsförvaltning med stora avstånd mellan skola och förvaltning och stora avstånd till socialtjänst och annat.

Jag vill ända hävda att detta i alla fall är en del av problemet. Det är otroligt viktigt, och det är vi alla överens om, att de här barnen uppmärksammas tidigt och att de får stärkta insatser tidigt. Det finns tyvärr alltför många exempel på att det inte har fungerat. Det vore intressant att höra borgarrådet reflektera även över denna vinkling.

Anförande nr 30

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det är märkligt att Socialdemokraterna fortsätter att driva detta med att grundskolan ska återföras till stadsdelsnämnderna. Det fungerade utomordentligt dåligt. Jag har fortfarande inte hittat en enda rektor som har sagt till mig att det var bättre då. I socialdemokratiskt styrda Göteborg ser man effekterna av just den politiken, med ständigt sjunkande kunskapsresultat. Det är till och med så att Malmö, som har mycket större segregationsproblem än både Göteborg och Stockholm, nu kunskapsmässigt har gått om Göteborg, vilket är enastående bra. Men det säger rätt mycket om politiken i Göteborg.

När det gäller S:t Örjan lade man ned själva organisationen. Det innebär inte att S:t Örjansgrupperna inte finns kvar. Bakgrunden var att skollagen säger att en elev inte kan ha två rektorer. Man kan inte vara inskriven i både en S:t Örjansgrupp och sin vanliga ordinarie grundskola. Därför är organisationen nedlagd. S:t Örjansgrupperna

finns kvar, men i dag ligger de ute på de skolor där de fysiskt tidigare oftast låg, men med den ordinarie rektorn som rektor. Dessutom har man utvecklat ett elevhälsoteam som är mobilt och som jobbar med de här grupperna från en central nivå i Stockholm.

Jag tycker att det är jätteviktigt att den organisationen finns kvar. Men att själva organisationen för S:t Örjan lades ned hade egentligen ingenting att göra med resursfördelningssystemet, utan det var ett sätt att följa den lagstiftning som finns.

Det är en felaktig bild om Ann Mari Engel målar upp om att S:t Örjan är nedlagd. Grupperna finns kvar, men organisationen ser väsentligt annorlunda ut.

Det här är en fråga som vi kommer att få jobba jättemycket med framöver. Det kommer alltid att finnas barn, tror jag, som har stora inlärningssvårigheter, som kan bero på olika saker. Vi måste ha både små grupper inom den vanliga skolan och även grupper som ligger utanför det ordinarie skolsystemet. Det är viktigt att vi har den beredskapen.

Jag vill ändå trycka på att de åtgärder som en helt enig utbildningsnämnd vidtog och där vi försökte skapa lite mer ordning och reda i detta avseende i huvudsak är bra. Till det har vi tillfört ganska mycket mer pengar för att se till att det här systemet fungerar. Jag tror att oppositionen i huvudsak delar den uppfattningen.

Anförande nr 31

E i v o r K a r l s s o n (MP): Men beslutsunderlaget till utbildningsnämnden var mycket tunt. Så är det nästan i alla nämnder i dag. De förefaller ha blivit tunnare under denna mandatperiod. Man får inte riktigt så mycket uppgifter som man behöver för att kunna ta ett riktigt bra beslut.

Jag har inte fått svar på om ni tänker behålla resursskolorna om ni får behålla makten. Det svarar du inte på, och nu har du inga inlägg kvar, borgarrådet. Det var inte så bra.

I yttrandet är det tre kriterier ni går efter. Där har ni inte lagt in sådana saker som dyslexi, att det skulle vara ett svårt biologiskt handikapp. Ni har tre kriterier, det vet ni. Det är elever i behov av extraordinärt studiestöd, elever med fysiska svårigheter. Ni känner till alla tre. När ni antog de här bestämmelserna, vad antog ni in? Det kan borgarrådet inte svara på.

Man måste veta att vara väldigt noga när man antar sådant, se till att allt kommer med. Men är det samma enhetschef som har sagt att det inte var ett funktionshinder då är det klart att det inte är med i de tre kriterierna. Där saknas någonting. Jag tycker att ni åtminstone skulle ha talat om när ni svarade på yttrandet hur ni ställer er till dyslexi som ett svårt biologiskt funktionshinder.

Anförande nr 32

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker att det är trist att borgarrådet inte tog mitt inlägg på allvar. Jag hade inte för avsikt att ha ett inlägg i en organisationsdebatt om att vi ska lägga grundskolan till stadsdelsnämnderna fastän det enligt min uppfattning

fungerade bättre då. Men det finns olika alternativ till hur man organiserar skolan. Vi ska ha klart för oss att det är en enorm verksamhet, 800 skolor för 16 miljarder nästan, och att det är en otroligt byråkratisk organisation. Det var vad mina erfarenheter var, och det är vad jag försökte berätta om.

Jag har träffat barn och lärare som kan vittna om att de här barnen som går kvar i kommunala skolor inte blir sedda därför att det är en så stor verksamhet att de inte får den hjälp som de behöver, till skillnad från skolor i mellanstora kommuner där det fungerar på ett helt annat sätt. De blir åtminstone uppmärksammade, och det vidtas åtgärder tidigt. Det är en angelägenhet för kommunen. Likadant säger de lärare som förut jobbade inom organisationen när stadsdelsnämnderna hade det ansvaret. Man hade en helt annan kontroll.

Det är förfärligt att det är så många barn som har drabbats, blivit hemmasittare, inte fått den hjälp som de behöver därför att det här har inte prioriterats på den skola de går på i tillräcklig mån, och ingen annan bryr sig. Det har inte fungerat tillräckligt väl.

Den organisatoriska biten har såklart betydelse. Sedan kan man ha olika uppfattningar om vad som är lösningen – det kanske finns flera lösningar – men det har inte fungerat tillräckligt bra enligt min uppfattning. Jag tycker att den debatten kunde borgarrådet absolut ta utan att blanda in Göteborg och Malmö, som det inte går att i något avseende jämföra med Stockholm när det gäller stadsdelsnämndsorganisationen.

Anförande nr 33

A n n M a r i E n g e l (V): Man måste väl säga, Lotta Edholm, att S:t Örjan är nedlagd, skolan är nedlagd. Ansvaret finns inte centralt, den centrala ledningen är borta, det finns ingen rektor, det finns inte något elevhälsoteam, det finns ingen studievägledare. Däremot finns det ett antal små grupper utplacerade på olika skolor. Uppenbarligen finns det brister i hur det här fungerar.

Man måste fråga sig om det finns någon undersökning som visar att det skulle ha fungerat så mycket bättre när man har centraliserat alla grundskolorna till utbildningsförvaltningen. Jag tror inte det. Det finns många vittnesmål från rektorer som tycker att det var mycket bättre när man hade ett mindre antal och när man hade bättre närkontakt. Hela idén med stadsdelsnämndsreformen var att fokusera på varje barn: förskola, skola, socialtjänst, fritidsverksamhet skulle samverka lokalt. Det slogs sönder i och med att grundskolorna centraliserades. Nu finns det brist på denna nödvändiga kontakt.

Hur man organiserar det här framöver kan man diskutera, men jag tror att det är helt nödvändigt att återfå den lokala kontakten med grundskolorna eftersom det handlar om samma barn som finns i olika verksamheter inom stadsdelsnämnden.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1 om hemtjänsten i Stockholm*

Anförande nr 34

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, kommunfullmäktige! SVT håller på att utreda hemtjänsten och gör en längre undersökning med längre rapporter. Dagens rapport visar att 50 procent av stockholmarna tycker att hemtjänsten rent av fungerar dåligt. Anhöriga uppger att de har upptäckt att basvaror som filmjolk, mjölk och bröd var slut i kylskåpet, inga anteckningar fanns om det var handlat eller inte och så vidare. Det finns att läsa om på SVT:s hemsida.

Siffran är högre för Stockholm än för övriga landet, 54 procent i Stockholm, 49 i övriga landet. Samtidigt jämför givetvis SVT det här med andelen privata utförare som är stor i Stockholm men betydligt mindre ute i landet.

Min första fråga till dig, Joakim, är: Anser du att LOV har inneburit den breda valfrihet och den kvalitetshöjning som du trodde att det skulle ge?

Anförande nr 35

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Tack för frågan, även om frågan var väldigt ytligt formulerad i början. Det är lite svårt att veta saker och ting i förväg när du kommer med en sådan allmän fråga, Mirja.

Låt mig ändå säga att jag inte tror att Sveriges Television håller med dig om att det är en utredning de har gjort. De har beställt en Sifundersökning där de har frågat 192 stockholmare. 192 stockholmare har fått frågan om bland annat hemtjänsten men även om annat. Det är detta det grundar sig på.

I själva verket handlar din fråga i första hand om LOV, om jag tycker att det är bra att ha LOV och om det är bra för äldreomsorgen. Det tycker jag. Jag tycker att det är otroligt viktigt, och jag är stolt över att vi har många aktörer inom hemtjänsten men även inom äldreomsorgen i stort. Det har nämligen gjort att nöjdheten ökar hos de äldre som har den utförda hemtjänsten. Man är faktiskt mer nöjd, Mirja, tro det eller ej, inom de enheter som bedrivs av privata aktörer när det gäller till exempel en sådan sak som du borde lära dig mycket av, inflytande över hemtjänsten. Inflytandet har ökat genom att vi har fler aktörer. Det ser vi när vi frågar de äldre, alla äldre, när vi gör våra undersökningar.

Nu kommer du naturligtvis att ha synpunkter på hur vi gör de här undersökningarna och säger att de äldre inte svarar alla gånger på alla frågor. Det brukar du säga, men jag kan säga att för mig är det en viktig pusselbit att vi tar med de äldres uppfattningar när vi ser på vad det är för kvalitet vi har till exempel inom hemtjänsten.

Ja, Mirja, jag är stolt över att vi har LOV i Stockholm.

Anförande nr 36

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Det var ungefär det svar som jag förväntade mig att få.

Jag menar inte med frågan att allting ska vara kommunalt. Men jag tycker att vi ska ha en mer stringent syn på vilka som får driva företag. I dag är det i princip fri etableringsrätt, nästan, Joakim.

Stockholms universitet har tittat på det här med kopplingen personalens villkor och äldres välbefinnande och ser att det finns ett väldigt starkt samband. När Kommunal gick igenom LOV-företagen 2012 visade det sig att av 140 företag var det 68 som inte hade kollektivavtal, vilket innebär att de inte hade reglerade villkor och kan göra hur de vill med personalen. Nu har EU-parlamentet kommit med direktivet att vi faktiskt kan kräva kollektivavtal och ordnade villkor på arbetsmarknaden när vi upphandlar.

Min nästa fråga är: Är du beredd att ompröva det hemtjänstavtal vi har och kräva kollektivavtal av aktörerna inom LOV, om vi ska behålla den?

Anförande nr 37

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är intressant hur frågeställningen som i början handlar om de äldre och deras synpunkter svänger perspektiv till att handla om kollektivavtal. Det är inte helt ovanligt att vi ser den övergången. Jag kan säga det jag har sagt tidigare om kollektivavtal. Vi har haft en diskussion kring olika typer av etableringar. När vi har upphandlat ser vi till exempel till att vi får de mest lika möjligheterna i förhållande till kollektivavtal. Men nu har man nationellt diskuterat hur man ska få det till så att det blir möjligt att vid upphandlingen ställa krav på kollektivavtal.

Det är väl inte så konstigt att en del företag som har bildats och som har kommit in på hemtjänstmarknaden kanske inte alla gånger har kollektivavtal, sådana med ett fåtal anställda, familjeföretag till exempel och annat. Det går inte alltid att säga att si och så många inte sköter sig. Det är ett fritt val för de äldre att välja bland företagen. Men vi har sagt att det är en viktig parameter när man upphandlar verksamheter, alla olika verksamheter.

Anförande nr 38

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Det är inte två olika saker jag pratar om. När jag pratar om de äldres villkor och hur de äldre har det inom hemtjänsten hänvisar jag till Stockholms universitets rapport där man kopplar ihop personalens villkor med de äldres välbefinnande. När du har bra villkor på ditt arbete har de äldre också det bra. När det däremot tummas på villkoren och villkoren i en del företag är bättre än i andra blir det inte jämlika villkor för de äldre. Det blir inte heller jämlikt omhändertagande av våra äldre och inte jämlika tjänster.

Det är äldre det handlar om även när jag pratar om kollektivavtal. Det handlar inte i första hand om personalen, Joakim, och det får du faktiskt lära dig. Försök inte att villa bort mig!

Anförande nr 39

Borgarrådet L a r s s o n (M): Hur skulle jag lyckas med det?

Nej, jag tror, Mirja, att det är lite skillnad på våra synsätt. Jag tycker att det är viktigt att man lyfter upp problemen, att man lyfter upp verksamheter som inte fungerar, att man ser till att åtgärda det som ska åtgärdas, självklart. Men om man generellt säger att man ska laga felet genom något som eventuellt kan uppstå tycker jag är fel väg att gå.

Vi har verksamheter i dag där privata aktörer inom lagen om valfrihet driver hemtjänstverksamhet och där man i dag har en mycket bättre nöjdhet än vad vi har haft inom den kommunala verksamheten. Det ger oss en sporre. När de kommunala verksamheterna konkurrerar med de här så blir de kommunala också bättre. Det tycker jag är viktigt. Men självklart är det så att om personalen mår dåligt på en verksamhet kan det mycket väl påverka de äldre, och då måste man åtgärda problemen. Då kan ett sådant förslag som du tog upp vara aktuellt.

Fråga nr 2 om missnöje med hemtjänsten

Anförande nr 40

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande! Det handlar om missnöje med hemtjänsten i Stockholm. Mest utsatta är dementa som bor ensamma hemma, i synnerhet om de saknar närstående. Vi såg ett ABC-inslag i dag där en närstående flera gånger upptäckte att basvarorna som filmjolk, mjölk och bröd var slut i kylskåpet. Det fanns inte heller anteckningar om det handlats. Dottern till den berörda är inte ensam om sin kritik mot hemtjänsten. 54 procent av de tillfrågade stockholmarna säger att de tycker att hemtjänsten är otillfredsställande jämfört med 49 procent i hela landet.

Vilka åtgärder avser borgarrådet att vidta för att förbättra hemtjänsten?

Anförande nr 41

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är ungefär samma tema på denna fråga som i den förra. Jag tycker att det är väldigt viktigt att man åtgärdar fel och brister i hemtjänsten. Att grunda sig på 192 intervjuer med stockholmare för att ta reda på hur det är i hemtjänsten kanske är väl magstarkt även för Miljöpartiet.

Jag tycker att det är viktigt att faktiskt se på vad det är för typ av undersökningar som finns gjorda, kvalitativt bra djupundersökningar, enkätundersökningar och intervjuer med de äldre. Där konstaterar man att nöjdheten med verksamheten har ökat. Det tycker jag att ni någon gång ska kunna erkänna. 84 procent nöjda eller mycket nöjda i hemtjänsten är ett väldigt bra utfall. Det kan bli bättre, men det är väldigt bra.

Om man frågar människor som inte själva har hemtjänst men som har en bild av hemtjänsten som kanske rent av härrör från att man har lyssnat på en eller annan debatt eller kanske läst tidningar, följt medier under en tid, där det kanske i huvudsak har presenterats saker som inte har fungerat, då kan jag förstå att det kan finnas en oro. Vi ser att de som är i verksamheten, som har sina äldre i verksamheten, de som

är själva delar av verksamheten är nöjdare i dag än vad som framgår av den undersökning där man intervjuat 192 stockholmare.

Anförande nr 42

E i v o r K a r l s s o n (MP): Det kan vara svårt att intervjua brukarna som är så dåliga att personalen måste svara åt dem.

I Stockholm finns det allt fler privata företag. 2011 hade 16 procent av vårdtagarna i Sverige en privat aktör. I Stockholm var motsvarande andel 59 procent. Det här riskerar att bli en ny taxibransch om det fortsätter så här enligt Kommunal.

I december 2012 såg jag ett inslag i TV 4 att närmare hälften av Stockholms privata hemtjänstföretag saknar kollektivavtal. Det visade den genomgång som fackförbundet Kommunal hade gjort. Enligt facket har personalen dåliga arbetsvillkor och dåliga löner. De saknar ob-tillägg, övertidsersättning, pensions- och sjukersättning. Dessutom saknar hälften av personalen relevant utbildning för jobbet. Så här kan det inte fortsätta inom hemtjänsten, om detta stämmer.

Anförande nr 43

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror, Eivor, att det är en viktig parameter hur nöjdheten inom olika verksamheter skiljer sig år från år. Därför är det viktigt att man följer de intervjuer som görs och följer det material som finns.

Sedan tycker jag att man ska lägga ihop detta med andra studier som görs. Om det är en mycket bra nöjdhet i ett boende kan det bra att titta på varför. Är det så att det beror på hur verksamheten bedrivs ska man kunna lyfta fram de goda exemplen, likväl om man har många fallolyckor. Vad beror det på? Har det genererat mindre nöjdhet i ett boende?

Det är samma sak med hemtjänsten. Men man kan väl inte för det göra som Miljöpartiets representant i fullmäktige och kalla det för en utveckling som vi ser inom taxirörelsen. Jag kan säga att hemtjänsten inte är någon taxirörelse. Det är en mycket professionell personal både i privat verksamhet och i kommunal verksamhet som dagligen underlättar livet för de äldre som en del av verksamheten.

Anförande nr 44

E i v o r K a r l s s o n (MP): Notera att jag sade: enligt Kommunal. Mats Thorslund, professor inom äldreomsorg vid Karolinska Institutet, sade i ett tv-inslag som TV 4 hade i december förra året att det som händer är att vi har fått allt äldre befolkning. Däremot har inte resurserna i form av hemtjänst och äldreboende ökat på samma sätt. Det är helt uppenbart, sade Thorslund, att man inom hemtjänsten är tvungen att anställa personal som inte har tillräcklig utbildning. Dessutom har studier vid Stockholms universitet visat att det finns ett samband mellan personalens nöjdhet och de äldres välbefinnande.

Det är helt uppenbart, sade professor Thorslund, att man inom hemtjänsten har varit tvungen att anställa personal som kanske inte har rätt utbildning.

Anförande nr 45

Borgarrådet L a r s s o n (M): Resurserna har aldrig varit större till äldreomsorgen. Resurserna har aldrig varit större! Vi har dessutom lite färre äldre äldre just nu i verksamheterna därför att 30-talsfödda är färre än vad vi får vänta oss när 40-talisterna börjar efterfråga äldreomsorg. Men vi har aldrig haft mer medel. Det har tillförts över en miljard.

Jag brukar säga att jag är stolt över att kunna visa upp en graf som visar hur det har varit under tidigare styren, för pengar betyder också en del, men inte allt. Kvalitet sitter inte alltid i pengarna, men vi har tillfört pengar, rejält med pengar. Detta gör att vi i dag kan utveckla ett nytt ersättningssystem för hemtjänsten som till exempel som gör att Ersta Diakoni har bestämt sig för att ompröva sitt beslut om hemtjänsten som de fattade för ett antal år sedan.

Det är bra inom verksamheterna i dag, och vi har väldigt mycket att visa upp. Det tycker jag att vi ska vara stolta över. Självklart ska vi hantera det som inte fungerar.

Fråga nr 3 om att lindra misären för EU-migranter

Anförande nr 46

K a r i n R å g s j ö (V): I dag är Förintelsens minnesdag. Det är inte så länge sedan som judar och romer och andra deporterades och mördades av nazisterna och fascisterna. I skuggan av det vet vi att romerna diskrimineras och förföljs i Europa. Många romer kommer hit för att de drömmer om försörjning och om ett drägligt liv.

Jag undrar vad vi kan göra i väntan på att EU tar ett socialt ansvar. Det kan ta länge.

Alla de personer som lever i misär i Stockholm måste ha rätt att få sova i en säng inomhus när det är kallt, exempelvis på ett härbärge; staden kanske har en uppställningsplats för husvagnar där det finns tillgång till el, vatten, värme, toalett, dusch och avlopp. Det borde vara rimligt i något slags humanistisk era. Så borde det vara.

Folk far väldigt illa i Stockholm just nu. Jag frågar socialborgarrådet: Kan vi göra mer? Kan vi se till att det åtminstone finns duschar och wc och sanitära förhållanden som är mänskliga i Stockholm? Det frågar jag dig.

Anförande nr 47

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag har kort tid på mig för att besvara denna fråga som handlar om en komplex utmaning.

Det stämmer att vi ser en omfattande diskriminering av romer runt om i Europa i många av de länder som romerna kommer ifrån. Vi kan se att utbildningsnivån är låg, och därför måste vi jobba på lång sikt. Men det handlar också om att jobba tillsammans med de andra EU-länderna. Där är Sverige aktivt genom den romska strategin. Vi har haft möte i Bryssel för att diskutera implementeringen av den för romer bosatta i Sverige som avser att leva här och hur vi kan jobba med integration av romer.

Det är ett spår.

Men vi har också en situation där man på grund av utbredd fattigdom i länder som Rumänien och Bulgarien ser en stor andel, en växande andel, komma inte bara till Stockholm utan numera hela Sverige och andra nordiska städer i jakt på försörjning. De avser inte att bosätta sig här utan vill hitta någon form av försörjning. Man är här under kortare perioder, ibland åker man hem och kommer tillbaka och så vidare. Det är en stor utmaning för oss.

Jag tror inte på att vi ska börja upprätta bajamajor, toaletter, ordna vatten och så vidare på de boplatser som finns runt om här och som vi ser ökar alltmer. Jag tror snarare att vi ska jobba långsiktigt, att engagera oss för att EU ska göra mer via sociala fonden för att sätta press på de medlemsländer som dessa kommer ifrån.

Vi tar ett stort ansvar i Stockholm. Vi erbjuder, och har utökat, ett antal platser på Vinternatt. Vi har 64 boendeplatser, och det finns extra platser vid behov. Jag tror inte på garantier, utan jag tycker att vi ska göra det vi kan efter nödprovning. Om vi ser att någon har behov av akut bistånd ska man också få det. Vi ska följa det regelverk som finns inom EU. Vi ska ge skydd om det finns behov efter nödprovning.

Det här är en svår fråga. Vi tar ett stort ansvar, större än många andra städer runt om i Norden och Europa, och vi ska fortsätta att göra det.

Anförande nr 48

K a r i n R å g s j ö (V): Det är enligt dig att ta ett för stort ansvar att erbjuda sanitära förhållanden som är odrägliga för de här personerna. Det är ett för stort ansvar att låta dem ha en husvagnsplats att bo på och ha dusch och wc. Tror du på fullt allvar att det då skulle komma ännu fler människor? De här personerna flyr. 10 000–12 000 romer finns i Europa som är djupt förföljda i Europa. Det kommer hit ett antal. Vad kan vi som stad, en humanistisk stad, erbjuda dem under tiden? Det är nästan lottdragning på härbärgen på nätterna. Väldigt många sover ute och far fruktansvärt illa.

EU kan vi nog vänta med. Man kan göra mycket mer i de sociala frågorna i EU, men det har inte hänt så mycket på den nischen inom EU.

Men jag frågar igen: Kan vi inte göra mer? Vad är rimligt i ett humanistiskt samhälle? Är det rimligt att man ger dessa personer duschar? Är det rimligt att de får bajamajor? Är det rimligt, eller vad är människans värde om vi inte kan säga ja till det åtminstone?

Anförande nr 49

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Det blir en märklig diskussion om människovärde och så. Det handlar väl om att se humanitärt. Det är inte en humanitär miljö att leva på de boplatser som vi ser blir allt fler. De har gått från ungefär fem boplatser förra året till i dag ett trettital. De ökar, och så lär det också bli om vi fortsätter att acceptera den formen av boplatser och permanentning av dem.

Vi har lagstiftning, allemansrätt, miljölagar och annan lagstiftning, som vi måste respektera, och det tror jag att stockholmarna förstår. Vi har en allemansrätt som vi värnar om och som vi vill ska gälla. Därför kan man inte bosätta sig var som helst.

Det är självklart att vi ska ta ett tillfälligt ansvar för dem som är här och far illa i den kalla vintern. Samtidigt kan vi inte acceptera att man bryter mot lagen och riskerar att fara illa när det gäller hälsoaspekter och liknande.

Anförande nr 50

Karin Rågsjö (V): Det är en superekonomisk kris i Europa. De här personerna är extremt diskriminerade i sina länder. De kommer hit under tre månader och försöker hitta ett jobb. Vad kan vi som stad rimligtvis göra under tiden?

Vi tycker att vi borde kunna använda oss av våra husvagnsplatser på vinter, se till att det finns duschar och så vidare. Det handlar om människors värde, lika värde i världen. Men du verkar inte vara på det spåret. Man kan kanske göra två saker samtidigt. Man kan piska på EU – men jag tror inte att det kommer att hända så mycket, tyvärr, för då får man nog ändra hela strukturen på EU om EU ska ta ett större socialt ansvar – och man kan prata med Rumänien, med Ungern, med Tjeckien och så vidare om människors förhållanden.

Det intressanta är vad vi kan göra själva. Jag är glad för att det finns något slags humanistisk ådra hos folk i dag, till exempel i Rågsved där man har samlat in massor av kläder. Civilbefolkning går ut och försöker hjälpa de här personerna. Det rimliga vore att vi åtminstone erbjöd wc och dusch. Jag tycker att det är skämmigt att vi inte kan göra det.

Anförande nr 51

Borgarrådet Koenig Jerlm yr (M): Herr ordförande! Vänsterpartiet får gärna driva den linjen. Jag kan konstatera att man inte är för själva EU-samarbetet som sådant, i alla fall har man varit mycket kritisk till det.

Men vi har ett regelverk inom EU som vi måste hålla oss till. Många av de här personerna har inte ens uppehållsrätt. Det är inte så att alla som kommer hit aktivt söker arbete. Många är här för tiggeri. Tiggeri är en form av försörjning. Det beror på en utbredd fattigdom i länder som Rumänien och Bulgarien. Därför handlar det om att man långsiktigt måste hitta lösning för situationen där. Det är fattigdom det beror på. Man är här för att försöka få pengar för att kunna skicka hem till barnen eller bygga ett hus. Det är därför man är här. För dem som står nära arbetsmarknaden och som vill bosätta sig här och ta ett arbete har vi i Stockholm andra insatser.

Vi gör mer än någon annan stad i Norden, och ändå blir vi beskyllda av Vänsterpartiet för att göra för lite. Men då kan Vänsterpartiet börja på hemmaplan, där ni själv styr, där ni själva tar ansvar. Men det gör ni inte. Vi får avvakta och se vad som händer där ni styr.

Fråga nr 4 om ny bandyhall i Stockholm

Anförande nr 52

E m i l i a B j u g g r e n (S): Hammarby Bandy passade under sin match på Tele 2 Arena i början av januari på att påminna publiken om att stockholmare blivit lovade en träningshall i issporter. I medierna under jultiden pågick en diskussion om huruvida det beror på fastighetsborgarrådets eller fastighetskontorets agerande att beslutet om bandyhallen fördröjs. Det har tydligt tillbakavisats av fastighetsborgarrådet, som på sin blogg hänvisar till att det är Kevius som idrottsborgarråd som är ansvarig för byggandet av bandyhallen och isträningshallen.

I idrottsnämnden har vi beslutat att av fastighetskontoret beställa en detaljplan och underlag till inriktningsbeslut under hösten 2013, hösten som har varit. Jag undrar: Hur går det med bandyhallen? Hur ser tidsplanen ut?

Anförande nr 53

Borgarrådet K e v i u s (M): Senast jag frågade idrottsförvaltningen berättade de att de sitter i möten med fastighetskontoret, projektering pågår, planering pågår. De följer tidsplanen.

Anförande nr 54

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jag tolkar beslutet om en beställning av detaljplan och underlag till inriktningsbeslut under hösten 2013 så att det skulle ha gjorts under hösten 2013. Jag har försökt hitta men hittar ingen start-pm för detaljplan för Tallkrogens bollplan, och jag kan inte hitta att några underlag skulle vara framtagna.

Du har lyft fram här, Regina, att du är både idrotts- och stadsbyggnadsborgarråd. Jag undrar hur det går med den detaljplanen och hur tidsplanen, som du menar hålls, ser ut. När kan vi förvänta oss en detaljplan? När kan vi förvänta oss att träningshallen står klar?

Anförande nr 55

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag ställer också frågorna till våra tjänstemän, för det är de som är experter. Det som görs nu är att man tittar på angöring, trafik, hur man på bästa sätt kan angöra. Ibland tar saker och ting tid; det vet du också som har varit politiskt aktiv ganska länge.

Vår ambition är att ett inriktningsbeslut ska fattas, hoppas jag, så fort som möjligt. Ambitionen är att hallen ska stå klar 2016.

Anförande nr 56

E m i l i a B j u g g r e n (S): Vi hoppas också att vi ska kunna få en bandyhall som står klar snart. Jag tycker bara att det känns som att informationen förändrats. I pressmeddelandet som gick ut för snart ett år sedan vara löftet att man inom kort kommer att besluta om en ny bandy- och skridskohall. Jag tycker att ”snart” eller ”inom kort” inte känns riktigt giltigt längre med tanke på att det inte ens finns en start-pm för detaljplanen.

Jag hoppas att ni inte tänker avvakta alltför länge och inte avvaktar till efter 2014. Det vore trevligt om vi kunde se ett underlag till ett inriktningsbeslut och en påbörjad detaljplan just inom kort.

Anförande nr 57

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag håller med dig. Jag tycker också att det vore trevligt med ett sådant förslag till beslut inom kort.

Fråga nr 5 om Husby Träff

Anförande nr 58

N e v i n K a m i l a g a o g l u (V): Hej! Jag bor i Husby. Vi har ingen samlingsplats eller lokaler för kvinnor i området. För ett år sedan öppnade mina väninnor ett gränslöst kvinnokafé inne i Husby Träff. Svenska Bostäder hade lovat att hyran skulle vara rimlig men krävde sedan att deras företag skulle betala 80 000 kronor varje månad. Men de har inga pengar för att betala hyran för hela huset. De har sagt upp sig och lämnar lokalen nu på torsdag.

Jag undrar varför det blev så här, Joakim Larsson. Vad har ni för lösning för Husby Träffs framtid?

Anförande nr 59

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Husby Träff är en nybyggd lokal eftersom där tidigare var en restaurang som flyttade därifrån, vilket gjorde att man kunde bygga om det till en föreningslokal. Det är en fantastiskt fin föreningslokal, en av Stockholms finaste, skulle jag säga, om inte den finaste. Den ligger bara några meter från den lokal där föreningen var innan.

Det har funnits en cateringverksamhet som har varit anknuten till detta och som har kunnat sälja mat till föreningar och evenemang av olika slag. Där har jag förstått att det har förts en diskussion om hyran med Svenska Bostäder. Det är ingenting som jag tänker diskutera i fullmäktige, alltså den hyresnivå som restauratören eller cateringverksamheten har haft. Däremot har jag varit på det klara med att Svenska Bostäder tillsammans med stadsdelsnämnden har bestämt sig för att verksamheten för föreningar och dem som använder sig av lokalen ska fortgå. Men det är just den här enskilda aktören som man har beslutat att inte gå vidare med.

Det kommer att fortsätta att vara verksamheter där. Det är en föreningslokal där det kommer att finnas tillgång till ett fantastiskt bra kök, med fettavskiljning och annat som saknades i de tidigare anläggningarna. Här finns det utrymme för att bedriva verksamhet även framöver. Men nu kommer stadsdelen tills vidare att driva det tillsammans med Svenska Bostäder.

Fråga nr 6 om hemlösa EU-medborgare

Anförande nr 60

T a r a T w a n a (S): Ordförande! Jag tänkte ta upp frågor som även Karin Rågsjö berörde och tog upp här tidigare. Den senaste tiden har medierna uppmärksammat att det runt om i Stockholm växer upp kåkstäder där fattiga EU-

migranter bosätter sig. Förra veckan visade SVT ett reportage om skulldiknande byggnader och gamla husvagnar eller byggnader som människor snickrat ihop för att klara sig under vinterkylan.

Enligt de sociala myndigheterna i Stockholm har vi ett trettiotal sådana boplatser i Stockholm, men man lever under mycket primitiva förhållanden och har ett liv utan vatten, el och toaletter. För EU-medborgare finns, som borgarrådet nämnde tidigare, härbärgat Vinternatt i Hjorthagen med 48 platser. Socialtjänsten i Stockholm har slagit larm om att många av dessa människor inte har fått plats alltid på härbärgat, som vi såg i reportaget.

Jag är, precis som många andra medborgare i Stockholm, orolig och blev berörd av reportaget om det otrygga och primitiva liv dessa människor lever i dessa kåkstäder. Vad tänker borgarrådet göra med anledning av dessa kåkstäder när hon ser till den förda politiken?

Anförande nr 61

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Det här berör lite grann den diskussion vi hade tidigare under frågestunden. Det är klart att jag också är väldigt bekymrad över den situation vi har och som vi kan se även på andra håll i Sverige. Vi ser plötsligt framväxten av boplatser. Det har vi inte riktigt sett tidigare. Vi har sett några enstaka men inte så här många, och framför allt kanske inte så här länge heller.

I vinterkylan i Stockholm, och i Sverige för den delen, blir man väldigt utsatt. Det är helt miserabla och oacceptabla förhållanden som de här personerna lever i.

Då har vi öppnat extra platser i Filadelfiakyrkans regi, och vi har extra platser vid behov. Totalt sett är det 64 platser, förutom extra platser. Förutom uppsökande verksamhet och det ansvar vi tar vid tillfället ger vi socialt stöd. Vi måste vara tydliga med att vi måste beakta den lagstiftning som finns om allemansrätt, miljö och så vidare och humanitära aspekter. Det finns också hälsoaspekter och hälsorisker, och ur brandperspektiv är det väldigt farligt eftersom dessa personer har byggt egna kaminer. Det är farliga miljöer. Det är inte en acceptabel boendemiljö. Så här ska inte människor bo.

Då har vi sagt att det formella verktyget att jobba med är avhysning. Det är inte socialtjänsten som avhyser. Vi kan finnas med någon från socialtjänsten vid en avhysning. Det är kronofogden som verkställer. Markägaren är den som har ansvaret, och markägaren är i många fall Stockholms stad. Vi har boplatser runt om i länet. Avhysning är ett alternativ, och det användes i Borås.

Jag tror att det är det verktyg som man måste använda för att vi inte ska riskera att upprätthålla de här formerna av miserabla boplatser som vi nu ser. Det är inte den hållbara vägen framåt.

Anförande nr 62

T a r a T w a n a (S): Du känner till situationen väl, och det oroar mig ännu mer när du pratar om den miserabla situationen för de fattiga människorna, men det känns ändå inte så i ditt tal. Vad kan vi göra i dag när det är kallt ute och människor inte har någonstans att bo?

Härbärgena larmar om att det inte finns tillräckligt med platser. Dessa människor skickas runt. Det är sant att Filadelfiakyrkan hjälper till, men det räcker inte. Vi har bara 48 platser på Vinternatt i Hjorthagen. Det räcker inte. Vi politiker måste ta initiativ, gå före och visa att vi har en ambition. I vår stad ska inte folk svälta eller bli nedkylda.

Vad har du för ambitioner? Vad kan du göra kortsiktigt för att lösa problemet? Är du beredd att höja din ambition för att till exempel kunna fördubbla antalet platser på härbärgena?

Anförande nr 63

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag kan konstatera att Socialdemokraterna pratar mycket om ambitioner men har backat lite. Först gick man ut och sade att man ville ha någon form av garanti om tak över huvudet, men det har man backat ifrån, att döma av era uttalanden. Men vi ser inte någon uppbackning av resurser i budgeten, i alla fall inte till socialnämnden. Man avsätter inte en enda krona för satsningar för EU-medborgare, enligt vad vi har kunnat se. Det är klart att det är lätt att vara ambitiös i opposition, men visst, det handlar inte om resurser för den delen heller. Vi har sagt att vi tar kostnaden för dessa 64 platser, och det finns extra platser i härbärgen, tillfälliga sådana.

Vilka signaler skickar vi? För oss är det viktigt att säga att det är medlemsländerna som har huvudansvaret. Stockholm eller någon annan kommun kan inte ensam axla hela den fattigdom som finns i Europa. Det blir helt ohållbart för vårt välfärdssystem.

Det är viktigt att rumänerna, bulgarerna och andra tar det ansvar som de har enligt de fördrag som de undertecknat som medlemmar i EU. Det måste vi driva på. Det är två olika perspektiv i detta, och jag trycker att detta är den linje som vi ska driva och som fungerar i Stockholm.

Anförande nr 64

T a r a T w a n a (S): Du pratade om tak-över-huvudet-garantin. Stina Bengtsson från Centerpartiet tog upp det nyligen och anser att tak-över-huvudet-garantin ska omfatta EU- och tredjelandsmedborgare. Borgarrådet Lotta Edholm anser att den rumänska staten bör ta notan för sina medborgares socialtjänstkostnader i Sverige.

Jag tycker att det är bra med långsiktighet. Vi ska agera, såsom Karin Rågsjö nämnde, på EU-nivå för att de här människorna ska kunna bo kvar i sina länder och försörja sig där. Men situationen är annorlunda. De människorna lever här i vår stad.

Delar du Stina Bengtssons uppfattning om tak-över-huvudet-garantin, eller delar du Lotta Edholms linje, det vill säga att i första hand driva att Rumänien ska betala?

Anförande nr 65

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Man ska först och främst ställa sig frågan: Varför driver inte Socialdemokraterna i Göteborg, där man ändå styr, tak-över-huvudet-garantin, inte ens för det egna landets medborgare? Kommer man från Landskrona, Kristianstad eller var som helst omfattas man inte av tak-över-huvudet-garantin. Jag förstår inte riktigt tanken att europeiska medborgare ska ha större rättigheter än den som kommer från en annan del av Sverige.

Det handlar om, och det har Folkpartiet påpekat: Var ligger huvudansvaret? Den problembeskrivningen står vi bakom. Det finns länder i EU som inte har byggt upp tillräckliga trygghetssystem, som har diskriminering och en bristande utbildningstradition. Det är den problematiken som vi måste möta. Därför är det viktigt att vi inte fastnar i fällan att ansvaret ligger här när det egentligen handlar om att huvudansvaret ligger hos de medlemsländer som berörs. Det förtjänar debatten att vi är så pass hederliga och sakliga och säger det.

Vi tar ett ansvar, vi har ökat antalet platser. Vi låser oss inte vid ett exakt antal platser på Vinternatt. Vi ska göra en hel del. Framför allt: Det jag ska göra i februari är att åka till Bryssel och tala om för kommissionen och visa var skåpet ska stå.

Fråga nr 7 om bostäder i City. Gallerian kvarter Trollhättan 29, 30, 31 och 32

Anförande nr 66

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Ordförande! Vi har talat flera gånger om bostadsbristen i Stockholm. Den berör alla områden, men det finns vissa områden som alltid blir undantagna när det gäller var man vill bygga, det vill säga villaförorter som Täby där man inte bygger speciellt mycket. Ett annat sådant ställe är city, där man inte bygger så mycket bostäder. Där är vi överens om att det behövs för att vitalisera city och se till att det finns människor som rör sig här i större delen av dygnet i högre grad. Det är dubbla budskap.

Det kvarter som jag pratar om, Trollhättan, Citygallerian, ska man inte bygga några bostäder i. Det har man kommit fram till.

Min fråga är: Varför blir det inte så? Varför kämpar man inte mer för att få bostäder där? Det är ett bra exempel på ett område där man kunde bygga.

Anförande nr 67

Borgarrådet K e v i u s (M): Det stämmer att vi i stort sett alla partier vill ha fler bostäder i city. Jag skulle vilja få diskussionen att handla om var i dag man kan bygga bostäder och var man inte kan bygga bostäder. Jag vågar påstå att väldigt många av de bostäder som finns i city i dag ej skulle få byggas med dagens bullerregler. Det är den förklaringen jag ofta har fått när vi i stadsbyggnadsnämnden har kämpat och sagt att här vill vi ha bostäder. Just i fråga om det här området har vi fått höra att Statens fastighetsverk vill bygga bostäder rakt över Brunkebergstorg, men det är en omöjlighet med dagens bullerregler.

Det gör mig väldigt frustrerad eftersom vi dels måste ifrågasätta om inte dagens bullerregler omöjliggör bostäder i city, dels måste fundera på om det blir en bra boendemiljö. Jag menar att vill man bo mitt i city får man tåla buller.

Anförande nr 68

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag visste faktiskt inte att det var buller som låg bakom. Det är lite beklämmande, men det har stått lite om det tidigare i ärendet. Vi stöter ofta på bullerproblem i Stockholm, men vi ger sällan upp i första taget på grund av buller.

Jag vet inte om det är ett tillfredsställande svar. Varför ge upp så tidigt? I stället får man ställa krav på en utredning och se om det inte skulle kunna gå att bygga bostäder där.

Anförande nr 69

Borgarrådet K e v i u s (M): Den detaljplan som du talar om antogs av stadsbyggnadsnämnden den 16 januari. Sedan har vi en detaljplan till, området intill. Det som är antaget är antaget, men jag tycker absolut att vi ska blicka framåt, och vi ska tillsammans med de fastighetsutvecklare som finns i city uppmuntra till att pröva om det går att bygga bostäder där. Vi har till exempel kvarteret Snäckan, KPGM-huset, bredvid Sheraton. Där är vi måna om att få bostäder. Vi kämpade till oss bostäder i kvarteret Orgelpipan, Citybanans nya centralstation.

Det här ska tas i nämnden, där vi ska pröva möjligheten till bostäder, ha en tät dialog med länsstyrelsen och våga utmana bullerregler. Det gäller också att fastighetsutvecklaren, den som äger huset, har en vilja att bygga bostäder. Jag ska säga att det pågår sådana diskussioner.

Anförande nr 70

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag trodde att du skulle komma in på viljan att bygga bostäder, men du har egentligen ett starkt förhandlingskort, att vi pressar på för bostäder. Du nämnde fler exempel på var man visst kunde bygga i city. Jag får det inte riktigt att gå ihop med bullerreglerna, hur de skulle stå i vägen för att egentligen gå vidare och bygga på just här. Som du säger kommer det inte så många tillfällen att bygga bostäder i city.

En annan viktig sak är att våga prioritera bort bilen. Bilen är en stor källa till buller. Det är en viktig aspekt att gå vidare med. Men jag tackar för ditt svar i varje fall.

Anförande nr 71

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag vill kontra med att vi tillsammans ska utmana bullerreglerna som sätter stopp för bostäder och peka på goda exempel på var man skulle kunna bygga bostäder. Framför allt bör nog bullerreglerna göras om.

§ 19 Detaljplan för del av Sjövik 5, del 2 (kajen), i stadsdelen Liljeholmen, Dp 2010-21700-54 (utl. 2014:3)

Anförande nr 72

Borgarrådet K e v i u s (M): Stockholmare, ordförande, åhörare och massmedier! I kväll ska vi fatta beslut om 600 lägenheter i Liljeholmen. Vi har, allihop här, ett viktigt ansvar för att bygga många bostäder. Det som också är bra att det kommer att vara levande bottenvåningar här, det vill säga att det kommer att finnas service. Det kommer att byggas längs med kajen och helt i linje med Promenadstaden, det vill säga vår översiktsplan. De människor som flyttar in i dessa hus kommer att ha nära till allt. De har nära till city, nära till Liljeholmstorget, nära till Mälaren, nära till sjön Trekanten och nära till Vinterviken.

De nya husen placeras utmed Årstadalshamnen invid nya Årstabron. Husen kommer att byggas i två större kvarter. Det kommer att vara mellan 6 och 26 våningar. Det blir alltså stor variation på höjden på husen. Högst upp, på våning 24, 25 och 26, kommer det att finnas en restaurang dit människor kan åka – alla är välkomna dit – och titta ut över Stockholm i alla väderstreck.

Utformningen av kajen gör att stråket mellan Liljeholmsbron och Årtaskogen kommer att vara tillgängligt och trevligt. Jag tror att många av er kommer att promenera där. Det är bra att detaljplanen möjliggör bryggor och soldäck. Man kan alltså även utnyttja vattenrummet. Jag är övertygad om att detta kommer att bli en bra boendemiljö.

Jag ser att Vänsterpartiet ska tala efter mig. Jag kan konstatera att de vill avbryta allting och skicka tillbaka ärendet. De vill göra om detta till hyresrätter. Man kan fråga sig varför detta är bostadsrätter. Det beror på att marken ägs av JM, som utvecklar bostadsrätter i detta fall.

Mina vänner! Det är 600 bostäder som vi nu i kväll antar. Jag är övertygad om att de människor som flyttar dit kommer att trivas. Jag är övertygad om att många av oss kommer att gå promenader där och se att Liljeholmskajen nu har utvecklats ända till nya Årstabron.

Med dessa ord yrkar jag bifall i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 73

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Till att börja med: Det stämmer att vi kämpar för att man ska bygga hyresrätter när det bygg i Stockholm.

För att återgå till det ärende som det handlar om är vi överens när det gäller stället, såklart, och att det ska vara en hög exploatering. Det är höga hus här, och det passar. Det tillför någonting positivt i Stockholms stadsbild.

Men det stämmer alltså att vi kämpar för hyresrätterna. De behövs. Behovet av just hyresrätter är som störst. Det finns många med låg inkomst eller osäkra anställningar som inte kan ta lån. Det finns många som går ned i pension, kanske behöver byta bostad och på så sätt kommer i en ganska krånglig sits. Det finns de som inte kan ta

lån till sina barn för att de ska kunna köpa en bostadsrätt. Om man är ung och inte har något kapital att lägga in kan det också vara svårt. Om man nyligen har flyttat hit till Stockholm är kanske inte det första man vill göra att lägga 3 miljoner på en bostadsrätt. Man kanske bara jobbar här tillfälligt. Man kanske skiljer sig, eller man kanske bara ser att bostadskön säger. Det är många det rör sig om.

Det är dessa som är i störst behov av en bostad i Stockholm. Man kan egentligen säga att rätten till bostad försvinner från dem. Det handlar inte om dem som har en tjock plånbok utan om dem som har de här förutsättningarna. Men ni bygger inte hyresrätter för dem, och det är därför det är viktigt att påpeka detta. Det är extra anmärkningsvärt i ett sådant här område, som redan domineras mycket av bostadsrätter. Man spär bara på segregationen hela tiden.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 74

A b i t D u n d a r (FP): Hej Sebastian! Jag råkar bo i denna stadsdel, och jag vill bara upplysa Sebastian om att marken ägs av JM. Nästan hela marken vid kajen har sålts till JM. Staden, det vill säga Stockholms kommun, kan inte ta denna mark och bygga hyresrätter. Diskussionen blir lite skev på något sätt; Vänsterpartiet slipper ta ställning bara genom att hänvisa till hyresrätter i det här avseendet. Det är lite för sent, tycker jag.

Framför allt, som jag sade, kunde ni när hade majoriteten ha ändrat eller köpt tillbaka vissa delar. Det gjorde ni inte heller. Jag vill bara visa oppositionen hur det är. Å ena sidan är ni positiva, å andra sidan säger ni att ni vill ha hyresrätter. Hyresrätter byggs också av staden, framför allt av Stockholms hem. Det byggs mycket vid Tvärbanan; jag skulle vilja påstå att det är mellan 30 och 40 procent hyresrätter där.

Anförande nr 75

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Det Abit Dundar står och säger är att vi inte kan ha någon markpolitik som kan ändra dessa förutsättningar. Det är den enda vägens politik; det har vi hört tidigare. Så är det såklart inte alls! Det går att bygga hyresrätter på det här stället. Dessutom är detta ett strukturellt problem. Det är det jag påpekar.

Jag har roat mig med att ta fram siffrorna för hur det har sett ut tidigare i resultatrapporter i stadsbyggnadsnämnden. Antalet påbörjade hyresrätter till verksamhetsberättelsen 2011 var 720, och man hade ett mål på 1 500. 2012 blev det 989 hyresrätter av de 1 500 som ni själva hade som mål. Ni misslyckas med det här hela tiden, och därför är det viktigt för oss att påpeka detta. Det är de här människorna som har behov av hyresrätter. Det är dags att bygga hyresrätter.

Anförande nr 76

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Visst är det härligt att höra Vänsterpartiet mala på om det gamla vanliga! Visst är det också härligt att vi nu bygger jättefina höga hus i Stockholm! Det är riktigt skönt att Centerpartiets politik får genomslag i alla partier – kanske förutom Vänsterpartiet, som vill ha avslag.

Vi har kämpat länge för att Stockholm ska bli högre och tätare, och nu blir det så. Här vågar vi – till och med Miljöpartiet och Folkpartiet är med på det – bygga 24 och 26 våningar. Jag hoppas att vi får se mer av detta i framtiden. Det här är viktig politik för Stockholm. Det är viktigt att vi använder marken på rätt sätt, och jag är glad för att det finns enighet i den här fullmäktigesalen.

Anförande nr 77

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Du vet, Christer, att vi också är för de höga husen, så det behöver vi inte stå och orda om. Däremot nämnde du att vi skulle gå på avslag för att... jag vet inte vad det var du antydde där. Vi yrkar på återremiss för att se till att det blir hyresrätter. Avslaget innebär alltså inte att vi inte bygger bostäder. Det är en viktig skillnad.

Anförande nr 78

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Konsekvensen blir tyvärr att det inte blir några bostäder alls i det här fallet. Jag tycker att det är sorgligt att man ger sig på detta förslag. Det byggs många hyresrätter på andra ställen i den här staden. Jag vill precis som du att det byggs hyresrätter, och jag vill att det byggs små lägenheter. Jag tycker att det är fel att ge sig på detta förslag, precis som Abit är inne på. Det är ett bra förslag, och vi har inte rådighet över exakt upplåtelseform här.

Anförande nr 79

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag börjar med att bifalla det förslag som ligger. Vi tycker att det är alldeles utmärkt. Stockholm behöver dessa bostäder – 600 bostäder i de här husen. Detta är en bra plats att bygga högt på. Det är tänkt att det ska bli 90 meter höga hus. Jag höll på att säga 90 våningar, men det skulle vi kanske kunna bygga någonstans! I det här fallet får vi nöja oss med 26 våningar.

Tyvärr har vi problem med att bygga högt på många andra ställen där det är bra att bygga högt eftersom vi har fått kraftiga restriktioner och höjdbegränsningar som gäller Bromma flygplats. Det är något som vi har tagit upp i stadsbyggnadsnämnden, och vi hoppas att det kommer tillbaka hit och att vi då kan ta den debatten. Det är också en intressant debatt från Centerpartiet, som så starkt förordar Bromma trots att de pratar höga hus. Det tycker jag är konstigt.

Detta är ett bra ställe att bygga på, och vi behöver de här husen. Vi måste dock vara försiktiga när vi bygger det hus som ligger vid järnvägen, det så kallade Brohuset, så att det inte bara blir en mur. Nu är det här en detaljplan, och sedan ska vi gå in i detalj på hur detta hus sedan ska se ut. Det ska inte bli någon murliknande sak där. Men det tror jag att vi kommer att lösa i stadsbyggnadsnämnden på ett bra sätt.

Det finns däremot andra saker som man kan ta upp. I planen sägs det att det finns ett parkeringstal på 0,7. Det betyder alltså att det är nästan en bil per lägenhet, och detta är en kollektivtrafiknära plats. Då borde man i staden göra på ett annat sätt och inte lägga in så många parkeringsplatser här. Det konstiga är dessutom att när man läser ärendet är det inte 0,7. När man läser närmare i ärendet ser man att det hamnar på 0,9, om jag förstår det rätt. Här kanske Regina Kevius kan rätta mig, men när man

går in och tittar på siffrorna ser man att det är 875 – tror jag – parkeringsplatser. Sedan talas det om hus vid sidan om, men om man räknar de hus som det handlar om på den tidigare sidan är det ungefär 1 000 lägenheter totalt, och då blir det 0,9.

Detta är någonting som jag tycker att vi bör trycka på. Vi bör se till att det blir bättre. Det finns också diskussioner om cykeltal i ärendet. Där finns det specificerat att det ska in 2 500 cyklar i hela området. Tyvärr sägs det att cyklarna ska hamna på kvartersmark, i cykelrum eller liknande. Planen talar alltså egentligen inte om var cykelplatserna ska hamna någonstans. Vi bör se till att vi inte låser in oss i någonting där vi säger att vi har en hög ambition, men där den inte går att genomföra.

Men detta är stort, och det är bra. Det är alldeles utmärkt med 600 lägenheter här.

Anförande nr 80

Borgarrådet K e v i u s (M): Parkeringstalet är 0,7 – det är vad jag känner till. Vi får kolla på det, men det är den siffra som jag har fått.

Jag välkomnar att du är positiv till 600 lägenheter. Ett särskilt uttalande, mina vänner, innebär att Miljöpartiet här röstar för bostäder. Det är kul!

Anförande nr 81

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Särskilda uttalanden handlar om att man talar om vissa aspekter i ärendet som man kanske vill lyfta fram, men i stort är man nöjd. Så är det i det här fallet – absolut. Och så gör vi i de flesta fall. Detta är en bra plan. Vi ska göra det här, och vi ska fortsätta med att bygga många bostäder i Stockholm.

Anförande nr 82

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Hej Daniel! När du talar om Bromma känns det lite grann som att du har upptäckt Amerika. Det är någonting där borta som ska lösa alla problem. Riktigt så är det inte. Du påstår att vi förespråkar Bromma på ett aktivt sätt. Men nu är vi i det här avtalet, och så är det bara. Och vad jag vet är inte höjdestriktionerna helt färdiga.

Anförande nr 83

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Christer! Jag har bara upptäckt att det finns en markresurs som vi måste använda och där vi kan bygga mycket bostäder. Vi kan få in 50 000 bostäder och 30 000 arbetsplatser där. Det är en sak.

Sedan har vi problemet med höjderna. Nu ska vi bygga hus som är 90 meter här. Det är alldeles utmärkt. Det är en bra plats att bygga på, och vi kan få in det. Låt oss titta på det som Transportstyrelsen sade vid årsskiftet: Man ska uppgradera Bromma till en högre klass. Man ska ha tyngre plan som är mycket svårare att hantera. Då har man sagt att höjdbegränsningarna kommer att vara sådana att man inte ens får bygga så högt som man har fått göra hittills. På nästan halva Kungsholmen får man inte bygga ett sådant här högt hus. Det sades den 19 december, och det är det som gäller.

Ni vill låta Brommaavtalet vara kvar. Ni vill inte omförhandla det eller se till att staten upphäver det, utan ni tycker att det är alldeles utmärkt att man flyger in med plan och begränsar bostadsbyggandet i Stockholm. Det är det som är problemet.

Anförande nr 84

A b i t D u n d a r (FP): Ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen. Det gör jag delvis på grund av att jag är ordförande i stadsdelsnämnden Liljehomen-Hägersten. Jag välkomnar naturligtvis förslaget. Det är ett jättebra förslag.

Vi känner till hur det har varit tidigare med blåsiga och tråkiga miljöer. Det omvandlas nu till en fantastisk upplevelse inte bara för dem som bor där eller kommer att flytta dit, utan även för stockholmarna över huvud taget. Solbryggorna har varit fantastiskt populära. Även om man bor i Vasastan, i Solna, på Södermalm eller var som helst i Stockholm kan man komma dit. Jag har hört från boende att människor kommer från olika stadsdelar. Och på det sättet ska det vara. Ambitionen för Stockholm är att man tillgängliggör de fantastiska miljöerna med vatten i kombination med gröna områden. Årstadal och Liljeholmskajen är just sådana områden.

Inte minst har vi också byggt jättemånga förskolor i området. När jag tog över som vice ordförande i oktober 2006 fanns det två förskolor. I dag har vi elva förskolor och tre under planering. Det är jätteviktigt att servicen hänger med när människor flyttar dit. Då ska de kunna ha en bra barnomsorg och skolgång, och det ska finnas platser för spontan idrott. I detta område finns det sådana möjligheter, med parker och så vidare. Det är fantastiskt, och det är jätteroligt!

Anförande nr 85

Å k e A s k e n s t e n (MP): När man ser det här tycker jag att man kan bli lite orolig över närheten till vatten. Man har upphävt strandskyddet, husen står nära vattnet och det är ganska lågt. Om vi antar att husen ska stå i 100 år kan man undra om 1,3 meter i vattennivå jämfört med nuläget räcker. Jag vet inte hur ni har resonerat, men ni kanske inte har tänkt er att husen är så bra att de ska räcka så länge.

När det gäller husen tycker jag också att man kan lite synpunkter på arkitekturen. Det är väldigt traditionellt. Man skulle önska att ni någon gång kunde säga till arkitekterna: Gör någonting roligt nu – något som sticker ut! Nu blir det ett profilhus bara genom sin höjd och inte genom något annat. Det fortsätter alltså som vanligt, som vanligt och som vanligt.

Jag undrar också hur ni har tänkt er med grönska. Det gäller fasader, och det gäller tak. Det verkar inte vara någonting alls på gång där. Jag undrar även en annan sak apropå grönska. Det ska planteras 600 träd här – 600 lägenheter och ett träd per lägenhet. Var ska de finnas? Har ni tänkt på det? Det skulle vara intressant att få höra lite om detta.

Anförande nr 86

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag tycker att det känns lite bittert. Det här är absolut modern arkitektur som vågar sticka ut. Man kan säga att varje hus är olika varandra. Men det är klart att man har olika smak. Vi uppmuntrar ofta alla i nämnden att våga mer vad gäller arkitektur. Detta är ett projekt där vi har uppmuntrat till att höja husen, vilket också gjordes.

Vad gäller grönområden ber jag Åke Askensten att titta på en karta. Det finns fantastiska grönområden i närheten runt Trekanten, runt Vinterviken och i Årstaskogen. Det råder inte brist på grönområden i närheten.

Anförande nr 87

Åke Askensten (MP): Vi har väl olika uppfattning. Regina tycker att husen sticker ut. Jag tycker snarare att de sticker upp. Det är det hela. Arkitektoniskt är det verkligen inte så spännande.

Jag förstår att det inte blir ett nytt träd per lägenhet trots att fullmäktige så har beslutat. Är det rätt uppfattat att ni struntar i den saken? Jag fick inte heller något svar på frågan om hur det blir på fasader, tak och så vidare.

Anförande nr 88

Borgarrådet Rudin (S): Fullmäktigeledamöter, åhörare och ordförande! Det är bara att instämma i lovsången kring ärendet. Det är glädjande att vi får till stånd så här många lägenheter i ett stadsnära läge – ett stenstadsnära läge. Det kommer att bli ett fantastiskt bostadsområde som ligger precis intill vattnet.

Men det finns några saker i historien kring ärendet som jag tycker förtjänar att påpekas och betonas. Det ena är att förutsättningen för att planen över huvud taget blev av är Citytunneln. Det är ett långt arbete av Stockholms stad som nu går i lås i och med att vi lyckades få till stånd en avlastning på stambanan som gör att man nu kan prognostisera mindre godstrafik där. Detta gör att man också underlättar exploatering i området. Med anledning av detta vill jag säga att det finns fler områden längs med den gamla stambanan som vi kan titta på framöver. Där skulle man kunna möjliggöra nya bostadslägen. Inte minst tänker jag på delar av området kring Årsta partihallar, där det i dag finns många grova och otillgängliga områden, minst sagt. Detta är i alla fall ett resultat av det här långsiktiga arbetet, och det är glädjande att det nu går i lås.

Det är också intressant att se hur stadsbyggnadsnämnden har jobbat i ärendet. Det är ännu ett exempel på att stadens ängslighet har fått läggas åt sidan. Det första förslag som kom fram till stadsbyggnadsnämnden innebar mycket lägre hus – runt 21 våningar. Stadsbyggnadsnämnden bad att få återremittera ärendet till stadsbyggnadskontoret med ett medskick att försöka höja husen. Nu är resultatet 26 våningar. Som vi hör här i salen råder det bred enighet om att kunna pröva ett högre alternativ.

Då ska vi ändå veta att den topp- och plushöjd som de här husen kommer upp på inte är i klass med de högsta husen på Södermalm, som börjar på en bergknalle och sedan går högt upp i luften. Vi har fortfarande en bra marginal upp till de höjder som Stockholm brukar bygga på i sin högsta silhuett, vilket borde säga en del om att vi skulle kunna bygga en mer experimentell skyline i framtiden också i andra lägen.

Jag tycker att vi ska titta oss omkring och se om det finns fler ställen i staden där stenstaden kan ta hoppet över från malmarna till den del av Stockholm som växer fram i de södra delarna av staden. Jag är angelägen om att vi går vidare och tittar i

områden som Hammarby backe, Årstaskogen och så vidare där det finns denna typ av möjligheter att skapa överbryggande effekter.

Jag vill till sist påpeka det tragiska i att planen inte är direkt tillgängliggjord. Det finns bara en enda plats där man kan färdas med rullstol, och det är tyvärr i en backe. Detta måste åtgärdas senare i bygglovshanteringen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 89

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Jag skulle vilja upplysa vår Amerikafarare och ge honom lite information, men han verkar inte vara här. Tydligen kommer Transportstyrelsen visst att ge tillåtelse att bygga högt i Stockholm fortsättningsvis. Det kommer inte att vara något generellt undantag, men de kommer att ha en pragmatisk inställning och vi kommer visst att kunna bygga högt även om Bromma uppgraderas. Det är den information jag har till Daniel Helldén. Så synd att han inte var här, men han är väl på väg till Amerika. Nej, nu ser jag att han är här!

Anförande nr 90

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Också jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. 600 bostäder kan i ett enda sammanhang låta som otroligt mycket. På vägen fram mot de 140 000 måste man såklart plocka lite här och lite där, och 600 är ändå ganska mycket på ett och samma ställe. Det är roligt att vi här vågar, precis som flera redan har nämnt, titta på lite högre byggnader för att framöver, när vi planerar, se hur det faller ut i stadsbilden.

Det är fantastiskt att vi kan utnyttja denna vackra miljö till bostäder, men det är naturligtvis lika viktigt att vi planerar in publika aktiviteter i lokaler runt om för att göra denna stadsdel ännu mer levande. Det ska inte bara vara bostäder.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 91

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Exemplet på hur vi bygger här är bra. Som Tomas Rudin säger tar stenstaden ett kliv över, och vi får en plats där vi kan bygga tätt och mycket. Detta exempel är intressant – vi bygger 90 meter högt.

Det finns synpunkter på och idéer om hur vi kan göra det hur som helst i den här staden, även med denna flygplats. Så är det inte. Om man läser det beslut som Transportstyrelsen fattade så sent som den 19 december står det visserligen där att de kommer att prova varje exempel för sig. Det är vad de pratar om, men om man tittar på vad detta innebär ser man att alla projekt som ligger inom en radie av 4 kilometer från landningsbanan kommer att ha restriktioner. Där kommer vi inte att kunna bygga högt.

Nu kommer man till och med att vara tvungen att ta ställning till Oscar Properties hus vid Tors torn – eller vad man nu ska kalla det i dag – får byggas. Det kan vara för högt. Man kommer alltså ändå in i den ordinarie staden, och vi kan se att restriktionerna lägger sig som en våt filt över hela staden.

I det ärende som vi har i dag fungerar detta, för det ligger precis utanför området. Om man tittar på de kartor som Transportstyrelsen och Swedavia har räknar man med att flygplanen inte kommer att dundra in just i detta hus. Men det riktigt intressanta är att man inte har talat om hur man har beräknat säkerheten med befintliga byggnader som enligt alla EU:s regler är för höga.

Jag ser att Christer Mellstrand står på talarlistan. Vet du om det finns någon säkerhetsanalys? Har man gjort någon analys av hur det där egentligen kommer att gå till och vad som kommer att hända? Vi vet dessutom att 80 000 stockholmare drabbas av det buller som Bromma genererar och som dessutom gör att vi får otroliga problem när vi bygger. Vi vet i dag att länsstyrelsen sitter och jobbar med Krillans krog därför att flygbullret är ett enormt problem som man inte kan hantera på ett vettigt sätt.

Här håller vi på och pratar om att vi ska bygga mycket bostäder. Sten Nordin, som inte är här, har en siffra som han arbetar med, och det finns en massa andra siffror som man laborerar med. Vi vet att halva Stockholm har begränsningar för hur vi får planera. Det är inte en smart stadsplanering. Det här huset, i ärendet, är ett exempel på bra planering. Det skulle möjligtvis ha kunnat vara ännu högre, men då får vi riktiga problem även med Bromma.

Jag ser fram emot att vi tar en ordentlig debatt om hur vi gör med hushöjder och var det skulle kunna gå att bygga. Det är dags att vi allihop inser att Bromma flygplats inte är en sund anläggning i den här staden och för vår utveckling.

Anförande nr 92

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Apropos att bolla med siffror – den som gör det är väl ändå du, Daniel Helldén! Brommasiffran, som du hugger till med helt hypotetiskt, om hur du vill lösa Stockholms bostadsproblematik, ligger så långt bort i framtiden att ingen som kommer att leva när de där bostäderna är färdiga kan tillgodoräkna sig detta. Det är helt omöjligt. Om det är någon som lägger en våt filt över Stockholm vad gäller byggandet och hushöjder här är du definitivt en av dem som håller i den våta filten. Det kommer inte att vara Transportstyrelsen som lägger den våta filten över Stockholm.

Stockholm är inte den enda staden i världen med höga hus. Det måste du försöka komma ihåg.

Anförande nr 93

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Nej, Christer Mellstrand, Stockholm är inte den enda staden där man bygger höga hus. Men problemet är att vi har en cityflygplats där planen dundrar rakt in över vår mest centrala bebyggelse. Det är det som är dilemmat i det här fallet. Det handlar inte om att laborera med några siffror, utan det handlar om att titta på vad vi håller på med. När vi har ärenden uppe i stadsbyggnadsnämnden åker husen helt plötsligt ned i höjd. Det är inte så att någon har sagt att vi inte ska bygga högt, utan tjänstemännen säger: Det går inte.

Det finns en fantastisk karta, som jag visar här. Den är svår att se för er där nere, men jag kan distribuera den sedan. Där kan ni se i exakt vilka höjder man får bygga. Det är halva Kungsholmen som har rejäla höjdbegränsningar. Det hus som vi talar om skulle inte kunna byggas på halva Kungsholmen. De hus som redan finns där är för höga. Det är ett problem som Transportstyrelsen inte riktigt vet hur de ska hantera. Dessutom vet inte Swedavia hur de ska hantera det, för de vågar inte ens tala om de analyser de har gjort av risken för att flygplanen dunderar in i de här husen.

Anförande nr 94

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Jag vill påminna dig om vad jag sade förut, Daniel. Tolkningarna är inte klara. Transportstyrelsen kommer visst att tillåta att hus kommer upp i höjden. Jag undrar hur din bostadspolitik i realiteten kommer att se ut. Du ska bara bygga på hårdgjorda ytor och jungfrulig mark. Er bostadspolitik fungerar inte. Ni säger nej till det mesta. Jag vet inte, Daniel, men du har ganska liten trovärdighet i de här frågorna.

Anförande nr 95

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Mellstrand! Jag vet inte varför du ska vulgarisera. Vi säger ja till det mesta som byggs. Det finns vissa fall där vi tycker att det ska göras på ett annat sätt. Vi har också en plan för hur det ska byggas på ett bra sätt, och där ingår Bromma som en utmärkt plats. Det intressanta är att också ni tidigare på ett utmärkt sätt har sagt att Bromma inte är det ställe som man ska ha flyg på. Nu har ni ändrat er trots att ni samtidigt talar om att det ska gå att bygga höga hus i Stockholm. Det går inte ihop. Transportstyrelsen säger uttryckligen att man inte får bygga över de här höjderna. De kommer att pröva enskilda objekt, och då görs en säkerhetsanalys varje enskild gång för att kontrollera att inte de mycket större plan som är på gång kommer att åka rakt in i husen.

Det intressanta i det hela är att vi inte vet om det finns en analys av de byggnader som redan finns eftersom Transportstyrelsen hemligstämplar sina papper. Vi kan inte se vad de egentligen har tittat på för någonting och hur de har gjort när de har bestämt sig för om det eventuellt ska gå att bygga mer.

Anförande nr 96

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Ja, vad ska jag säga? Jag säger det jag sade tidigare: Transportstyrelsen säger inte det här. Det är du som säger att det inte kommer att kunna byggas höga hus i Stockholm. Det är inte Transportstyrelsen som säger det. De säger klart och tydligt att tolkningarna inte är klara och att vi visst kommer att kunna bygga högt i Stockholm. Vad du säger är hur du tolkar det Transportstyrelsen har skrivit. Det handlar inte om hur de kommer att agera.

Återigen: Du är den våta filten i Stockholm. Det är du som är med och sätter stopp för ny bebyggelse i Stockholm. Ditt projekt för Bromma är ett slags drömprojekt som du håller på och leker med hela tiden. Det är inte realistiskt, och det är knasigt. Om det är något det är så är det vulgärt. Om du kalla mig vulgär så är du lika vulgär själv.

Anförande nr 97

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det här bygget – Sjövik 5 – är ett bra exempel där vi alla är överens. Vi är för det mesta överens i stadsbyggnadsnämnden om att bygga mycket. Jag tycker att det är märkligt att man kan vara så vulgär på det här sättet från Centerpartiet och kalla oss för saker och ting. Jag tycker inte att det är en sund debatteknik. Det är inte ett sunt sätt att stå här i talarstolen.

Sjövik 5 hade eventuellt kunna få problem med Transportstyrelsen. Men nu är det så att det ligger precis utanför gränsen för området. Däremot kommer ett annat område, Marievik, att bli ett gränsfall för att få stora problem. I samband med att vi bygger de här områdena kan jag säga att Swedavia hade egenheten att hitta på en egen höjdbegränsning. De försökte laborera med den och gick ut med det i tidningarna och sade: Oj, nu kan vi bygga högt i Stockholm igen! Nu ska det här gå alldeles utmärkt. Då sade Transportstyrelsen i sitt beslut: Det här går inte. Swedavia kan inte hitta på sina egna regler. Vi rycker bort dem helt och hållet.

Senast i dag skulle Swedavia lämna in en förklaring på hur de skulle göra med höga hus i Stockholm och hur de skulle förhålla sig till det. Senast i dag skulle den alltså lämnas in, men de lämnade in den redan i förra veckan. Om man tittar där ser man i princip ingenting vettigt om detta. Transportstyrelsen säger, precis som i det här ärendet, att varje enskilt fall som kan påverka inflygningen ska bedömas. De ger inga undantag, men de säger att de kan ge undantag om det inte påverkar säkerheten. Varje gång stadsbyggnadsnämnden ska gå i gång med det här måste Transportstyrelsen titta på det och göra en bedömning. De lovar ingenting. Det ärendet kan vi plocka fram och ta upp nästa gång.

Anförande nr 98

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Visst är det roligt att det här huset i alla fall blir av!

Anförande nr 99

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker också att det är alldeles utmärkt att det byggs, och jag önskar att vi kunde bygga mer i innerstadsnära lägen – kanske i Västerort.

§ 21 Familjehemsvård för barn och ungdom - riktlinjer för handläggning och dokumentation

Anförande nr 100

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! I *Familjehemsboken* berättar författaren Lisbeth Pipping hur det var att växa upp med en mor som inte hade tillräcklig omsorgsförmåga. Det ledde till att hon och hennes syskon for illa. I boken beskriver hon följande: Som barn drömde jag om en vanlig mamma – en mamma som kunde kramas och visa ömhet och som man kunde få krypa upp i knät hos. Men den tryggheten fanns aldrig hos min mamma. Alla i min omgivning visste hur jag och mina systrar hade det, men jag blev aldrig omhändertagen. Alla de som fanns runt mig och min familj sade att min mamma gjorde så gott hon bara kunde.

För en del barn behöver det inte sluta i omhändertagande. Deras föräldrar kan få hjälp att stärka sin omsorgsförmåga. I dag strävar vi efter att barnen så långt det är möjligt ska få växa upp med sina föräldrar. Samtidigt måste vi kunna konstatera att för en del barn är placering livsnödvändigt. Då är det samhällets skyldighet att kunna erbjuda en kärleksfull miljö i ett familjehem. Historien har tidigt lärt oss att samhället tidvis har svikit de barn som vi har haft störst ansvar för. I dag har vi lärt oss mycket om synen på omhändertagande, och lagstiftningen har förändrats.

Med detta sagt, och med detta i minne, behöver vi bli påmind om att det finns ett enormt engagemang. Det finns omsorg och kärlek i de familjehem som vi i dag har. I Stockholm möter man dem inte minst under Familjehemmens dag, som ordnas en gång per år på Gröna Lund, där vi också kan träffa syskon och barn i familjehem. Det är en fantastisk upplevelse, måste jag säga.

För att familjehemmen ska bli så här bra är det viktigt och nödvändigt att de utreds grundligt. Besluten måste alltid utgå från barnens bästa. Barnen måste ha någonting att säga till om och vara delaktiga i processen om det går. De måste vara informerade om vad som händer. De nya riktlinjer som vi tar ställning till i dag förstärker verkligen denna möjlighet. Vi har över 800 barn placerade i familjehem i Stockholm i dag och över 2 000 om man också ser till barn placerade i HVB- och jourhem. Barnen kan vara placerade både under kortare och längre perioder, och detta ska man också ta hänsyn till. Vårnadsöverflyttning ska alltid övervägas om barnen är placerade tre år eller längre. Man kan också titta på nationell adoption. Men om barnet är ett spädbarn ska man kunna ta hänsyn till detta betydligt tidigare.

Det är inte bara så att barnperspektivet förstärkts genom att barnen alltid ska vara delaktiga. Man kan inte heller längre säga att ett barns åsikt inte är viktig därför att det inte tillhör utredningen. Vi kan se att barnperspektivet genomsyrar riktlinjerna och att alla barn nu ska ha en egen socialsekreterare som också är skild från familjehemmet. Barnen ska träffa sin socialsekreterare fyra gånger per år, varav det också ska vara oanmälda besök. Barnen ska få vara delaktiga och kunna påverka sin situation.

Det ska förtydligas att alla familjehem ska genomgå grundutbildning för att bli godkända som familjehem för stadigvarande vårdnad och vård. Vi säkerställer att

familjehem och jourhem ska erbjudas utbildning, och vi ställer krav på att familjehem ska kunna delta i fortbildning. På tal om utbildning: Skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn, och jag skulle vilja säga att den är särskilt viktig just för placerade barn och barn i samhällets vård.

I riktlinjerna förtydligas skolans ansvar. Men vi har gått före i Stockholm; vi har satsat på Skolsam i Alliansen. Det är en satsning som betyder mycket för placerade barns skolgång. Man tittar på att träna arbetsminnet, och man tittar på lässtöd. En del barn har fått möjlighet till kontaktperson som har jobbat särskilt med studiestöd. Detta har visat sig vara en uppskattad insats. Vi har flest barn i hela Sverige när det handlar just om satsningen Skolsam. Vi hoppas att detta kan ge resultat för att förbättra barnens skolgång och skolresultat. Det kan bädda för bästa möjliga förutsättningar för framtiden.

Det känns bra att vi lägger fram de här riktlinjerna nu. De har tagits emot positivt. Jag skulle vilja återvända till Lisbeth Pipping och hennes bok. Hon säger att barn som placeras i familjehem är de mest utsatta i vårt samhälle. De har rätt till alla insatser de behöver för att utvecklas så väl som möjligt. Jag är övertygad om att alla som sitter i det här rummet strävar efter detta och kan skriva under på det. Jag skulle vilja säga att riktlinjerna också är ett stöd för att möjliggöra detta.

Med detta sagt önskar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 101

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag är glad för att vi i dag ska besluta om de nya riktlinjerna. Vi talar i dag om de barn som av olika anledningar inte kan bo med sina föräldrar, när allt annat stöd är slut och när det inte går längre. Detta är en mycket viktig fråga. Den överordnade principen måste alltid vara barns bästa. I de nya riktlinjerna tydliggörs barnperspektivet. Vi vet alla att det inte räcker med allmän välvilja. Förbättringarna och förtydligandena är många. Det är inte längre möjligt att låta bli att lyssna på de barn som är under 15 år och hänvisa till att det inte är till nytta för utredningen. I lagen står också tydligt att barn har rätt att komma till tals. Barn har rätt till en egen socialsekreterare. Det är viktigt. För hur lätt är det för en socialsekreterare, och hur lätt är det för barnen, när man vet att socialsekreteraren sitter på två stolar?

Tillsynen förstärks. Alla barn ska besökas minst fyra gånger per år, och oanmälda besök ska kunna göras. Om jag får tycka så tycker jag att de inte bara ska kunna göras, utan att de ska göras. Det är viktigt att det uttrycks tydligt att långsiktigheten och tryggheten är viktig. Det ska aldrig vara okej att barn var sjätte månad inte kan sova eller har ont i magen för att de är rädda för att de inte får vara kvar i den familj som de själva känner som sin egen.

Under de senaste åren har vi satsat på socialtjänsten ute i stadsdelarna. Om man lyssnar på den andra sidan här kan man ju tro att det inte är så, men under de senaste två åren handlar det om nästan 250 miljoner i denna del.

Familjehemmen är en mycket viktig resurs, och kvaliteten är helt avgörande. Vem som helst får inte bli familjehem, och det ska vi vara glada för. Det är inte något enkelt uppdrag. Stöd, handledning och utbildning är nödvändigt när man väl har hittat de rätta familjerna. Det är för att det ska bli riktigt, riktigt bra för de här barnen och för att det ska hålla långsiktigt. Det finns väl inget värre än att inte få bo kvar i familjehemmet heller.

Jag tror att vi är många som har vanvårdsutredningen i färskt minne. I dag handlar det inte bara om att samma sak aldrig, aldrig får hända igen. Det får inte upprepas. Barn i familjehem är några av dem som är mest utsatta och sårbara i vårt samhälle. Förbättringar, uppföljning och lyssnande måste ständigt pågå. Vi i Folkpartiet ger oss inte förrän alla barn i vår stad får det som de har rätt till – en trygg uppväxt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 102

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Att bli familjehemsplacerad är ofta en traumatisk upplevelse för barnet och för den biologiska familjen. Självfallet finns det en intention med själva placeringen – att barnen ska få det mycket bättre. Det är samhällets ansvar att ge barnet den möjlighet man inte har i den biologiska familjen.

Vi har en socialpolitisk historia bakom oss med många barn som har farit extremt illa, långt in på 80- och 90-talet och även i dag. Det ska vi komma ihåg, och därför måste man ha rigorös koll på vad man håller på med.

Samhället har länge brustit i ansvaret för skolgång och hälsa när det gäller de här barnen. Det kan man se i olika forskningsrapporter och så vidare. Riktlinjerna är ambitiösa. Det tycker vi, men vi tycker också att man kunde ha vässat sig lite mer runt hälsa, skolgång och barn som har olika funktionshinder. Det hade behövts. Det är samhället som ska bära dessa barn i sina armar när föräldrarna inte fixar det som de ska göra som föräldrar. Då måste samhället vara rigoröst på alla sätt.

Vi undrar lite hur riktlinjerna ska implementeras. Vad finns det för resurser för det? Hur ska relativt trängda socialarbetare fixa detta? Vi vet att även om ni nu har lagt in mer pengar inom socialpolitikens område är det en väldig personalomsättning inom socialtjänsten, och många socialarbetare går på knäna. Det är i alla fall det vi hör när vi talar med socialarbetare och med deras fack.

Vi har också det här med skolan. Skolan har varit ett haltande område när det gäller placerade barn. Även barn som är normalbegåvade och helt funktionella har inte fixat skolan. Om man inte fixar skolan får man stanna upp i livet, och man får stanna upp länge. Många står och stampar i resten av sina liv just på grund av att de har en bristande utbildning. Själva skolmisslyckandet är också traumatiserande. Därför måste man ha rigorös koll på dessa barns skolgång och se till att de får det som de behöver. Om de exempelvis olyckligtvis får lämna den familj de bor hos måste man också ha koll på att de får den hjälp de behöver. De här barnen är ju samhällets ansvar, och här hade vi velat att riktlinjerna hade varit lite mer tydliga.

Varje barn som placeras i Stockholm måste följas upp. De måste få möjligheter till enskilda samtal, och de måste få möjligheter till flygande kontroller, om man får uttrycka sig så. Fortfarande är det så att barn som är placerade far illa. Även om de måste vara placerade ska de ha samhällets absoluta skydd och vara samhällets ansvar.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 103

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Bara för att kort beröra de frågor som Karin Rågsjö tog upp i talarstolen vill jag säga att vi är helt överens om vikten av utbildning och skola. Det är också därför Alliansen har gått före med att alla placerade barn i Stockholm ska få möjlighet att delta i satsningen Skolsam. Man arbetar just med att placerade barn ska kunna prestera i skolan utifrån sina förutsättningar. De är precis lika intelligenta som alla andra barn, men vi kan se att de underpresterar kraftigt i skolan. Det är inte så överallt, men vi ser att det är vanligt. Därför måste vi jobba med deras skolgång.

När det handlar om funktionsnedsättning ser samverkan ut precis som för alla andra barn. Det behövs fortfarande vårdplan. Det är landstinget som har ansvar för habiliteringen, men där ska kommun, socialtjänst och landsting gemensamt se till att det finns en individuell vårdplan och habiliteringsinsatser. Därutöver har vi också satsat och tillfört medel, inte minst de senaste två åren just för barn och ungdomar och för att stärka arbetet. Vi vill ha hög kvalitet i arbetet.

Anförande nr 104

K a r i n R å g s j ö (V): Anna! Vi är överens på en del punkter. Men ni har skurit ned på socialtjänsten ända sedan 2006 förutom detta år, då ni har langat in lite pengar. Jag skulle vilja se en ännu mer rigorös uppföljning i de 14 stadsdelarna. Det ser fortfarande olika ut, och det måste man jobba med. Det ska inte vara så att om man blir placerad av Kungsholmens stadsdelsnämnd har man bättre förutsättningar än om man blir placerad av någon annan nämnd – bara som ett exempel. Det måste vara likvärdighet som styr den här staden när det gäller socialpolitiken.

Anförande nr 105

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande! En varm och trygg uppväxt och en varm och trygg famn borde alla barn få uppleva. Men tyvärr ser det inte ut så. Oavsett vad som ligger bakom ett barns familjehemsplacering kan det vara en traumatisk upplevelse. Därför är det av största vikt att vi gör allt för att placeringen blir bra och att barnen görs delaktiga och blir lyssnade till.

Ambitionsnivån för en god familjehemsvård ökar nu avsevärt genom de nya riktlinjerna. Barnperspektivet tydliggörs, och förbättrade rutiner för tillsyn och uppföljning införs. En utredning av familjehemmen är oerhört viktig. Den måste ske innan man får uppdrag. Sedan ställer vi också krav på att familjehemmen ska delta i fortbildning efter placeringen. Den grundutbildning som erbjuds är nu obligatorisk för alla. Det är skillnad mot hur det var förr, vet jag som själv har varit familjehem. Då var det ingen som efterfrågade utbildning, men jag är glad att det fungerade ändå.

Det är viktigt att varje enskilt barns unika situation ska bedömas. Det står nu också tydligt i riktlinjerna att barnen ska få komma till tals och bli lyssnade till. Man ska också vidta åtgärder utifrån barns synpunkter. Barnet ska ha sin egen socialsekreterare. Det har inte alltid varit så, utan det har tvärtom kunnat vara många olika socialsekreterare. Det har inte skapat en förtroendefull och tillitsfull situation för barnet.

De besök som ska göras ska vara obligatoriska, men det ska också finnas med en del oanmälda besök. En väl fungerande tillsyn är naturligtvis en förutsättning för att situationen för barnen ska bli så bra som möjligt.

Skolgången och hur den fungerar är viktig för alla barn; det vet vi sedan länge. Men särskilt viktig är den naturligtvis för de här barnen. Därför är uppföljningen av och förutsättningarna för skolgången otroligt viktiga – att man följer barnen i familjehemmen. När man nu i riktlinjerna tydliggör skolhuvudmannens skyldigheter och socialtjänstens rätt att ställa krav på skolan för de skolpliktiga barnen ökar det möjligheterna för att det ska bli ännu bättre. Skolsam har redan nämnts som ett betydelsefullt arbete. Det är viktigt att vi utvärderar detta arbete så att vi hela tiden kan förbättra för de barn som är familjehemsplacerade.

För mig som kristdemokrat är det av största vikt att barnets bästa alltid är i fokus. De nya riktlinjerna ökar möjligheterna för detta, som jag ser det.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 106

R a n a C a r l s t e d t (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är bra att man har sett över och reviderat riktlinjerna. Framför allt gäller det vikten av att ha egna socialsekreterare och barnets eget inflytande i processen; det tycker jag är alldeles utmärkt.

Men redan i dag kan vi se att resurserna inte finns till något av det här. Det krävs utökade resurser. Man kan inte garantera rättssäkerheten i bedömningarna, för det krävs helt enkelt mycket mer resurser om man ska kunna leva upp till de regler och riktlinjer som man själv har satt upp.

Jag vill bifalla Socialdemokraterna reservation.

Anförande nr 107

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Också jag är glad för att riktlinjerna har ändrats, blivit bättre och stramats upp. Jag är tacksam över det. Framför allt gäller det skolan och att man har uppmärksammat att dessa barn far illa.

Men det är en sak som jag saknar i hela det perspektiv som vi talar om. Det handlar också om barnen, och detta är viktigt. Jag har egen erfarenhet av detta när det gäller placering av barn i fosterhem: De förlorar inte bara sina biologiska föräldrar genom uppbrottet, utan de förlorar också kontakten med sina övriga släktingar. Deras mormor försvinner. Deras farfar försvinner. Deras kusiner försvinner. Dessa släktingar har många gånger varit väldigt betydande. Det finns mycket skam och

konstig solidaritet när det gäller det här. Mormor kanske inte vill ta kontakt med de nya föräldrarna för att vara solidarisk med de biologiska och så vidare. Det är så mycket med det här. Detta är många gånger en sorg för barnen att de inte har denna kontakt. Nätverken är viktiga. Jag tycker att man ska försöka jobba på det här lite mer.

Jag märker hur det blir för de barn som har förlorat mormor med flera. Jag märker också att fosterföräldrar inte har räknat med att någon annan släkting kommer och hälsar på. Det här är svåra bitar, men jag ser inte att det finns någon som helst idé i denna fråga.

Däremot är det som handlar om skolan bra. Det har uppmärksammats att det går dåligt i skolan för barn som blir omhändertagna på det här sättet. Det är kanon att vi har uppmärksammat detta och är beredda att ta oss an det. Tillsynen är också bra. Men det är den här grejen jag är orolig för.

Anförande nr 108

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag såg att också Ewa hade begärt replik, men jag vill ändå säga något. Jag tycker att det Jackie framför är viktigt, särskilt i barnens perspektiv. Jag tycker ändå att det finns med någonstans i riktlinjerna – vikten av att om barnet vill detta ska barnets röst tas på allvar. Då ska man också kunna jobba för att ha kontakt med biologiska föräldrar. Det finns också stöd till de biologiska med i riktlinjerna. Självklart ska barnet också kunna ha kontakt med sin tidigare släkt. Om barnet vill ska man självfallet jobba för att denna kontakt alltid ska finnas. En placering ska inte behöva betyda det uppbrott som du beskrev.

Så har det säkert sett ut, och jag kan inte garantera att det inte ser ut så i dag. Vi jobbar självfallet och har riktlinjer för att så inte ska ske, och det är viktigt att betona att kontakten med den övriga släkten sedan tidigare och biologiska föräldrar ska kunna finnas kvar. Det är ju inte heller alltid det handlar om en långsiktig placering.

Anförande nr 109

J a c k i e N y l a n d e r (V): Det är ju bra att idén finns och att detta uppmärksammas. Jag vet inte vad jag ska svara på frågan, så jag väntar på att Ewa kommer upp här nu.

Anförande nr 110

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det är en oerhört viktig aspekt som du tar upp. Utgångspunkten måste naturligtvis vara att vi lyssnar på barnen och hur de ser på situationen. Därför förutsätter jag att just de här frågorna tas med i den grundutbildning och fortbildning som ska ges efter hand. Det är svårt för familjehemsföräldrarna att veta exakt hur de ska agera och hur de ska möta de biologiska föräldrarna. När man kan bli väckt ett otal gånger under en natt av att den biologiska föräldern ringer är det inte alltid så lätt att veta hur man ska agera.

Jag förutsätter därför att detta ska ingå i utbildningarna, och hela tiden ska naturligtvis barnens önskan finnas med.

Anförande nr 111

J a c k i e N y l a n d e r (V): Nu talar ni om de biologiska föräldrarna. Det är klart att det alltid finns en orsak till att man har tagit barnet. Då handlar det om de biologiska föräldrarna. Men hela släkten är ju inte dålig. Det finns de som är jätteviktiga – mormor, morfar och så vidare. Jag har varit med om detta och på nära håll sett när mormor inte får komma och ge julklappar, exempelvis. Fosterföräldrarna var inte beredda på att mormor skulle dyka upp. Det fanns inte med i programmet. Det är rätt hemskt.

Anförande nr 112

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande! I riktlinjerna skärps tillsynen av familjehemmen. Alla barn ska besökas fyra gånger om året och ha en egen namngiven sekreterare som barnet kan få tala enskilt och ostört med; det är viktigt. Även oanmälda besök i familjehemmet är viktiga liksom uppföljning av skolgång och rätt till vård.

Jag läser här att i Enskede-Årsta-Vantör har det till och med saknats skriftligt beslutsunderlag i några ärenden som har granskats. Även i Rinkeby och Kista har det anmärkts från inspektörerna. Det här är inte acceptabelt. Oavsett om det handlar om äldreomsorg eller om barnomsorg är dokumentationer och rutiner A och O. Det handlar också om familjehemsplacerade barns skolgång. Den avlämnande skolan ska ta fram en pedagogisk utredning och ett åtgärdsprogram. Men det går inte alltid så bra för de här barnen i skolan, trots normalbegåvning. De har kanske en besvärlig hemmiljö, och sedan får de en ny familj, en ny miljö, en ny skola, nya lärare och nya kamrater. Ibland händer det att barn får flytta ytterligare en gång eller i värsta fall en gång till.

Men vad som har gjorts och görs även när det gäller skolan måste framgå av barnens akter. Det krävs också att dessa barn får de resurser som de har rätt till och som bör utgå från skollagens intentioner. Det handlar också om barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Deras behov är inte alltid tillräckligt kända i kommunerna generellt. Därför behövs ökad utbildning till de familjehem som tar emot ett barn med funktionshinder. Riktlinjerna anger ramarna, men ramarna måste fyllas med innehåll.

Förra året hörde vi om en fosterpappa i en grannkommun som hade förgripit sig på två små barn. Den biologiska mamman var orolig för hur barnen hade det. Trots att hon inte fick träffa barnen utom vid övervakade besök gick hon till barnens skola. Där berättade barnen att de hade utsatts för övergrepp. Mamman polisanmälde omedelbart det som hade hänt. I detta fall fanns det ingen socialsekreterare som hade talat enskilt med barnen trots att det ska ske åtminstone två gånger per år. Om den biologiska mamman inte hade haft en instinkt att gå till barnens skola hade övergreppen kunnat fortsätta.

Detta hände i en grannkommun. Hur tänker Stockholms stad så långt som möjligt säkra att barnen får besök minst fyra gånger om året och möjlighet att prata ostört och känna förtroende för sin socialsekreterare – kanske på ett fik? Det är viktigt att den nya riktlinjen följs upp.

Jag har några frågor: Räcker resurserna? Har staden och socialnämnden skärpt kontrollen efter det att det saknades skriftligt beslutsunderlag i några ärenden som har granskats? Hur har man granskat det inträffade? Har ni säkrat stödet till elevernas skolgång om de tvingas flytta från sin skola och sina kamrater?

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 113

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Hej Eivor! Jag sitter i social delegation i Bromma stadsdelsnämnd och stängas ofta med de här svåra frågorna. En utmaning har varit att riktlinjerna har behövts ses över. Därför är jag oerhört tacksam i det arbete vi gör lokalt för att vi har mycket tydliga riktlinjer. Detta fyller verkligen de behov som finns när det gäller de svagheter som vi har sett i det praktiska arbetet.

En sak som jag ser ger ett tydligt resultat är de inspektioner som vi gör numera just för att möta de olikheter som tidigare har funnits mellan stadsdelsnämnderna. Man har, precis som du lyfte fram här, haft brister i dokumentation. Det äger inte rum längre just av det skäl att vi numera, under vår mandatperiod, har tagit in inspektörer för att granska detta. Vi är alltså på rätt väg. Men det är otroligt tuffa utmaningar som vi står inför hela tiden, inte minst för att det är så snabba beslut som ofta måste fattas. Det kan röra sig om ett dygn.

Anförande nr 114

E i v o r K a r l s s o n (MP): För några år sedan – kanske längre tillbaka än så – blev det känt att två stadsdelar här i staden inte hade de årliga besöken. De hade förresten inte ett enda besök. Det var så till och med året därefter, men sedan skärptes det och ändrades. I dag får man förhoppningsvis åtminstone sina två besök, som kan bli fyra nu.

År 2009 gjordes den stora BUSS-utredningen, alltså barnuppdraget i Stockholms socialtjänst. Socialtjänstförvaltningen fick ett uppdrag att genomlysas Stockholms stads samlade insatser för barn som för illa. Det var en mycket bra utredning. Där tog de till exempel upp de två stadsdelar som hade missat dessa barn. Då framkom att när socialsekreterarna blev långtidssjukskrivna sattes det inte in någon ersättare. Då hann inte socialsekreterarna med. Därför är det viktigt att det finns tillräckligt med personal och tillräckligt med resurser.

Anförande nr 115

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Detta är en av vår tids mest praktiska solidaritetshandlingar – att kommunen åstadkommer familjehemsplaceringar och att det finns familjehem som ställer upp och arbetar för kommunen. Många gånger har jag önskat att kommunen aktivt skulle syssla med information ut till stockholmarna om denna möjlighet. Det finns många familjer som skulle kunna ta emot andra barn än dem de själva har. Man skulle kunna utnyttja de resurser som man har i Stockholm och som i dag är outnyttjade. Barn kanske har flyttat hemifrån och familjen har tillräckligt med utrymme för att kunna ta emot någon. Det är många som inte känner till detta samarbete som man kan ha med kommunen.

Själv har jag nyligen blivit beviljad att vara familjehem. Jag tycker att det är jätteroligt att ha fått denna chans. Men att genomgå en prövning för att bli familjehem är ingen liten övning, kan jag tala om. Det är en gigantisk utredning som görs av mycket ambitiösa socialtjänstemän. Jag tänkte när jag gick igenom utredningen: Tänk om de hade gjort en sådan här utredning inför att jag blev förälder första gången! Då kanske jag inte hade fått mina egna barn. Vid den tidpunkten var jag inte alls så genomtänkt som jag tycker att jag är nu när det gäller synen på barnuppfostran och sådant där. Förhoppningsvis kan jag hjälpa till med mer i dag än vad jag kunde göra då.

Det jag har lärt mig under resans gång i kontakt med socialtjänsten är dels vilket gediget arbete det är som utförs och hur duktig kommunen är på de här frågorna, dels vilken enorm resursbrist det är i relationen mellan kommunen och familjehemmen. Därför tycker jag att riktlinjerna är bra. De följer upp en hel del av det som tycks ha saknats tidigare. Men vi måste – och det är mot den bakgrunden man ska se vår reservation – också se att dessa riktlinjer är resurskrävande. Det måste få kosta. Vi behöver fler familjehem. Bara i Farsta, där jag bor, har det kommit 70 ensamkommande flyktingbarn sedan i juni som ännu inte har familjehemsplacerats. Många av dem kommer inte heller att få plats på familjehem. Därutöver har vi alla dem som kommer att prövas i social delegation och som behöver akuta familjehemsplaceringar.

Det är dessutom så att om man fördubblar antalet hembesök, som riktlinjen ger en antydning om, kommer det att gå åt dubbelt så mycket resurser för denna typ av hembesök. De socialsekreterare som ska sköta de direkta kontakterna med de familjehemsplacerade barnen är också resurser som ska utökas utifrån den obefintliga tillgång till tid som man har i dag.

Vår reservation ska ses mot bakgrunden att det här är en mycket bra och lovvärd riktlinjeinriktning, men det vill till att vi får fram mer resurser som gör det möjligt att genomföra detta.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 116

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Jag blev glad över att du är så positiv till det här eftersom det är en så himla viktig fråga. Jag blev också så himla glad när du berättar att du har tagit på dig det stora uppdrag som du har gjort. Utmaningen är att hitta sådana som du, som tar den utmaning som detta på många sätt är.

I Bromma stadsdelsnämnd har vi försökt på många olika sätt att värva familjer. Det är jättesvårt. Vi har försökt med annonsering. Vi har försökt med träffar på stadsdelsnämnden, och vi har vänt oss till olika nätverk. Den stora utmaningen är att hitta sådana som du. En guldstjärna till dig!

Anförande nr 117

Borgarrådet R u d i n (S): Tack så mycket för den guldstjärnan från Folkpartiet – det kändes alldeles utmärkt! Grejen är information. Jag tror att ni har gjort rätt som har gått ut och annonserat, och det är rätt att sprida information inte minst till dem som är familjehem. Sedan jag började med det här har många i min bekantskapskrets intresserat sig för detta och börjat fundera på om det inte finns en möjlighet för dem också att göra samma insats.

Vi är ganska många i övre medelåldern som har utflyttande barn. I mitt fall blev man lite sorgsen när de äldsta barnen flyttade ut och man själv insåg att man snart kommer att behöva flytta. Det är någonting positivt att jobba med barn som har behov. Jag tycker att staden ska sälja in denna möjlighet att samarbeta mellan Stockholm och familjer på ett effektivt sätt. Jag är övertygad om att det finns mängder med folk som skulle vilja ta på sig denna uppgift.

Anförande nr 118

S t i n a B e n g t s s o n (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har en vän. Vi kan kalla henne Anna. Anna är 23 år gammal. Hon vet inte vem hennes pappa är, men när hon var liten träffade hennes mamma den man som skulle bli Annas styvfar. Men någon far blev han aldrig. Han blev hennes totala terror – den som fortfarande kommer till henne i mardrömmarna och våldtar henne varje natt. Anna kallar honom han som slog. Han som slog tog betalt. Han tog betalt för att andra män skulle få utnyttja Annas kropp. Under hela sin uppväxt våldtogs Anna av män som levde ut sina sjuka lustar på ett barn.

Nyligen sade Anna att hon hade fått låna en riktig vinterjacka. Hon som har vuxit upp med att bära vårjacka året om fick äntligen lära sig hur det kändes att inte behöva frysa på vintern. Ingen frågade någonsin Anna hur hon hade det. Ingen slog någonsin larm. Jag visste inte om att hon fanns – här i Stockholm, tio minuters resväg från där jag bodde och fortfarande bor. Ingen ska behöva ha det som Anna.

När vi nu skapar tydligare riktlinjer för familjehem känner jag att vi gör det för Anna och andra barn som vi aldrig fångade upp. Vi ska alltid våga fråga.

Bifall kommunstyrelsen!

§ 22 Motion om anställning av arbetslösa som går på jobbtorg i upp till 12 månader för att berättiga till a-kassa (utl. 2013:71)

Anförande nr 119

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Att bli arbetslös i dagens Sverige är också att riskera att bli fattig. Det är många som blir det. 2011 kom ett antal Stockholmsvårdar upp till mig och ville diskutera sina då sex månaders anställningar. De ville ha tolv månader för att komma in i a-kassan. I dag får Stockholmsvårdarna tolv månaders anställning. När vi skrev motionen måste Ulla Hamilton ha tyckt att det var ett himla bra förslag. Nu är inte arbetsmarknadsborgarrådet Ulla här. Dock tog man in dessa förslag för just Stockholmsvårdarna; man har jobbat med detta sedan hösten 2012.

Med förslagen i min motion kan ännu fler arbetslösa få ett års arbetslivserfarenhet. Det betyder mycket att få ett rejält fotfäste på arbetsmarknaden och att kunna få en heltidsersättning från a-kassan vid eventuellt kommande arbetslöshet om oturen är framme igen. A-kassan är en försäkring och inget bidrag. Det måste man komma ihåg. Det är en försäkring som man betalar in och som sedan faller ut.

I dag är det många som sätter likhetstecken mellan arbetslöshet och reell fattigdom. Det är betydligt bättre för den arbetslösa att gå till a-kassan än att tvingas gå in i försörjningsstöd igen och gå tillbaka till socialtjänsten. Allt färre finns inom a-kassan, och de blir tvungna att söka försörjningsstöd. Det ser vi i olika rapporter som droppar in. Att vara orolig för sin ekonomi när man är arbetslös försvåras förstås jobbsöket; det är helt klart. När två tredjedelar av de arbetslösa mellan 20 och 24 år står utanför a-kassan kan man säga att trygghetssystemen har kapsejsat.

Därför borde samhället se till att fler kommer in i a-kassan. Försörjningsstöd är det yttersta skyddsnätet, och det ska vi inte överutnyttja. Vi ska i stället försöka satsa på att få människor in i a-kassan när de blir arbetslösa. Det är det naturliga. Det är inte naturligt att alltfler tvingas gå och få försörjningsstöd.

Vi behöver få in fler unga på stadens jobb. Ett större antal tolv månadersanställningar skulle göra att stadens unga skulle kunna gå in och rekryteras på ett annat sätt. Vi behöver rekrytera fler unga i dag.

Självklart ska de få fler arbetsuppgifter, ansvar, målgrupper och så vidare. Det behöver göras någonting på området. Anställningarna ska aldrig tillåtas tränga undan befintliga anställningar utan ge reell möjlighet att bredda rekryteringen.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 120

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Motionären anser att vi ska införa visstidsanställningar på tolv månader inom stadens verksamheter för arbetslösa som går på jobbtorg. Problemet är enligt motionären att visstidsanställningar på sex månader, som vi har hört här, inte berättigar till a-kassa.

Berättigande till a-kassa har aldrig varit en del av målet för stadens arbetsmarknadsinsatser. Målet har varit att rusta individen och matcha till jobb på den öppna arbetsmarknaden. Stadens mål måste vara jobb och vad som är en långsiktig lösning och egenförsörjning – ingenting annat. Jag kan delvis hålla med motionären om att det är ett problem att många unga står utanför a-kassan. Men vägen dit innebär att fler unga behöver komma in på arbetsmarknaden för ett första jobb.

Det är bättre att vi lägger fokus på att matcha rätt och tillvarata den kompetens som finns hos den enskilde. Jobbtorgen är duktiga på att utveckla kontakter med olika arbetsgivare både inom näringsliv och offentlig sektor inom och utanför staden. Det finns redan i dag på jobbtorgen möjligheter till visstidsanställningar med olika längd som en av flera olika vägar ut på arbetsmarknaden. Det går inte att lösa arbetslösheten genom att bereda alla anställning i stadens verksamheter.

Arbetsförmedlingens rapport i slutet av förra året understryker den positiva trend som nu drar fram över svensk arbetsmarknad. Man spår 116 000 nya jobb de närmaste åren och varnar för arbetskraftsbrist. På ungdomssidan ser det också bra ut. Stockholm är en tillväxtkommun. Jag förstår därför inte vad det är för fel på att vi hjälper arbetslösa till jobb på den öppna arbetsmarknaden, där tillväxten nu sker och arbetskraft efterfrågas. Det ger arbetslivserfarenhet och referenser att gå vidare på, och det ger försäkringstrygghet i socialförsäkringssystemen.

Ordförande! Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 121

K a r i n R å g s j ö (V): Självklart är det så att om man är arbetslös och går in i tolv månader har man möjlighet till a-kassa. Det är mycket bättre för staden än att man återigen går tillbaka till socialtjänsten och går på försörjningsstöd. Det handlar också om en människas självkänsla – att ha möjlighet att inte behöva ha kontakt med socialtjänsten.

Dessutom: Det är alltför många unga människor i dag som står utanför a-kassan. Vilka ska ta hand om dem, tycker du? Ska föräldrarna hosta upp pengar? Detta är dessutom en klassfråga; det är uppenbart. Om man tittar på Norrmalm och jämför med Rinkeby när det gäller hur många som är med i a-kassan är det en vansinnig skillnad när det gäller ungdomar och även vuxna. Detta är alltså en klassfråga.

Vi i den här salen skulle om vi blev arbetslösa antagligen ha olika försäkringar att gå tillbaka till. Om man jobbar tolv månader inom staden har man dessutom mycket större förutsättningar att få ett jobb efteråt.

Anförande nr 122

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag kan absolut förstå tankegångarna när det gäller självkänsla och försörjningsstöd. Men det finns en lagstiftning och oerhört starka regleringar för a-kassan: medlemskap i ett år, du ska ha arbetat i ett år och allt detta. Det går inte att göra på annat sätt. Jag förstår att det här skulle kunna

vara en lösning. Men jag ser fortfarande att vi har en lagstiftning som säger att det är socialtjänstlagen som reglerar detta. A-kassan är till för en helt annan målgrupp.

Socialförsäkringsutredningen – den stora som nu pågår med Ulf Kristersson, vårt tidigare socialborgarråd, som ordförande – tittar just på de grupper som står utanför a-kassan i dag. Just för att dessa lagstiftningar finns i dag tycker jag inte att vi bara kan radera ut dem härifrån. I så fall måste det ske från den socialförsäkringsutredning som pågår med eventuell förändring i lagstiftningen.

Anförande nr 123

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Fru ordförande! Vi i Miljöpartiet har ett särskilt uttalande. Vi har inte någon reservation i ärendet, men vi vill ändå anmäla en hel del avvikande åsikter.

Framför allt tycker vi att det självfallet är bättre med a-kassa än med försörjningsstöd. Du säger att det ska vara en annan grupp. Det är att dela upp människor i grupper på ett sätt som är lite konstigt, tycker jag.

Miljöpartiet vill framför allt utgå ifrån att varenda ung människa ska ha ett jobb, gärna i kombination med studier. Vi kan inte låta någon gå utan ett jobb – det går inte. Det är jättefarligt. Jag träffar varje dag i jobbet unga människor som har jobbat och unga människor som aldrig har jobbat. Ni anar inte vilken skillnad det är.

Det är nedbrytande att ständigt få besked om att det jobb man har sökt har gått till andra. Det är kränkande att möta attityder som antyder att arbetslös betyder lat. Vi håller med Alliansen om att jobb är bättre än bidrag och bättre än försäkringar. Det gäller speciellt de unga. Det finns jobb. Ni säger att det inte finns jobb, men varenda en kan se att det finns. När man går ut på gatorna ser man det – överallt saknas det folk som jobbar i staden, i parker, på gator, på kontor, i äldreomsorg, i skolor och i bostadsföretagen! Stockholmarna behövs i Stockholm. Det gäller bara att ta ansvar för det. Jag förstår inte varför det ska vara så svårt att ta ansvar för detta. Det funkar inte riktigt med den privata arbetsmarknaden; det vet vi. Det finns människor som hamnar långt bak i kön.

Vi vill gärna se frågan om att erbjuda arbetslösa en längre anställning i staden. Tolv månader är bra. Då hinner man komma in i jobbet. Det är kanske inte framför allt för a-kassans skull, utan för att man ska kunna vänja sig vid att arbeta och för att man ska kunna ha detta i sitt cv. Vi ser också andra vägar: praktik i kombination med arbete och studier. Vad vi vill se är en individanpassad och flexibel arbetsmarknadspolitik med fler och bättre möjligheter för våra stockholmare.

Anförande nr 124

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Ordförande! På tunnelbanan häromdagen tjuvlyssnade jag på två unga killar som med enorm glädje diskuterade att den ena killen hade fått jobb. De diskuterade vad första lönen skulle gå till, vilka resor som skulle göras och vilka jeans som skulle inhandlas. Efter det att alla dessa drömmar om långa shoppingrundor var färdigdiskuterade vågade de börja drömma om att det

kanske kunde bli inte bara ett tillfälligt jobb utan en fast tjänst. Kanske kunde det bli en hyreslägenhet – att kunna flytta hemifrån!

Ett arbete är så mycket mer än en lön varje månad. Ett arbete är så mycket mer än att kunna shoppa jeans och att kunna resa. Det är till och med mer än att få förutsättningar att flytta hemifrån. Det är till och med mer än att teckna sitt första hyresavtal. Arbete är en förutsättning för ett gott liv. Jag är jättestolt över att vi i vårt budgetförslag vågar satsa för att alla stockholmare ska kunna få lämna arbetslöshet och försörjningsstöd och ges vettig sysselsättning i stadens verksamhet.

Vänsterpartiets och Karin Rågsjös motion pekar på ett av de problem som finns i vår stad. Jag var med på det möte som Karin hade på sitt rum. Då talade facket med oss. De sade att det problem som finns med de sex månaderna inte bara är att människor inte får a-kassa. När de sedan kommer tillbaka till försörjningsstöd blir det också ifrågasatt vad de har gjort med pengarna. Varför köpte de nya skor? Varför lagade de tänderna? Det kan man fråga sig. För oss som har arbete och som har förutsättningar att laga tänderna och köpa nya vinterdojor kanske det inte är så konstigt. Det faller sig naturligt. Men jag tror att detta är en av de saker som vi behöver fundera över. Hur ska vi lyckas bryta försörjningsstöd och få människor till vettig sysselsättning?

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 125

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Samhället ska se till att fler kommer in i a-kassan. Hör ni hur det låter? Exakt så sade faktiskt Karin Rågsjö. Vi är en del, men vi kan inte själva se till att alla får ett jobb. Staden är en viktig del, och vi ska jobba med det. Men det är väl jobb vi ska jobba för – inte i första hand att man ska komma in i a-kassan?

Fler tvingas gå på försörjningsstöd, säger Karin Rågsjö också. Men det är inte sant. Försörjningsstödstagandet i Stockholm har minskat under det senaste året, och det riktigt ordentligt. Fler har kommit in i jobb.

Med detta sagt vill jag understryka det som Socialdemokraterna pekade på – hur viktigt det är att man har ett jobb, vad det betyder för självkänslan och vad det betyder för ens egen planering. Men det är inte säkert och inte heller troligt att allt löses genom kommunala jobb.

Ungdomsarbetslösheten är ett av våra största gissel. Det måste vi motverka på många sätt. I min stadsdel har vi sociala insatsgrupper för dem som står allra längst från arbetsmarknaden, till exempel för unga vuxna. Där är samarbete med bland andra Arbetsförmedlingen och jobbtorgen en mycket stor del. En del har inte ens brytt sig om att gå dit förut, så det är ett bra steg på vägen. Men det finns också många andra i den här gruppen.

Därför tycker jag att det är intressant att ungdomsavtal är något som förkastas från den andra sidan. Många ungdomar skulle få en mycket större chans om vi hade ungdomsavtal som vi jobbade med i staden. Ni vill anställa fler i staden utan att titta

på kompetens och utbildning. Vi vill att man ska anställa dem i staden som ska få kompetens och utbildning och ha möjlighet till träning och handledning under tiden. Men det är ni emot. Ni har en annan modell, där samhället ska se till att fler kommer in i a-kassa. Det tycker inte vi.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 126

K a r i n R å g s j ö (V): Motionen handlar specifikt om a-kassan. Man kan undra lite grann när 20 procent av unga vuxna i Rinkeby, Skärholmen, Farsta etcetera står helt utan jobb och utbildning. Man kan fundera på hur de ska komma in över huvud taget.

Titta exempelvis på värdarna som jobbar i tolv månader! För det första får de en självkänsla. De får jobba i tolv månader, vilket ger större förutsättning att få nästa jobb. De kan få a-kassa, för de betalar in till den från det de får från oss, så att säga. Det gör alltså att de sedan har a-kassa i ett år. Jag tycker att det är ganska bra. Men det tycker inte du. Det ska tydligen finnas vi och de. Om du och jag blir arbetslösa kan vi få a-kassa eller någon snygg försäkring som vi har pröjsat in till tidigare. Så funkar det. Vi har ett vi-och-de-samhälle.

Hur ska vi lösa problemet med de 20 procent arbetslösa ungar som inte ens går i skolan i stadsdelarna om vi inte har funktionella tankesätt bakom hur vi ska få dem i jobb?

Anförande nr 127

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Inte handlar det om att vi ska säga att det är löst och att de kan få gå på a-kassa om de bara står ut i ett år. Det kan väl ändå inte vara tanken.

Du vet mycket väl – vad jag förstår sitter du i arbetsmarknadsnämnden – att ute på Järvafältet, som du ofta hänvisar till, finns Merit, Filur och någonting som Arbetsförmedlingen arbetar med som heter Jobbgaraget. Stadsdelarna jobbar med sociala insatsgrupper för unga vuxna – för dem som står allra längst ifrån. Jobbtorgen har en speciell ungdomsdel.

Jag är övertygad om att du precis som jag vet att ingen ungdom är den andra lik. Även om du försöker dra alla som bor ute i Tensta och Rinkeby över en kam är de precis lika olika varandra som du och jag. Då behövs olika insatser. Vi är individer, och det är även de som bor där jag kommer ifrån.

Anförande nr 128

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Samhället ska framför allt se till att våra unga får jobb. Det är det vi säger från Miljöpartiet. Det finns många sätt att göra det på. Det finns många dåliga sätt som inte leder någonstans; det kan man se om man tittar på statistiken. Då kan man se att många ungdomar som är i insatser går från det ena till det andra till det tredje projektet som bara bryter ned dem. Därför menar vi att samhället, det vill säga vi allihop, ska ta ansvar för att våra

unga får jobb och den utbildning de behöver – var och en på sitt sätt. Det håller jag helt klart med om. Det går inte att göra några standardlösningar.

Men vi måste se till att de får det som de behöver och som är så farligt om de inte får. Det är detta det går ut på.

Anförande nr 129

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag håller med dig om att det är det vi måste göra. När någon har varit utsatt för denna situation måste man också få tillåtas att misslyckas och komma igen. Det tycker jag att vi måste komma ihåg när det gäller de här ungdomarna.

Anförande nr 130

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Det viktigaste i den här diskussionen tycker jag är vad staden gör för att se till att vi kan komma åt långtidsarbetslösheten. Här tycker vi inte att staden gör tillräckligt mycket.

Det finns ett projekt som jag har tagit upp här tidigare som har pågått inom Svenska Bostäder där man anställer långtidsarbetslösa från de privata företag som har upphandlats av Svenska Bostäder. Detta är ett bra initiativ, och det ger riktiga jobb – jobb i branscher där arbetsgivarna har problem att hitta rätt kompetens. Så vad är då problemet om man har svårt att hitta arbetskraft och om man genom ett sådant här projekt kan ge långtidsarbetslösa riktiga jobb? Jo, det är att arbetet med matchning och arbetet med att ge människor den kompetensutveckling de behöver är för dåligt både på jobbtorgen och på Arbetsförmedlingen. Det är ett stort misslyckande.

Det jag inte förstår är varför man inte arbetar med det här i hela staden. Varför ser inte alla våra bolag och alla våra nämnder till att ställa dessa krav? Det är mjuka krav. Det är inga ska-krav utan det är bör-krav: Kan ni som företag vara med och ge långtidsarbetslösa arbete när ni upprustar våra miljonprogram eller gör andra saker? Företagen är intresserade om de får hjälp med matchning. Vi har människor i Stockholm som är långtidsarbetslösa och behöver de här jobben. Här har vi en jättepotential.

Jag vet att det fanns ett ärende i staden med ett förslag om att man skulle bredda och låna idéerna från Svenska Bostäder och använda dem i hela staden. Av någon anledning valde inte den sittande majoriteten att gå vidare med förslaget. Det förstår jag verkligen inte. Det handlar om att se till att våra företag kan vara med och ta det sociala ansvar som vi har gentemot varandra. I dag kommer folk hit på grund av arbetskraftsbristen och bor i baracker eller tio stycken inklämda i en lägenhet. De jobbar här i två veckor och åker hem över helgen. De kommer från Skåne, Dalarna eller Lappland – bara för att vi inte lyckas matcha arbetslösa med det arbetskraftsbehov som finns i vår egen kommun. Vi kan bli mycket bättre.

Jag hoppas att fullmäktige skulle kunna bli överens om att titta på både Svenska Bostäder och andra kommuner som har börjat titta på arbetet med att bygga social ekonomisk hållbarhet.

Anförande nr 131

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag blir väldigt ledsen när jag hör denna okunskap om hur arbetsmarknadsförvaltningen jobbar med de här frågorna. Det sägs här i talarstolen att vi är totalt jättedåliga på att jobba med matchning när mellan 17 000 och 18 000 personer har gått från försörjningsstöd till egen försörjning. Arbetsmarknadsförvaltningen har slutit ett avtal med Trafikverket där vi har kommit överens om att i samband med byggandet av Förbifart Stockholm kommer man att rekommendera de företag som deltar i upphandlingen att samarbeta med arbetsmarknadsförvaltningen för att hitta just den typ av arbetsuppgifter som Yvonne Ruwaida står här och talar om.

Vi jobbar hela tiden med att se till att rusta människor för att de ska få möjlighet att gå från försörjningsstöd till egen försörjning. Jag vore tacksam om man läste på lite grann innan man uttalar sig i de här frågorna.

Anförande nr 132

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Jag vet att det Svenska Bostäder gör är ett matchningsarbete. Man har även gett pengar till viss vidareutbildning. Det är någonting som har krävt en liten extrabudget. Svenska Bostäder säger att detta egentligen inte är deras arbete och att det egentligen borde skötas av jobbtorgen och Arbetsförmedlingen. Man är besviken på Arbetsförmedlingens bristande intresse av att ta till vara de arbetsgivare som frivilligt, efter dialog med Svenska Bostäder, vill delta i arbetet med att låta långtidsarbetslösa i staden få riktiga jobb.

Jag vet att vi inte utnyttjar den potential som finns – mycket för att man har prioriterat att sänka skatten i stället för att använda pengar för denna typ av matchningsarbete, som i ett längre perspektiv sparar pengar för samhället och ser till att alla våra invånare kan delta i samhället.

Om Ulla Hamilton blir upprörd är det för att hon vet att jag har rätt.

Anförande nr 133

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Arbetslösheten i den här staden är definitivt en klassfråga. Så kan man säga. Om vi tittar på jobbtorgen ser vi att 40 procent av dem som går där saknar gymnasium. 20 procent av alla unga vuxna i vissa stadsdelar i ytterstaden går inte till skolan, har ingen utbildning och jobbar inte alls. Detta är ett magnifikt problem, måste jag säga.

Vi har en långtidsarbetslöshet som är relativt utvecklad i ytterstaden. Om vi tittar på hur många som inte är med i a-kassan är det 53,5 procent i Rinkeby och 28 procent på Norrmalm. Det är viss skillnad. Detta är ett problem.

Vad vi vill säga med motionen är att den möjlighet som Stockholmsvärdarna fick att jobba i tolv månader, att stärka sin kompetens och sitt cv och att kunna få a-kassa gör att de blir mer fria människor. De står stadigare, helt enkelt. Det är detta vi vill utveckla på fler områden. Det är inte precis någon överetablering av unga människor som vill jobba inom hemtjänsten. Här finns en fantastisk potential att utveckla om man vill.

Vi har vissa projekt på gång. Man skulle kunna göra dem ännu mer storskaliga. Det kommer att saknas personer inom hemtjänsten. Vi skulle kunna utbilda personer på ett helt annat sätt i staden när det gäller förskolor, exempelvis förskollärare, tillsammans med Stockholms universitet etcetera. Det finns så himla mycket som vi skulle kunna göra.

Självfallet är det en win-win-situation om människor kan jobba i tolv månader och göra ett sjyst jobb och sedan stärka sin position i samhället. Det är bra både för Stockholm och för individen. Så kände vi när vi skrev motionen, som var föranledd av att ett antal personer kom upp till mig och berättade hur förnedrande det var att jobba i sex månader och sedan gå tillbaka till jobbtorget. Det är precis vad de här männen fick göra med sina låga utbildningar, som de hade då. De kanske har skaffat sig mer utbildning, men de kände sig utnyttjade. Det är så här vi skulle vilja ha det: tolv månader för dem vi tar in i staden. Sedan kan man på något sätt också använda detta som en rekryteringsbas.

Det finns så mycket vi behöver göra. Vi behöver också utbilda de personer som i dag inte har gymnasium. Man får inget jobb om man inte har gymnasium. Vi skulle kunna använda våra pengar inom arbetsmarknadsnämnden i den här staden på ett mycket mer progressivt sätt. Arbetslinjen i dag har tyvärr blivit en fattiglinje. Om man dessutom står utan a-kassa och hamnar på försörjningsstöd är det ingen bra situation vare sig för individen eller för samhället.

Anförande nr 134

T ü n d e K o v a c h (M): Karin! Man kan inte skicka in vem som helst och hur som helst vare sig till hemtjänsten eller till förskolan. Det är sådana känsliga verksamheter att det måste vara professionella människor som man skickar in dit.

Anförande nr 135

K a r i n R å g s j ö (V): Vi tänkte oss väl att det skulle vara någon sorts professionalitet och att man skulle ge människor utbildning. Tyvärr ser inte verkligheten ut så att alla som jobbar inom hemtjänsten i dag är professionella. Det vet jag av egen erfarenhet. De bästa kommer från jobbtorgen.

Anförande nr 136

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag ska försöka svara på några av de frågeställningar som flyger som bollar runt här. Det finns mycket att säga, men jag försöker koncentrera mig på några få saker.

Det sades tidigare, när jag inte hann begära ordet, att ungdomar tvingas leva på anhöriga och liknande. Jag vill också tala om och upplysa fullmäktige om att när det gäller ungdomar i en familj som går på försörjningsstöd räknas hela hushållets inkomst. Alla som lever i hushållet och deras inkomster läggs ihop. Om ungdomen är under 18 år har man föräldraansvar och skyldighet att försörja i den mån det finns inkomster i familjen. Det är föräldrabalken som föreskriver det här. Det går inte bara att radera ut. Detta ansvar finns om inkomster finns. Man kan som förälder tvingas fullgöra sin ekonomiska skyldighet ända till dess att ungdomen i fråga är 23 år. Om ungdomen går en utbildning före 18 års ålder får han eller hon fullfölja den, och

föräldrarna har ansvar för försörjningen. Apropå de här klyschorna som vevas runt måste jag bara reagera och säga detta.

Det talas förstås om fördelen av att gå in på a-kassa via kommunens jobb. Jag måste bara säga att det finns jobb ute på öppen arbetsmarknad. Jag talade nyss om AF-rapporten om 116 000 nya jobb de närmaste åren och arbetskraftsbrist. Vi kan titta på våra verksamheter. Vi har lyckats bra med jobb och matchning, som vi fick kritik för, ute på arbetsmarknaden. 67 procent från jobbtorg unga kommer ut, från Filur går 78 procent till arbete och utbildning, från Merit 42 procent, för det är en tyngre målgrupp, och från ungdomsanställningar är det 77,5. När det gäller uppföljningsansvar går 70 procent i arbete och utbildning ut på öppen arbetsmarknad, och när det gäller Unga in är det 50 procent. Jag kan fortsätta att räkna upp siffror, men jag vill inte ägna hela min tid till detta.

Det finns jobb ute på den öppna arbetsmarknaden. Man är beredd att anställa on line. Man ska alltså uppenbarligen inte söka matchning där när vi hör på oppositionen.

Det sades att detta är en klassfråga, och det talas om långtidsarbetslöshet. Man måste relatera till något när man talar om det här. Det låter ju förfärligt. Men sett ur ett EU-perspektiv – bara för att förhålla sig till någonting – har Sverige den lägsta långtidsarbetslösheten av samtliga EU-länder. Det gäller även för ungdomar, och NEET-ungdomarna. Jag vill bara upplysa om det.

Det görs jättemycket för långtidsarbetslösa också. Det gäller inte minst alla de Stockholmsanställningar som vi har talat om – trafikvårdar, omsorgsvårdar och många andra grejer, till exempel Vision Järva. Det finns mycket att satsa på. Och jobbtorgen är duktiga, till exempel Jobbtorg resurs.

Anförande nr 137

K a r i n R å g s j ö (V): Jobbtorgen är jätteduktiga – inget snack om det. Men säg det här om arbetslöshet till alla de unga som finns ute i Skärholmen, i Farsta och i Hässelby. Det handlar om de 20 procent som saknar utbildning, som inte vi har gett dem. Det handlar om de 20 procent som inte ens går och jobbar. Vad fasiken gör de? Det kan man fundera på.

Du talar om att unga ska tas om hand om sina föräldrar. Så är det i dag. Det är inte bara en klassfråga, utan detta gäller också medelklassen. I dag får unga varken bostad eller jobb. Man rings in via sms som det var på daglönartiden på 1930-talet. Herregud – alla föräldrar cashar upp pengar för bostadsrätter och försörjer sina barn i dag! Så ser det ut, och det är inte bara de som går på försörjningsstöd utan en mängd andra. Det sitter inte en mängd ungdomar där ute med fasta jobb; det lovar jag dig. De har inga fina lägenheter med förstahandskontrakt. Det är alltfler unga människor som är beroende av sina föräldrar. Vad denna stad behöver är en upprustning när det gäller unga människor.

Anförande nr 138

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag ville bara att vi skulle förhålla oss till någonting när jag nämnde EU-siffrorna. Vi tar alltid arbetslöshet, och

självlärt ungdomsarbetslöshet, på djupaste allvar. Jag vill bara säga att det var synd att du inte var med på den utvärdering som Filur gjorde förra året. Det var en heldag. Då berättade man just om de framgångsrika recept man hade för ungdomar. Vi hade åtminstone ett 20-tal ungdomar där som berättade sina livshistorier om hur bra det här hade varit. De hade varit långtidsarbetslösa, och de tillhörde just den här gruppen. Vi har också Merit och flera andra åtgärdsinsatser som finns som man har utvecklat under årens lopp. Ibland är det ESS-pengar som man har implementerat i ordinarie verksamhet, och ibland har man en ordinarie verksamhet som följer och som kan svara upp mot ungdomarnas behov.

Jag tycker att vi gör jättemycket. Uppsökande verksamhet kan vi också slå ett slag för. De försöker hitta de här ungdomarna så tidigt som möjligt så att vi motar Olle i grind.

Anförande nr 139

Salar Rashid (S): Jag reagerade lite på ditt resonemang kring försörjnings-skyldigheten till dess att man är 23 år. Eftersom du för ett sådant resonemang menar du att det ligger ett stort föräldraansvar för att dessa ungdomar är arbetslösa. Med detta sagt skulle jag vilja fråga dig: Är det så att du påstår att det är föräldrarnas fel att varannan ungdom i Rinkeby är arbetslös? Om man lyssnar på ditt resonemang kan man känna att det är sådana toner.

Anförande nr 140

Yvonne Fernell-Ingelström (M): Salar! Jag vet inte om du missuppfattade mig. Om en ungdom har påbörjat en utbildning före 18 års ålder och om man lever i ett hushåll där det finns inkomster är föräldrarna i första hand skyldiga att se till att ungdomen får fullgöra sin utbildning med allt vad det innebär. Men om föräldrarna inte har några inkomster har de inget sådant ansvar efter de 18 åren, det vill säga myndighetsåldern. Det är vad som är föreskrivet. Om man inte har någon inkomst har man inte något ansvar som förälder. Då träder försörjningsstöd in. Det är bara om man ligger över normen med inkomster i familjen som man har ett eget försörjningsansvar mot den som behöver. Jag tror att vi missförstod varandra.

§ 23 Motion om stopp för den fria prissättningen hos så kallade friåkande taxibilar (utl. 2013:72)

Anförande nr 141

J a n V a l e s k o g (S): Motionen handlar om det vilda västern som finns i Stockholm när det gäller taxiverksamhet. Hundratals personer blir dagligen lurade av taxibilar som det står 2 000, 3 000 eller 4 000 på gula skyltar på. Det innebär att det kostar så mycket att åka i tio minuter eller tio kilometer. Det är helt lagligt, och det har det varit under lång tid. Detta får fortsätta år efter år, och det ger Stockholm ett oerhört dåligt rykte att det här får förekomma på det här sättet. Det var inte länge sedan det till och med uppmärksammades av BBC på bästa nyhetstid att Stockholm har dessa skandalliknande förhållanden. Man ska vara försiktig som turist.

Förarna är visserligen utestängda från många terminaler, men de kretsar gärna runt dem. De åker runt på turistställena i Stockholm, och självfallet är det många turister som ska tillbaka till sin terminal, till Arlanda eller någon annanstans som hoppar på dessa bilar och blir rejält lurade. Dessutom blir de kanske hotade om de inte betalar, och det är ofta mycket konflikter. Chaufförerna behöver bara åka en eller två gånger per dag för att tjäna in en bra dagsförtjänst.

Det är lite trist att konstatera att kommunstyrelsen i sitt svar tycker att man ska informera bort detta. Jag kan tala om att det inte ens går att informera stockholmarna om detta; de flesta vet inte vad de gula skyltarna betyder. De gör något som gagnar de stora taxibolagen, nämligen att välja de kända namnen. Det missgynnar seriösa, mindre taxibolag. Hela systemet försämrar alltså konkurrensen, vilket naturligtvis är allvarligt.

Det är märkligt att svaret ser ut som det gör från kommunstyrelsens och borgarrådets sida. Men till vår glädje var det ett inslag i ABC med borgarrådet Ulla Hamilton den 2 december 2013 där borgarrådet säger: På bostadsmarknaden har du regleringar mot ockerhyror. Man skulle lika gärna, som jag ser det, kunna ha regelverk mot ockerpriser på taxiresor.

Det är precis detta motionen handlar om, så det var jättebra. Därför har vi tagit fasta på denna sena insikt – får man väl säga – hos borgarrådet och lagt ut ett förslag om återremiss. Vi hoppas få ett annat svar på motionen i enlighet med vad borgarrådet uttryckte i ABC.

Detta är mitt yrkande.

Anförande nr 142

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Jag måste tyvärr göra dig besviken, Janne. Det är inte så att jag föreslår att vi ska ha en prisreglering på området. Mitt konstaterande var helt enkelt att precis som man kan göra bedömningar på bostadsmarknaden i domstolen när man analyserar denna typ av frågeställningar skulle man mycket väl kunna tänka sig att göra det också när det gäller ohemula taxor i taxinäringen. Det kräver ingen regelförändring, utan det kräver bara en tillämpningsförändring.

Jag tog upp frågan för ungefär ett och ett halvt år sedan med Transportstyrelsen för att hinta dem om att man skulle ha möjlighet att titta på detta. De tittar också på det, men jag har inte ändrat uppfattning i sak. Jag tycker att det är viktigt att vi står fast vid det som den socialdemokratiska regeringen införde 1990 när ni fick fri konkurrens på området.

Anförande nr 143

J a n V a l e s k o g (S): Det har bevisligen inte fungerat. Jag tycker att det vore jättebra om borgarrådet kunde utveckla detta något märkliga resonemang i en text till kommunstyrelsen så att vi alla förstår och kan ta den debatten eftersom det står någonting helt annat i nuvarande svar.

Men det är uppenbart att borgarrådet vill att vi ska sysselsätta mängder av domare, domstolar och poliser som ska jaga dessa. Vi ska få en hel del nya jobb på det här viset. Jag tycker att det är dåligt. Vi kan låta både poliserna och domstolarna göra bättre saker än att jaga de här skoarna genom att vi reglerar detta och får slut på det här eländet.

Anförande nr 144

B i r g i t t a H a n s e n (MP): Jag har varit friåkare under tre år i början av 1990-talet. Det var ett tag efter det att avregleringen av taxinäringen skedde. Innan det var det en monopolsituation som innebar att den som först varit anställd på heltid som taxichaffis i ca 15 år kunde bli egen åkeriägare. Det uteslöt till exempel de flesta kvinnor. Sedan var det bara att börja gräva guld. När jag skulle köpa bil pratade jag bland annat med en gammal åkare som berättade att efter två år som egen hade han tjänat in till villa, sommarstuga och travhäst. Det var alltså mycket svarta pengar i omlopp under monopoltiden, och det har aldrig varit billigt att åka taxi.

Efter avregleringen blev taxibranschen i Stockholm snabbt överetablerad och ingen grävde guld längre. Det började hända att kunder blev rejält uppskörtade av så kallade turbotaxi, och kvällstidningarna hade feta rubriker om hur friåkarna lurades. Det gjordes ingen åtskillnad mellan de seriösa som jobbade för att försörja sig själva och sina familjer och det relativa fåtal som lurades. Bland friåkarna förekom rykten om att åkare som var anslutna till någon av de stora taxiväxlarna också hade fribilar vid sidan av som hade skyhöga priser för att därmed skada och dumpa fritaxibranschen. De här ryktena undgick mediedrevet.

De stora taxiväxlarna fick i alla fall igenom att endast de och deras bilar skulle få komma in på vissa terminaler och framför Stockholms central för att plocka upp kunder. Det gjorde väldigt stor skada bland friåkarna.

Den stora majoriteten av friåkarna vill inget annat än att ha ett jobb och försörja sig. De vill inte ansluta sig till en taxiväxel och underställa sig en massa regler om klädsel och annat. De är småföretagare och individualister och vill jobba som de som själva vill. Att vara med i en taxiväxel kostar ganska många tusenlappar per månad, och det är ett helt annat åtagande som bland annat kräver anställda för att bilen i princip ska rulla dygnet runt.

Att äntligen få en prisreglering skulle vara en välsignelse för alla seriösa i branschen, för de små fritaxiåkarna och framför allt för kunderna. Det skulle vara oerhört bra för Stockholms rykte. Förlorarna är möjligen de stora taxiväxlarna som kanske skulle tappa en del av sina anslutna mindre åkerier som efter en prisreglering skulle kunna välja att ställa sig utanför när den här smutsiga stämpeln på fribilsåkare väl har tvättats bort.

Bifall till motionen!

Anförande nr 145

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Vi skryter med rätta om att Stockholm är en turistmagnet. Vi har en växande turism, och vi vill förstås kunna välkomna människor på bästa sätt. Vi vill att de ska kunna känna sig trygga med att åka taxi. SL har åstadkommit ett biljettsystem som närmast utesluter alla tillfälliga resenärer, och de borde i alla fall kunna åka taxi här i staden utan att bli ruinerade och lurade.

Det är alldeles riktigt som föregående talare sade att det finns många seriösa bland de mindre taxibolagen och friåkarna. Det är den fria prissättningen som är det stora gisslet. Det är faktiskt en skamfläck för Stockholm som vi får skämmas för utomlands.

Stadsledningskontoret skriver att vi ska lösa detta med självsanering inom branschen. Jag förstår inte riktigt vem som ska sanera sig själv. Det är väl inte de som är bedrägliga som själva ska ta initiativ till att avskaffa detta, och de andra kan inte göra så mycket åt saken. Sedan ska det genomföras en informationskampanj, och den går nog de flesta förbi. Jag tycker att det är mycket konstigt att ni i majoriteten inte vill komma till rätta med detta. Ni kan ju inte heller tycka att det är roligt att folk känner sig lurade och ruinerade.

Jag förstod faktiskt inte vad Ulla Hamilton menade när hon sade att det skulle bli en domstolsfråga. Ska alltså en turist som kommer hit och betalar ett oskäligt pris från Arlanda anmäla taxin i domstol? Jag tycker att det låter lite långsökt. Jag tror att domstolarna har en hel del annat att göra. Det vore mycket vettigare om vi fick till stånd en ordentlig reglering av priserna så att vi kan ha både stora och små bolag och man kan känna sig säker på att priset är någorlunda rimligt och jämförbart med andra.

Jag yrkar också bifall till motionen och även till den gemensamma skrivelsen om en återremiss som ligger på bordet så att vi får ytterligare ett klarläggande i den här frågan.

Anförande nr 146

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det sägs att Stockholm ska bli en stad i världsklass. Det är en vällovlig ambition, men när vi har sådana här företeelser får vi dåligt rykte. Det borde vara relativt enkelt att fixa detta. Men det måste finnas en vilja, och den har vi inte sett några prov på.

Ni i Alliansen har hållit på med den här dialogiseringen i fyra, fem eller sex år, men den ger inget resultat. Då måste man förstå att man måste sätta ned fotingen lite. Det borde inte vara svårt för er att göra det när ni har kompisar i regeringen. Tycker inte de som ni, att turister och andra blir uppskörtade och att det är ockertaxor i taxibranschen? Förmodligen tycker de det, men det är väl ändå så att det känns besvärligt. Men det borde inte vara så förfärligt besvärligt att be regeringen att sätta ett pristak så att vi åtminstone kan begränsa de här tokigheterna som, vilket också står i borgarrådets synpunkter, inte bara drabbar turister och andra besökare utan också stockholmare som ibland kan behöva åka taxi. Lite mer handlingskraft från er står högt på min önskelista.

Anförande nr 147

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! År 1990 avreglerade den socialdemokratiska regeringen taxibranschen i hela landet. Det innebar att utbudet av taxibilar ökade med över 50 procent. Det blev alltså mycket bättre för kunderna. Sedan kan man ha synpunkter på vad som har hänt under de senaste åren, men det handlar mer om en tillsynsfråga för tillsynsmyndigheterna. Det är inte Stockholms stad som har tillsynsansvaret när det gäller taxibranschen, utan det är Transportstyrelsen och de polisära myndigheterna som har ansvaret att se till att det fungerar på ett bra sätt.

Därför tog jag och landshövdingen initiativ till att bjuda in till ett möte i april 2012 för att diskutera de här frågorna. Vi tyckte nämligen att Transportstyrelsen inte gjorde tillräckligt mycket för att hålla koll på hur branschen fungerade. Vi bjöd in taxibranschen, Taxiförbundet och de stora taxiföreträdarna här i Stockholms stad, och vi bjöd in polisen. Vi hade en mycket bra diskussion om de här frågorna. Det gjorde att Transportstyrelsen fick klart för sig att de måste jobba mycket mer målmedvetet för att få en bättre tingens ordning när det gäller de skumraskpersoner som finns i branschen.

Sedan dess har vi haft ytterligare några möten, och vi kommer att ha ett möte den 5 mars om de här frågorna. Det har lett till att polisen har fått till stånd ett samarbete med Skattemyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Försäkringskassan och Ekobrottsmyndigheten i Stockholmsregionen. Polisen har tillsatt speciella tjänster som jobbar med de här frågorna. Man har gjort ett antal tillslag där man har tagit ett antal skumraskpersoner och sett till att de har kommit bort från marknaden.

Man kan konstatera att de högsta prisnivåerna har sjunkit under två tre år även om det inte är tillräckligt bra. Vi kan också konstatera att det har kommit ett förslag från Transportstyrelsen på att man ska ha obligatoriska tömningscentraler. Det är ute på remiss. Remisstiden går ut i slutet av den här veckan. Stockholms stad i form av Stockholm Business Region har yttrat sig i detta ärende och tycker att det är en utmärkt idé att ha tömningscentraler, men man måste hitta en lösning när det gäller limousineservicen. Taxibranschen har uttalat sig för tömningscentraler. Man har också uttalat sig mot en prisreglering på det här området. Det pågår ett arbete för att komma till rätta med de här problemen.

Jag tycker att det är viktigt att man kommer ihåg att detta har lett till att vi har fått en mycket bättre fungerande marknad utifrån den kunniga kundens perspektiv än vad vi hade före 1990.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 148

A n n M a r i E n g e l (V): Ska man begära att kunden ska vara kunnig, Ulla? Du sade att den kunniga kunden har tjänat på detta. Jag tycker att det låter lite egendomligt. Vi pratar ju om stora strömmar av turister, och vi talar också om många stockholmare, bland annat äldre, som blir lurade här. Jag tycker inte att ansvaret för detta ska ligga på kunden, utan det måste faktiskt ligga på staden som reglerar det på ett vettigt sätt.

Du försöker hela tiden lägga ansvaret på någon annan. Det är Transportstyrelsen, polisen, domstolarna och taxibranschen själv som ska göra det här. Jag förstår inte varför inte staden ska kunna ta tag i frågan. Du kan väl inte tycka att det är bra med de priser som finns. De här väldigt medvetna konsumenterna kanske inte tycker att det är så jättekul att alltid betala ett påslag på några tior för att de har tagit taxibilar som står i vissa köer. Så är det till exempel vid Centralen. Man måste betala extra för att de måste betala för att få stå i de här särskilda filerna. Man ska alltså springa runt och leta mellan olika bilar och försöka se om det är en riktig Taxi Stockholm eller en falsk skylt. Det skapar en otrolig frustration hos väldigt många kunder – både kunniga och okunniga.

Anförande nr 149

Borgarrådet H a m i l t o n (M): På tal om kunniga och okunniga, Ann Mari Engel, är det faktiskt så att Stockholms stad inte har någon möjlighet att reglera något här. Det är myndigheterna som har det ansvaret. Staden har inget som helst tillsynsansvar eller någonting liknande på det här området. Det är just därför som jag har vänt mig till dem som har skyldighet att se till att det här fungerar på ett bättre sätt.

Du står här och påstår att vi ska reglera det här. Jag kan tänka mig att det är väldigt enkelt i din värld, men jag, som också har en jur.kand.-utbildning, vet att det finns vissa regler som man ska hålla sig till på det här området. Man måste gå de rätta vägarna för att åstadkomma förändringar. Det jobbar vi med nu. Att Jernhusen har lagt på extra kostnader för att Taxi Stockholm ska stå där utanför tycker jag att du ska prata med Jernhusen om.

Stockholmarna är i det stora hela nöjda med det ökade utbudet av taxibilar. Det vet jag.

Anförande nr 150

J a n V a l e s k o g (S): Jag vill säga två saker. Det är alldeles utmärkt med tömningscentraler. Det är en skattefråga att få bort de värsta avarterna, men det finns inget som hindrar att de tar 2 000, 3 000 eller 4 000 för att åka i tio minuter med en ovetande turist. Så ser det ut i dag, och det kommer att fortsätta.

Jag undrar om borgarrådet har tänkt på en sak som jag och några andra har tagit upp. Det handlar om att de stora taxibolagen vill ha det så här. Varför vill de det? Jo, det är perfekt. De flesta stockholmare förstår inte de gula skyltarna. De vet vilka som är de största bolagen som man kan lita på. Man undviker alla de andra seriösa mindre bolagen. Vilka tjänar på det? Jo, det gör de stora bolagen, och ni hjälper dem på det här viset. Har du tänkt på den aspekten?

Anförande nr 151

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag har pratat med taxibolagen om detta. Jag tror inte att Jan Valeskog har pratat med taxibolagen om detta. Jag träffar dem ganska regelbundet och diskuterar de här frågorna. Därför vet jag att de också är bekymrade över detta. Du har helt fel när du säger att de tycker att det här är en bra situation. Det är självklart att de tycker att det är bekymmersamt när kunder blir lurade. Det finns risk för att de också åker ut som barnet med badvattnet ifrån taxibranschen. De vill gärna ha en bättre tingens ordning på det här området. Om man har obligatoriska tömningscentraler ser man också hur långt de har kört. Därför blir det ett mycket transparentare system. Det är därför som taxibranschen tycker att det här är en bra lösning.

Det är viktigt att vi jobbar tillsammans, och jag tycker att det är lite fult att påstå att Taxi Stockholm, Taxi Kurir och Taxi 020 tycker att det är bra att andra bolag lurar kunderna.

Anförande nr 152

B i r g i t t a H a n s e n (MP): Du refererar till möten med tillsynsmyndigheter och med de stora bolagen, men jag har inte hört dig säga att du har träffat representanter för några friåkare. De stora bolagen tjänar faktiskt på detta och är inte intresserade av en prisreglering. Det räcker med att några rötägg har de här höga priserna för att spoliera väldigt mycket för de små friåkarna. Det tjänar de stora bolagen mycket på. Det är inte en fri konkurrens på lika villkor. Jag ser däremot ett pristak som en win-win-situation för alla och framför allt för kunderna som inte behöver riskera att bli uppskörtade och betala en förmögenhet för att åka någonstans men också för de små taxiföretagen som inte vill vara anslutna till en växel.

Anförande nr 153

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Först vill jag yrka avslag på återremissyrkandet. Jag tycker att det är otroligt viktigt att det finns friåkare på det här området. Det har jag också pratat med taxibranschen om. Problemet med en prisreglering är att man inte kommer åt lurendrejarna som verkligen utnyttjar systemet. Det är därför som jag tycker att det är otroligt viktigt att tillsynsmyndigheterna jobbar med detta.

En prisreglering löser inte det problemet. De kan verka på precis samma sätt och lura folk på precis samma sätt som de gör i dag. Om man däremot skärper tillsynen och inför tömningscentraler blir det ett mycket transparentare system. Då blir det också enklare att se vilka som betar sig hederligt och vilka som är ohederliga i den här branschen.

Anförande nr 154

J a n V a l e s k o g (S): Var och en får väl fundera på vad som är rimligt i det här resonemanget om huruvida de stora taxibolagen tjänar på detta. De vill alltså inte ha en reglering och inte ett pristak heller, vilket kanske vore ganska rimligt om man verkligen menade allvar med detta.

Som jag sade förut vet stockholmarna generellt sett inte vad de här gula skyltarna betyder. Det innebär att man tar säkra kort, det vill säga de bolag man känner till. Det tjänar naturligtvis de stora bolagen på. Det är alldeles självklart. Sedan kan vi fundera på att ändå förbättra informationen och ha en skattekontroll. Det tycker jag är utmärkt.

Transportstyrelsen har nämnts några gånger som tillsynsmyndighet. Jag har ett citat här från en utredning som Transportstyrelsen gjorde för tre år sedan. De skrev så här: Om en ytterligare reglering inte kommer till stånd bedömer Transportstyrelsen att problemen med höga priser och dålig pristransparens kommer att öka i omfattning och sannolikt sprida sig utanför storstäderna.

Det skrev man för tre år sedan. Det är precis det som sker. Eftersom regeringen har varit ovillig att göra någonting åt detta har myndigheten naturligtvis försöka gå andra vägar genom att öka informationen. Det kommer väl också något förslag om att de här friåkarna ska trycka ut en biljett. Men hela affärsidén är ju, som vi alla förstår, att lura folk rejält och köra en eller två gånger per dag och sedan ha kassan fixad. Att Stockholm får dåligt rykte blir på något sätt underordnat. Det vore ändå högst rimligt att man som politiker tar medborgarnas intresse av att få ordning på detta på allvar och ser till att Stockholm inte får det här dåliga ryktet. Det behövs bara ett antal sådana nyhetsinslag i några stora tv-bolag som CNN så har vi förstört stora delar av den turistnäring som vi alla värna om och tycker är så viktig för den här staden och det här landet. Det behövs inte mycket mer.

Om man tittar på det här BBC-inslaget förstår man att det är en katastrof för svensk turistnäring. Och inte ens det hjälper, utan vi ska ha tömningscentraler och lite bättre information. Det har vi försökt med i många år, och det fungerar inte. Det är helt ointressant att det var en socialdemokratisk regering som startade detta. Nu vet vi att det inte fungerar. Det räcker inte med mer information. Det har Transportstyrelsen själv konstaterat. Jag hävdar att de enda som har ansvar för att detta fortsätter är politiker med dåligt omdöme och en del taxibolag som tjänar på det.

Anförande nr 155

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Ursäkta mig Jan Valeskog, men obligatorisk anslutning till tömningscentraler har vi väl inte provat år ut och år in, vilket du just nu påstod. Dessutom är det ett förslag som kommer från Transportstyrelsen. Jag tolkar det som ett sätt att reglera taxinäringen utifrån de förutsättningar som finns i dag i stället för en prisreglering såsom du föreslår.

Mitt perspektiv är definitivt kundens, och jag kan konstatera att kunderna har fått ett mycket större utbud i taxibranschen. Men man måste också se till, precis som på alla avreglerade områden, att man har en bra tillsyn. Det här jobbar vi i Stockholms stad

med tillsammans med landshövdingen. Och numera jobbar vi också tillsammans med de myndigheter som är ansvariga för att ha en tillsyn som gör det tuffare för dem som försöker att luras.

Anförande nr 156

J a n V a l e s k o g (S): Ibland undrar jag om Ulla Hamilton har förstått någonting. Även om det finns en tömningscentral får du lov att ta 2 000 kronor för att köra i tio minuter eller tio kilometer. Det räcker att man kör en vända fram och tillbaka till Arlanda så har man fått ihop dagskassan. Sedan kan man åka in på tömningscentralen då man har fått in pengarna. Det skamliga är att en turist åker dit på detta. Där hjälper ingen tömningscentral i världen.

Med en återremiss ska det bli oerhört intressant att få redogjort för hur vi som lösning ska engagera mängder av poliser och domstolar i dessa processer. I ABC har borgarrådet åtminstone hävdat att en modell mot ockerpriser skulle vara lösningen. Det vore intressant att få se. Vi ser fram emot det.

Anförande nr 157

Å k e A s k e n s t e n (MP): En sak är alldeles glasklar här, och det är att Ulla Hamilton är väl medveten om problemet. Det är naturligtvis också hela Alliansen, men samtidigt säger Ulla Hamilton att Stockholms stad inte har något ansvar. Det blir väldigt konstigt. Det är nog så att Ulla Hamilton och kompani har missförstått ämnet. Det är klart att staden har ett ansvar även om det inte är formellt. Det här handlar om politik, och det borde handla om att Alliansen i Stadshuset förstår att man har nått vägs ände nu. Den här dialogiseringen fungerar inte längre, och den har väl aldrig någonsin fungerat i det här fallet. Det är sorgligt, och då måste man inse att man måste byta spår. Man måste inse att detta är en politisk fråga. Ring 786 40 00 i morgon till riksdagshuset!

Anförande nr 158

B i r g i t t a H a n s e n (MP): Du säger att en prisreglering inte skulle lösa problemet med skyhöga taxor, Ulla Hamilton. Det är just precis vad det skulle göra. I de länder och städer där man har prisreglering förekommer inte de uppskörtningar av kunder som sker i Stockholm. En prisreglering ska självfallet vara kopplad till att man förlorar tillståndet om man inte håller sig till angivna prisnivåer. I dag kan en kund inte neka att betala oavsett hur många tusenlappar det står på taxametern eftersom det är en fri prissättning. En taxiåkare kan i princip ta hur mycket som helst betalt eftersom det inte finns någon reglering.

Sedan fattar inte jag ett smack av kopplingen mellan tömningscentraler och pris. Det är två helt olika saker. Även om en tömningscentral registrerar hur mycket pengar som har dragits in på taxametern och hur många mil som har körts har det inte någonting med en prisreglering att göra. Det innebär möjligtvis att Skatteverket kan kontrollera att alla pengar redovisas.

Anförande nr 159

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi yrkar bifall till återremissen, och om inte den går igenom yrkar vi bifall till motionen.

Det här är en intressant diskussion. På ett sätt kan man säga att taxi är ett alternativ till bil även om en taxi är en bil. Man kan ju ta kollektivtrafik när man åker i staden. Vi ska börja med att gå och cykla, och sedan ska vi ta kollektivtrafiken. Men det är inte alltid det går, och då kan vi ta en taxi. Det är ett utmärkt komplement i det här sammanhanget, och vi ska se till att det fungerar på ett bra sätt så att vi slipper ha en bil hemma.

Men nu har vi ställt till det. Som jag ser det vill Ulla Hamilton inte riktigt ta det här på allvar. De taxiåkare som skötar upp folk kan ha den här lappen. Det kan stå att det kostar flera tusen där, och det är lagligt. Då gör det detsamma hur mycket man tömmer ur i centraler som ni har pratat om. Det är tillåtet att göra det, och det är problemet. Vi måste göra något åt det, och då kan ha man en reglering som innebär att det finns ett maxpris som man inte kan gå över. Sedan kan man konkurrera med priser under det, och det är egentligen det den här motionen säger.

Jag tänker citera de skyltar som finns på vissa hotell i den här staden. Det står: Choose a taxi carefully! Det är vad som möter de turister som kommer hit. Välj en taxi omsorgsfullt! Vad är det här? Sedan står det: It is the costumer's responsibility to check prices beforehand. Det står med liten text. Kom inte här och säg någonting när ni har blivit uppskörtade, för det är ert eget ansvar! Så ska vi inte ha det i den här staden.

§ 24 Motion om frekvent upptagning av sand från hårt trafikerade gator samt införande av nya städmaskiner i Stockholm (utl. 2013:73)

Anförande nr 160

J a n V a l e s k o g (S): Jag tackar för svaret som delvis är positivt. Vi känner till bakgrunden. Vi har diskuterat detta många gånger i samband med partikelfrågan bland annat. Det finns flera undersökningar som visat att de mindre partiklarna medför ökad dödlighet i hjärt- och kärlsjukdomar. Samtidigt finns det undersökningar som visar att dubbdäck räddar liv, och här är genomsnittsåldern för de räddade livet lägre i genomsnitt. Men vi har kunnat se i DN före årsskiftet att forskare menar att betydligt fler liv går till spillo på grund av hjärt- och kärlsjukdomar än de som räddas på grund av dubbdäck. Debatten och forskning om detta lär väl fortsätta.

Oavsett detta handlar den här motionen om att man borde satsa rejäla resurser på städteknik och maskiner som effektivare kan ta upp PM10. Det har trafiknämnden bemött positivt, vilket framgår av ärendet. Det gläder mig. Även frågan om mer frekvent städning har bemötts positivt, men jag uppfattar inte att borgarrådet har gjort det i beslutet. Därför undrar jag om borgarrådet kan lova kan en mer frekvent städning till våren när partikelproblemen är som störst.

Motionen tar inte upp frågan om nödvändigheten av att införa en dubbdäcksavgift, något som vi socialdemokrater faktiskt var först med att kräva i den här församlingen, men vi kanske kan få svar på det också från borgarrådet nu när vi ändå diskuterar den här frågan. När kommer avgifterna på dubbdäck i Stockholm? Det var någon som lämnade telefonnumret till riksdagen här tidigare. Det kan kanske också användas i det här ärendet för att få svar på frågan: När kommer de här avgifterna?

Anförande nr 161

Å k e A s k e n s t e n (MP): Man kan verkligen fråga sig när det här avgiftsbeslutet kommer. Det är samma sak som förra gången, så det är väl lika bra att Hamilton, när hon ändå kontaktar regeringen, tar upp detta också. Det här får inte bli en långbänk. Det vore mycket dystert i så fall, framför allt för stockholmarna. Vi vet ju att dubbdäcken skördar fler liv i de större städerna än vad själva trafiken som sådan gör. Det är egentligen löjligt, men framför allt tråkigt, att man inte gör någonting åt detta. Det kan ju göras mycket enkelt. Vi har beslutsmakten att säga nej. Vi kan utöka det här förbudet. Nu finns det på Hornsgatan, och man pekar på den. Men vad hjälper det på Sveavägen? Jag kan tala om att det är två olika gator. Det är stor skillnad. Ni måste lyssna och ta till er vad forskarna säger. Två forskare från KI har skrivit en debattartikel i DN där de bland annat konstaterar att dubbdäcksanvändning kraftigt ökar slitaget på vägarna med ökade kostnader för vägunderhåll som följd, och med vägar menas ju också gator.

Dubbdäck ökar drastiskt mycket skadliga partiklar i luften, vilket leder till en ökning av lung- och hjärt-kärlsjukdomar med ökad dödlighet som följd. Borde inte det räcka?

Anförande nr 162

B o A r k e l s t e n (M): Herr ordförande, fullmäktige! Janne Valeskog tog upp ett par frågor här. Den ena handlade om huruvida det skulle bli någon mer städning. En god luftkvalitet är viktig för stockholmarna. Generellt sett har Stockholmsluften blivit hundra gånger bättre sedan 1960- och 70-talen. Det är glädjande, men tyvärr är det återkommande problem med partikelhalterna på vissa platser och under vissa tider.

Motionären vill satsa på städteknik. Motionen är från 2012, och glädjande nog kan jag säga att Stockholms stad i dag arbetar med en aktiv teknik för att få fram nytt städmaterial att användas på gatorna. Det innebär också att man måste tänka på att den nya tekniken inte ställer till det med för mycket buller eller någonting annat. Man måste se till att man får bra maskiner, men man lindrar ändå bara problemet och angriper inte källan.

Det är dubbdäcken som är den stora boven i dramat. Vi ser fram emot en effektiv reglering av dubbdäckens användning enligt den modell som finns i Oslo. Det skulle vara bättre att använda den än att bara vänta på att få fram tekniskt bra städmaskiner. Det är alldeles riktigt att regeringen tittar på detta. Vi förväntar oss ett svar snart, men i avvaktan på det satsar vi 41 miljoner i årets budget på kortsiktiga men effektiva åtgärder som ska intensifiera vårt arbete med att minska partikelhalterna och hålla dem på en låg nivå. Det kan ske med hjälp av dammbindning, vakuumsugning eller tidig sandupptagning. Trafik- och renhållningsnämnden har i uppdrag att fortsätta att följa utvecklingen och arbeta fram nya metoder.

Sammanfattningsvis försöker motionären ge sken av att partikelproblematiken skulle ha en enkel lösning, men så är det inte. Tyvärr måste dubbdäcksreglering användas i kombination med andra åtgärder. Med anledning av det av länsstyrelsen framtagna åtgärdsprogrammet har staden lämnat en genomgripande redovisning av de åtgärder som genomförs och planeras att genomföras för att klara gränsvärdena när det gäller PM10. Det krävs dock att regeringen gör det möjligt att införa en dubbdäcksavgift.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 163

J a n V a l e s k o g (S): Motionen och mitt inlägg visade snarare att det är komplicerat och att man måste göra flera saker. Jag måste ändå ställa en fråga till Bo Arkelsten om detta med avgiftsfrågan. Kommer det en proposition före valet? Om inte, kommer det åtminstone en utredning som ska ut på remiss före valet?

Anförande nr 164

B o A r k e l s t e n (M): Det skulle vara roligt att se. Vi kan väl hoppas på att vi ska hinna med det.

Anförande nr 165

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag ska bespara er min skönsång, men ”än så är det långt till vår” sjunger man ju i visan *Sov du lilla*

videung. En så här mörk vinterkväll kan det vara lite svårt att tänka sig att det snart är dags att se gruset och vårdammet på våra gator, men det kommer vi snart att få se.

Jag vill prata lite om vinterväghållningen. Under den här vintern har trafikkontoret gjort ett stort arbete för att se till att ha en förbättrad beredskap för att klara snöröjningen bättre än förra året då den inte var någon riktig succé. Än så länge har den nya organisationen och det nya arbetet inte riktigt satts på prov. Det är kanske lite för tidigt att ropa hej eftersom det kan komma mer snö. En effektiv vinterväghållning resulterar ofta i en hel del grus på våra gator. Därför känns det riktigt bra att vi i det här årets budget har beslutat oss för att genomföra vårstädningen och sopningen av gatorna lite tidigare än förr om åren. Genom en tidigareläggning av arbetet och med en stärkt uppföljning kan vi vara säkra på att jobbet blir gjort tidigare och med bättre kvalitet. Vi hoppas att detta ska ge en bättre luftkvalitet och framför allt en bättre trafikmiljö och en säkrare framfart på cykel.

Ordförande! ”Än så är det vinter” sjunger vi i visan. Jag måste faktiskt passa på att skryta lite om vår förbättrade vinterväghållning när det gäller cykelpendlingsstråken. Förra året genomförde vi ett försök med förbättrad snöröjning på våra cykelbanor. I år har vi också fått fem snöröjningsmaskiner som lyckas röja våra cykelbanor. Det har verkligen gett effekt. Vi har fått många glada tillrop om att det har blivit en stark förbättring på våra cykelbanor, och det tycker jag verkligen att vi ska fortsätta att arbeta med. Vi ska se till att det går att cykla året runt i Stockholm.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 166

Åke Askén (MP): Det har varit en ganska enkel match för våra renhållare, snöröjare och halkbekämpare den här vintern om vi räknar den från december och framåt. Det gäller även cykelbanorna. Ingen kan vara överraskad över det. Det är jättebra. Vi får tacka vädrets makter för detta, men vi får se hur det blir när det kanske bränner till om några veckor.

Men ett problem som vi inte kan bortse ifrån är att just cyklisterna drabbas speciellt mycket av partiklarna från dubbdäcken, och då talar jag inte om deras egna dubbdäck – de borde kanske vara fler – utan om bilarnas dubbdäck. Cyklisterna andas kraftigt eftersom de cyklar och anstränger sig medan bilisterna sitter stilla och lugnt. Det är framför allt cyklisterna som får betala priset när det gäller dubbdäckspartiklarna. Vi måste börja agera.

Anförande nr 167

Jonas Naddébo (C): Vi kan titta på det försök som gjordes förra året med en förbättrad vinterväghållning på våra cykelbanor. Det genomfördes inte under ett vädermässigt enkelt år. Jag tycker givetvis att det arbete som trafikkontoret har gjort har varit mycket bra och väl genomarbetat. Man har också lagt upp en plan för att klara större snömängder än vad vi hittills har utsatts för. Jag tycker också att det är viktigt att vi kan få dessa dubbdäcksavgifter i framtiden, men vi vet ju inte ännu när det kommer att ske. Vi får se till att trycka på regeringen allt vi kan.

Anförande nr 168

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag ska börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. Den innebär att gå med på motionärens linje. Han tar upp en viktig fråga. Man får såklart göra allt man kan i den här frågan. Detta är någonting som påverkar människors hälsa. Det finns flera sätt att gå till väga på, vilket har redovisats här. Och alla sätt är bra, men jag blir lite orolig över en sak. Det gäller svaret på frågan när en lagändring kan komma fram så att vi kan få en avgift på dubbdäck i Stockholm. Vi får inget svar på det. Det är konstigt med tanke på att det ni som har ansvaret i alla de parlamentariska församlingar där det här kan forceras fram.

Vänsterpartiet har sedan länge sagt att vi ska ha ett förbud på flera gator i Stockholm. Det går inte att vänta på detta. Det hade verkligen behövts ett svar. Jag är stockholm-are, och jag tror att det är fler stockholmare som också undrar. Det här handlar om hälsa, och då är det viktigt med ett svar, men vi får tydligen inget.

§ 25 Motion om metoder för att vara konstaterat bäst i världen (utl. 2013:74)

Anförande nr 169

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åskådarmassor! Först och främst vill jag instämma i Socialdemokraternas förslag till beslut om bifall till motionen. Det känns faktiskt bra att få föreslå bifall till en egen motion. En gång i tiden fanns det en aktivist i USA som hette Jerry Rubin. Han skrev en rolig bok som han själv inte står för långt efteråt. Det gör kanske inte jag heller, men jag tyckte att den var kul. Den heter *Snacka inte bara!*

Svaret på min motion är att den är besvarad, det vill säga att vi gör detta i alla fall, så det behöver vi inte bry oss om egentligen. Det är hela tiden frågan om vilken sorts beslut man fattar i olika frågor. Fattar vi hårda beslut eller mjuka beslut. Hårda beslut innebär till exempel att man bifaller eller avslår. Ett mjukt beslut kan innebära att man besvarar, det vill säga ett jäså-svar.

Det centrala i motionen är inte att det ska förekomma ett arbete i tillgänglighetsfrågor, utan det centrala är hur man ska sätta substans bakom ett begrepp som "världsklass" eller "världsbäst". Det ligger inte någon ironi bakom detta. Jag är fullt överens med de flesta i den här församlingen om att vi ska vara i världsklass. Jag tycker att vi ska vara stolta över att vara stockholmare även i det här avseendet.

Stockholm har ställt upp en tävling i EU om att vara den mest tillgängliga staden. År 2012 kom vi på delad andra plats. Det var naturligtvis hedervärt. År 2013 ställde Göteborg upp, och de vann. Det kan vara en lärdom apropå världsklass. Rikets andra stad lyckades faktiskt vinna.

Jag tycker att det ofta står bra saker i de reservationstexter som finns från Socialdemokraterna. Det gör det här också. Den stora poängen är att man inte ensidigt kan proklamera ett begrepp som "världsklass". Det är ungefär som att svenska mästerskap är mycket bra eftersom svenskar vinner där. Ska man ställa upp i VM ska det vara andra länder eller andra städer med också. Det är en poäng att man empiriskt kan bevisa något. I den här motionen föreslår jag att man ska jobba med att titta på best practice i den här staden och i andra städer. När man har gjort det kan man ta fram kriterier, och då ska staden vara minst lika bra och förhoppningsvis bättre än andra städer. Det är hela poängen.

Nu hinner jag inte presentera motargumenten. Jag hoppas att jag får någon replik så att jag kan dra dem då. Poängen i det hela är att om vi ska stå för att vara i världsklass är det bra om vi hittar en metod. Jag har pekat på några metoder på det här området. Jag tror att man kan tillämpa en del av de metoderna på en hel rad andra områden där vi också vill vara i världsklass och världsbäst. Det skulle glädja mig om vi lyckades med det.

Anförande nr 170

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande! Stockholm ska vara en stad i världsklass när det gäller tillgänglighet också. Vi har tagit fram vårt program för

delaktighet. Det är inte utan att vi ska vara stolta över det. Det är många som hör av sig – inte minst från andra kommuner i Sverige, men man är också intresserad internationellt – för att höra hur vi jobbar för att ha delaktighet i hela samhället. Det handlar naturligtvis, precis som Kaj säger, om att titta på best practice. Det gör vi. Vi tittar på hur man har jobbat på andra ställen för att se om vi kan lära oss mer. Vi delar ut S:t Julianpriset till dem som jobbar bra med de här frågorna i Stockholms stad. Det gör vi för att visa hur man kan jobba på ett ännu bättre sätt utanför våra egna verksamheter.

Det som tidigare har varit projekt är nu en naturlig del i allt arbete i stadens alla verksamheter, bolag och förvaltningar. Vi följer upp arbetet genom att det ingår i vårt centrala ledningssystem. År 2013 satsades det ¼ miljard på det här området, och ni vet alla att vi satsade 1,2 miljarder på tillgänglighet under projektperioden bakåt i tiden.

Ja, vi har fått en andraplacering. Du säger att Göteborg vann förra året. Jag har hört en del kommentarer om det. Man säger att det beror lite på vilka som var med och tävlade. Jag har också hört flera som frågat om Stockholm ska ställa upp igen. Det vill man veta, för om vi gör det avvaktar de kanske till en annan gång när Stockholm inte finns med eftersom vi gör så mycket positivt och bra för att bli en stad en världsklass. Sakta men säkert betar vi av det ena området efter det andra. Vi är inte i mål. Det vill jag verkligen säga, men vi vet att vi går framåt.

Vi har jobbat en hel del med utbildning för de personer som sitter i våra funktionshindersråd. Det kommer vi att fortsätta med under det här året genom planering tillsammans med de personerna. Allt detta gör vi för att vårt arbete hela tiden ska gå framåt och vi med stolthet ska kunna känna att vi verkligen är en stad i världsklass framåt 2030 eller ännu tidigare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 171

K a j N o r d q u i s t (S): Jag har egentligen ingen invändning mot någonting av det du säger, Ewa. Min poäng med den här motionen var att jag tycker att vi måste börja bli lite konkreta när vi har de här världsklassdiskussionerna. Vad menar vi med det? Om vi bara definierar utifrån det vi själva säger är vi ju i världsklass, men så kan man inte göra om det ska vara någon substans i det. Här pekar jag på några ganska enkla metoder och några ganska enkla problemområden där man skulle kunna kolla detta och jämföra. Har vi en bättre tunnelbana än Madrid? Har vi bättre museer än Washington DC? Har vi bättre övergångsställen än London? Det är några exempel. Den dagen vi har det är vi världsbäst.

Anförande nr 172

E w a S a m u e l s s o n (KD): I det program som vi har definieras konkreta mål och åtgärder för arbetet med tillgänglighetsfrågorna för att vi ska kunna gå vidare framåt och komma närmare målet. Ett område där vi vet att vi har en stor utmaning och där vi jämför oss med andra är turismen. Jag tror att det var det som gjorde att Berlin vann före oss. Det handlar om hur vi vänder oss mot turister som kommer hit.

Det är en utmaning som vi ska jobba särskilt med nu. EU-kommissionen tittar nu på 15 städer när det gäller turism och tillgänglighet. Vi hoppas naturligtvis att vi ska få lära oss vad som saknas för att vi ska vara en stad i världsklass i den delen.

Anförande nr 173

T o r u n B o u c h e r (V): Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen, vilket innebär bifall till motionen. Jag blev själv mycket förtjust när jag läste motionen. Nu säger Ewa Samuelsson att vi redan gör allting, men det framgår inte riktigt av svaren. Om vi redan gör allting borde det stå att motionen är besvarad därför att vi redan gör allt detta. Men vi gör tydligen inte riktigt allt utan någonting annat.

Jag blev väldigt förtjust eftersom jag tyckte att motionen var genial på många sätt. Vi vill ju i största allmänhet vara världsbäst här i Stockholm, men i sin motion säger Kaj Nordquist: Låt oss utlysa ett pilotområde, tillgänglighet. Vi sätter tillgängligheten på kartan och låter den vara en pilot för att vi ska vara världsbäst.

Jag är också mycket förtjust i just att-sats nummer två som det redan har pratats lite grann om här, det vill säga best practice. Vi i Stockholms stad skulle kunna gå före och skriva en rapport där vi beskriver alla lyckade tillgänglighetsanpassningar världen över och hur vi förhåller oss till dem i stället för att vänta på att EU ska ta fram de här jämförelserna. Det skulle vara en fantastisk inspirationskälla för hela världen och inte bara för oss om vi lyckades sammanställa en sådan best practice.

Det här kan ju inte vara en ideologiskt kontroversiell fråga, utan det är bara att tuta och köra och bifalla motionen.

Anförande nr 174

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Ordförande, ledamöter! Även om du säger någonting annat när du står här i talarstolen, Kaj Nordquist, tycker jag att du har en lite raljerande ton när du använder dig av meningen ”vara i världsklass”. Jag tycker att det är olyckligt. Delaktighet och frågorna om tillgänglighet förtjänar mycket mer än så.

Vi i Stockholm arbetar systematiskt med frågor om delaktighet. Vi har mätbara mål, och arbetet med tillgänglighetsfrågorna är numera en helt naturlig del i arbetet i alla stadens nämnder, styrelser och bolag. Men vi ska vara djärva. Vi ska ha mycket högt uppsatta mål. Målsättningen att bli bäst i världen är faktiskt inte så dum. Den sporrar, och det är naturligtvis det som är meningen. Men det är självfallet inte ett mätbart mål, utan vi har satt upp och ska leva upp till andra lättare mätbara mål. Ambitionen att alltid vara bäst i världen ska sporra oss i arbetet.

Vi gör väldigt mycket. Som Ewa har berättat deltar vi en rad internationella tävlingar. Sverige utsågs till det bästa landet att åldras i. FN har utsett Stockholms arbete med att göra lekplatser tillgängliga som exempel på best practice. Det här är angelägna och otroligt viktiga frågor. Människor med funktionsnedsättningar ska kunna leva i ett samhälle som alla andra. Du vet – det har vi pratat om många gånger tidigare – att vi under tolv år avsatte 1,2 miljarder för att systematiskt hjälpa till att få

bort enkelt avhjälpna hinder. Vi antog ett program för delaktighet för personer med funktionsnedsättningar i Stockholms stad. Det antogs 2012 tillsammans med funktionshinderorganisationerna. Det handlar också om konkreta mål.

I budgeten gör vi en lång rad satsningar. Det är så många att jag inte hinner läsa upp alla. En riktigt stor del där handlar om arbetsmarknaden. Jag tycker att vi kan säga att vi är eller på väg att bli en stad i världsklass, men jag tycker inte att vi politiker eller funktionshinderorganisationerna ska luta oss tillbaka och vara nöjda. Vi ska fortsätta det här arbetet för att få en ännu bättre tillgänglighet, smartare lösningar och högre delaktighet i vårt samhälle. Vi ska vara världsbäst, men vi får faktiskt inte glömma bort att glädjas åt allt det som händer och som ständigt förbättras under vägen.

Anförande nr 175

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande! Tack för inlägget, Marie! Jag tror att du missar någonting. Jag försöker inte alls vara raljant. Jag är mycket stolt över att komma från Stockholm. Jag vill faktiskt komma från världens bästa stad. Jag vill kunna stå för det fullt ut. Det som jag föreslår här är inte att vi plötsligt ska vara världsbäst på allting rakt av. Under väldigt många år har det fattats beslut om att vi ska vara i världsklass i den här staden och att vi ska vara världsbäst. Då måste man någon gång börja fundera på vad det betyder exakt. Jag tycker att Torun på ett bra sätt sade precis det jag menar. Gör en pilot! Titta på best practice inom en rad områden! Jag har pekat på några, men det kan vara andra, där vi kan titta på hur andra städer som är bra ser ut. Då kan vi fullt ut bli världsbäst. Det är vad jag är ute efter.

Anförande nr 176

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Vi ska vara världsbäst, och det ska vi försöka mäta. Men på hemmaplan handlar det om att sätta upp mätbara mål för det konkreta och systematiska arbete som vi hela tiden gör. Det är det som både Ewa och jag har försökt att peka på när vi har räknat upp vad vi gör i Stockholm, även om inte jag hann räkna upp mer än en bråkdel av det som görs.

När det gäller att titta på hur vi ser ut jämfört med resten av världen tycker jag att de tävlingar som vi deltar i, och som jag tycker att vi ska delta i så ofta som möjligt, är ett mycket bra sätt att mäta oss med resten av världen. Det är också ett bra sätt att visa det arbete vi gör i Stockholm för att inspirera resten av världen och resten av städerna i Sverige att göra likadant.

Anförande nr 177

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Ordförande! Miljöpartiet har ett särskilt uttalande. Vi anser att det viktigaste är att få en ökad delaktighet i planeringen. Det är också viktigt att vi har delmål.

Jag vill slå ett slag för ett gyllene tillfälle att verkligen arbeta med tillgänglighet och best practice på skolområdet. Inom tio år ska Stockholms stad bygga ut skolorna så de räcker till 18 000 fler elever. Här finns det verkligen möjligheter att jobba med tillgänglighet. I dag finns det många elever som inte kan gå i den skola som de egentligen tillhör därför att lokalerna är fel. Det kan handla om buller, om att hitta i

lokalerna och om rent fysiska hinder som trappor och sådant. Men ofta handlar det om de osynliga funktionshindren som gör att man inte kan vistas i en vanlig skola, och då måste man vara i en annan. Här finns det verkligen ett gyllene tillfälle att arbeta med tillgänglighet från början när man bygger till, när man bygger om och när man bygger nya skolor.

Det finns verkligen möjligheter att ta in människorna som ska vistas i de här miljöerna. I Manillaskolan kallas eleverna för experter. Där har de byggt om, och där finns det ett gott exempel väldigt nära. Det finns på Kungsholmen. Det är en statlig specialskola för hörselskadade och döva barn. Där har de arbetat om miljöerna så att barn kan vistas i de här miljöerna utan störas på olika sätt, och det fungerar.

Jag föreslår att kommunen tittar på skolan och jobbar med den. I skolplaneringen för ett växande Stockholm står det tyvärr inte särskilt mycket om tillgänglighet, vilket är synd.

Anförande nr 178

Å k e A s k e n s t e n (MP): Vi får väl tacka för den bok som vi har fått på bordet, *Statistisk årsbok 2014 för Stockholm*. Jag har tittat på s. 118. Där står det att antalet personer över 65 år har ökat kraftigt de senaste åren. Det är naturligtvis ingen nyhet, men man kan nästan tro det. Ser man framåt mot 2022 undrar man hur det kommer att gå om anpassningen av stadsmiljön fortsätter på det sätt som sker nu. Jag och Kaj Nordquist har suttit i handikappråd. Nu heter det nog funktionshindersråd. Jag håller med om det som Ewa Samuelsson säger, men jag håller inte med om det som Ewa inte säger. Jag har invändningar mot en hel del. Hon borde ha talat tydligt om att det är mycket som inte görs. Det är viktigt att ni tar tag i saker och ting.

Låt mig ge ett exempel. Tidigare hade jag en motion om att det behövs fler bänkar i gatumiljön. Det är mycket långt mellan dem, och målen uppfylls väldigt lite. Vad har hänt sedan? Marie Ljungberg Schött pratar om målen, och det är väl skönt och trevligt att ha mål. Men det är lite hopplöst om man aldrig kommer i mål. Jag har inte sett till en enda bänk sedan min motion fick det vänliga mottagandet, men det var ju i ord.

Anförande nr 179

E w a S a m u e l s s o n (KD): Jag har tidigare redovisat vad de olika stadsdelsnämnderna har använt sina pengar till utifrån de 50 miljoner som finns under kommunstyrelsen. Det handlade bland annat om att man skulle sätta upp flera bänkar. Det handlade om att man skulle göra bättre gångvägar, sätta upp ledstänger i trappor och så vidare. Det är konkreta saker som stadsdelsnämnderna har lovat att göra ute i sina verksamheter. Jag har inga siffror på det här, men vill du ha en redovisning av det går det att få.

Anförande nr 180

Å k e A s k e n s t e n (MP): Visst är det bra att stadsdelsnämnderna jobbar med detta. Skam vore det annars. Den stadsdel som jag bor i, Norrmalm, har 70 000–75 000 invånare och får fler. Södermalm har 100 000 invånare. Det är klart att de

måste jobba med det, men de avgörande besluten och pengarna tas ändå fram här av dem som sitter majoritet i kommunfullmäktige, och det är det tyvärr lite svagt med.

Anförande nr 181

T o r u n B o u c h e r (V): Nu börjar vi återigen diskutera vad staden gör och inte gör i den här typen av frågor. Det handlar egentligen inte den här motionen om över huvud taget. Den här motionen handlar om hur vi ska hantera hela problematiken på ett mer proaktivt och kanske också roligare sätt och ha en mer framåtsyftande taktik för att ta tag i frågan och inte om frågan i sig. Jag känner att ni inte riktigt har förstått motionens enormt kreativa inriktning.

§ 27 Motion om program för gröna skyskrapor i Stockholm (utl. 2013:87)

Anförande nr 182

P e r H a g w a l l (M): Ordförande, fullmäktige, press och åhörare! Att bygga en tät stad är att bygga en hållbar stad. En tät blandstad ger möjlighet att värna våra parker och grönområden samtidigt som vi minskar behovet av långa biltransporter. Den skapar underlag för kollektivtrafik, och cyklande och gångtrafik gynnas. Höga byggnader ökar koncentrationen av funktioner som bostäder, arbetsplatser och handel. De kan utgöra ett av många medel att nå en hållbar utveckling.

I Stockholms översiktsplan, Promenadstaden, ingår bland annat att pröva högre bebyggelse på de platser som markeras som tyngdpunkter. Ett stadsbyggande väglett av den täta stadens principer är en väsentlig förutsättning för att kunna klara Stockholms förväntade expansion på ett bra och hållbart sätt.

Jag anser att strategier och riktlinjer för att hantera de frågor som motionären tar upp redan är väl tillgodosedda inom gällande dokument och styrpapper. Jag ser därför inget behov av ytterligare ett dokument för att hantera denna fråga.

Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 183

Borgarrådet R u d i n (S): Kära fullmäktige! Det är sent på kvällen. Jag hade egentligen inte tänkt gå upp, men när jag hörde det här inlägget tänkte jag att det inte kan stå obesvarat. Själva idén med att skriva motionen om gröna skyskrapor var att introducera ett begrepp som finns i resten av världen men som inte används särskilt mycket i Stockholms stadsbyggnadsdebatt, nämligen green scrapers. Om ni googlar på det kan ni få se en hel del av de mycket intressanta projekt som finns runt i världen där man bygger på höjden med olika typer av tekniker för att tillvarata det finurliga med att bygga på höjden och komma åt solljus och vind på helt nya sätt. Det pågår ett experimenterande över världen i olika städer. Man har tävlingar och jämför i vilken grad man har lyckats återvinna energi, i vilken grad man har lyckats utnyttja solkraft och vindkraft, fånga upp regnvatten och använda olika typer av värmewäxlingssystem som också möjliggörs när man jobbar med byggnader som står på höjden. I Sverige skulle vi dessutom kunna utnyttja årscykelns olika skeenden för att värma upp olika delar av ett hus.

Men när jag läste svaret insåg jag att det inte var någon som hade förstått vad det här handlade om egentligen. Då blev jag lite trött. När jag hörde det förra inlägget, som dessutom talade om att vi redan kan allt detta i Stockholm, kände jag att det är väl så det är i dag. Inspirationen i Stockholm hämtar vi från de egna initiativ som sker i Stockholm och inte så mycket från det som händer ute i världen. Det är kanske också ett av Stockholms problem att vi håller på att bli ett museum över vår egen storhetstid i mitten av 1900-talet och inte vill vara en del av det spännande som sker runt om i världen.

Jag hoppas att vi ska kunna ändra på det i framtiden och ta lite fler initiativ och hitta inspiration från dem som tänker nytt. Det är uppenbart att det inte sker hos Alliansen.

Bifall till min motion!

Anförande nr 184

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Jag tycker alltid att det är bra med motioner om skyskrapor och speciellt gröna skyskrapor. Vi i Centerpartiet har lanserat mycket av det Tomas pratar om. Det låter nästan som om han pratar om Trifoliumskrapan som jag själv har varit med och ritat. Den hade vi tänkt ställa på Centralen. Jag ska inte dela ut några pannåer till Sten Nordin i dag. Jag har redan gjort det en gång, och jag tror inte att han skulle bli så nöjd om jag gjorde det en gång till.

Jag tycker att gröna skyskrapor är ett jättebra initiativ, och jag är glad för att du också strider för den frågan, Tomas. Jag misstänker att du till exempel refererar till Ken Yeang när du pratar om de här frågorna. Det vore jätteintressant och spännande om vi kunde få till en riktigt grön skyskrapa i Stockholm. Jag kommer att prata om Trifoliumskrapan många gånger i den här talarstolen. Där skulle humlor kunna leva på taket, och alla skulle ha sin egen fruktträdgård och grönsaksträdgård mellan glasen i skrapans ytterdel. Jag hoppas att vi får se en grön skyskrapa. Du och jag, Tomas, för gröna skyskrapor!

Anförande nr 185

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Men tänk så intressant att få diskutera skyskrapor igen. Herrarna som just har talat, borgarrådet Rudin och Christer Mellstrand, menar att detta med skyskrapor är himla häftigt. Visst är det himla häftigt om de står på rätt ställen. Vi ska inte ha dem i stenstaden. Vi ska inte förstöra Stockholm på det sätt som man gjorde. Borgarrådet Rudin antydde att man vill ha en stad som på 50-talet. Ja, gärna det om vi hade fått behålla den vackra staden som fanns innan Hjalmar Mehr och andra började riva.

Det ni vill göra nu är att bygga sönder staden helt planlöst. Ni vill bygga skyskrapor mitt i city. Ni vill bygga sönder city helt planlöst, gärna utan bostäder men med fler kontor och fler affärer. Det är det ni står för.

Alternativet är en genomtänkt stadsbyggnadspolitik. Om vi ska hämta internationella erfarenheter kan vi titta på Paris. Där väljer man att lägga skyskrapor och andra höga hus utanför stadskärnan. Ta inte efter London! I London har man byggt sönder strukturen på staden.

Nu talar jag inte om gröna skyskrapor utan skyskrapor i allmänhet, och vi börjar få dåligt med mark i Stockholm. Det effektivaste sättet att bygga i Stockholm med de förutsättningar vi har och de tekniska krav vi ställer är att bygga hus med sex, åtta eller tio våningar. Det beror lite grann på vilken expert man talar med. Det är inte effektivt att bygga riktigt höga hus och skyskrapor i Stockholm. Det är ni som känner att ni vill ha ett monument över er själva. Nej, mina vänner!

Stockholmshem, det företag som folkpartisterna har ordförandeskapet i, satte ut bikupor Kulturhusets tak. Där finns det biodlingar nu. Ni känner till Urban bee. Det är jättespännande.

Det får gärna bli gröna skyskrapor. Jag har sett framtidsbilder i Illustrerad Vetenskap. Men de gröna skyskraporna ska stå utanför city och utanför stenstaden, mina vänner. Så ska det vara.

Anförande nr 186

E w a L a r s s o n (MP): Centern hoppas på den här motionen, och Folkpartiet vill ha dem på rätt ställe. Tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i Skarpnäcks stadsdelsnämnd föreslår Miljöpartiet ett ställe, och det är möjligt att du kan tycka att det här är rätt ställe. Det ligger i Bagarmossen en bit från centrum där en skola har brunnit. Alla partifärger är överens om att bygga där. Där skulle vi vilja testa just den här modellen av skyskrapa. Det tycker alltså Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Vad tycker Folkpartiet? Är detta rätt ställe?

Anförande nr 187

B j ö r n L j u n g (FP): Jag är uppvuxen i Bagis, men jag kan inte riktigt stå här och bestämma om det är rätt ställe för en skyskrapa. Det måste gå den demokratiska vägen med plansamråd och annat där man hör vad Bagisborna själva vill. Det är den väg vi brukar gå. Jag tror att det är den väg som Miljöpartiet brukar förespråka. Jag vill inte gå före utan att lyssna på de uppfattningar som Bagisborna har i en sådan här viktig fråga. Jag väntar gärna och lyssnar av lite grann hur det här ser ut innan jag säger att det är en bra eller dålig idé. Låt oss vänta på den demokratiska processen, Miljöpartiet. Sedan kan vi komma tillbaka.

Anförande nr 188

Borgarrådet R u d i n (S): Du gav just ett ganska bra exempel på hur onyanserat ni vill föra den här diskussionen, Björn. Jag har över huvud taget inte pratat placering. Jag pratade om ett musealt debattklimat i Stockholm, och det gäller just påpekandet att allting redan har hänt och att det inte finns något nytt som kan vara spännande.

Jag välkomnar din beskrivning av det hela, Christer. Jag missade dig i sammanhanget. Det är sant att du har varit förespråkare för den här idén tidigare.

Kungstornen som står vid Kungsgatan ansågs vara Europas första skyskrapor. Då var Stockholm en plats som man tittade på och sade: Här händer det spännande grejer. Stadsbiblioteket placerades på en hög punkt därför att man vill markera dess betydelse, Slottet likaså. Söders höjder ligger på plus 80–90, vilket är skyskrapshöjd ute i Europa. Vi har förordat att bygga en sådan här skyskrapa i Farsta där man byggde tjugovåningshus på höjderna tidigare.

Det här är snarare en diskussion om teknik och byggnadsmöjligheter till skillnad från Folkpartiets nej till utveckling.

Anförande nr 189

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och förhoppningsvis en och annan åhörare! Det du talar om nu, Tomas, visar vilken ganska nonchalant syn ni har på Stockholms stad och på den siluett som vi har i den gamla stenstaden. Det du egentligen säger är att det ligger på plus 80 där, och det är ungefär som skyskraporna

ser ut i övriga Europa. Jag kan inte dra någon annan slutsats än att det för din del är okej att bygga riktigt höga hus inne i stenstaden. Det är inte okej för Folkpartiet. Vi bygger gärna tätt och nytt, men vi vill göra det efter goda planer och med eftertanke. Vi ska inte bygga ihjäl oss. Vi ska inte låta den här staden jäsa med ännu fler kontor och ännu fler affärer. Vi ska ha in bostäder i city, och vi ska gärna ha gröna höga hus, men i ytterstaden. Så ska vi ha det.

Anförande nr 190

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag fick inte replikera på dig, Björn, eftersom det var en annan kär miljöpartist som gjorde det. Jag uppfattar den här motionen så att den bland annat handlar om att leta efter lämpliga platser för de här gröna skyskraporna. Det står egentligen inte i motsats till det du säger, det vill säga att vi kan bygga på rätt platser utanför den äldre stenstaden. Där går vi på samma linje. Jag tycker att den här motionen är bra. Vi behöver göra den här inventeringen. Vi behöver se var vi kan genomföra de här projekten och få fram den här typen av hus och se om de kan fungera. Det här är inte en helt enkel materia. Vi vet att det är dyrt att bygga högt, men det kan många gånger ge någonting ganska intressant. Vi vill bifalla Tomas Rudins motion. Vi tycker att det är en bra motion som man borde kunna gå vidare med.

Vi vet att det finns massor av bra platser att bygga höga hus på i ytterstaden om tekniken håller och det är ekonomiskt. Rinkeby är ett exempel som vi har pratat om tidigare. Vi har haft sådana projekt uppe här. I Kista kan man bygga flera. Vid Alvik har man byggt ett högt hus. Det har man lagt längst ned. Det går att bygga mycket högre där. Vi har också västra Kungsholmen där man tyvärr har hållit ned höjderna alldeles för mycket.

Då kommer jag osökt in på något som jag har pratat om tidigare i dag, nämligen det som begränsar allt detta och gör det problematiskt. Det står i svaret om tyngdpunkter. Jag kommer inte ihåg om du tog upp det i din motion, Tomas, men tyngdpunkterna är sådana ställen, och det går inte göra detta på flera av tyngdpunkterna. Det kanske är därför som ni inte vill inventera detta. Jag måste få citera Transportstyrelsen igen. Jag tycker att det är lite kul. De säger så här: Transportstyrelsen anser inte att det är ställt utom allt rimligt tvivel att flygsäkerheten inte kommer att påverkas negativt om en betydligt mer krävande hindersituation tillåts.

De menar alltså om man bygger fler höga hus i den här staden. Christer Mellstrand har pratat om de här sakerna många gånger, och jag kan citera Transportstyrelsen när det gäller det som du tog upp tidigare. De säger: Transportstyrelsen kan medge undantag från bestämmelserna i nämnda föreskrifter. Ett undantag kan dock endast medges under förutsättning att myndigheten bedömer att det finns kompensation för avvikelser från fastställda krav eller om den avsedda verksamheten är av sådant slag att ett medgivande om undantag är försvarligt.

Det är ganska hårda ord som de skriver. Tomas har en bra motion. Vi skulle kunna undersöka vad som egentligen gäller, och sedan kunde vi gå lös på staden utanför tullarna och se vad vi kan göra där för att bygga fler bostäder.

Anförande nr 191

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Jag vill bara påpeka att vissa miljöpartister inte har tolkningsföreträde när det gäller Transportstyrelsens skrifter. Jag vill bara ha det sagt.

Jag vill gärna se det gröna, sköna, höga Stockholm. Jag ser gärna gröna monument, höghus, som växer upp på rätt ställen i Stockholm, men jag vill inte se Stockholm som ett mausoleum där vi bara förblir det vi var i går. Stockholm måste få växa med sin samtid och förändras. En del av den förändringen handlar om ny teknik som till exempel miljöskyskrapor. Ken Yeang har jättefina exempel på hur de kan se ut. Man kan ha spridningskorridorer genom höga hus. Det är en fantastisk möjlighet. Grönskan får växa upp och igenom husen. Jag tycker att det är en god möjlighet, och jag tycker definitivt att vi ska undersöka möjligheten att ha fler gröna höga hus i Stockholm

Anförande nr 192

P e r H a g w a l l (M): Ordförande, åhörare! Motionären efterlyser en inventering av platser för gröna höga hus. Men staden inventerar redan platser för att bygga gröna hus. Staden inventerar redan platser för att bygga höga hus. Vi har redan stora miljöprojekt. Vi installerar solceller på tak i Järva. Det är de kommunala bostadsbolagen som gör det. Det innebär konkret att energiförbrukningen halveras i sju hus i Husby, Akalla och Rinkeby. För en tid sedan invigdes en solcellsanläggning i Frihamnen. Den består av 919 solpaneler som är monterade på en byggnad på 40 000 kvadratmeter. Det kommer att täcka 15 procent av den här byggnadens årliga elbehov.

Sedan finns det projekt som är både höga och gröna, till exempel gasklocka 4 i miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden. Det kommer att genomföras med samma höga miljökrav som resten av den nya stadsdelen. Jag anser fortfarande att motionen är besvarad.

Anförande nr 193

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Du nämnde gasklockan i Norra Djurgårdsstaden. I handlingarna står det att man inte kan ange miljöprofil eller hur det är med energiförbrukningen, men du kanske har ytterligare information i det här ärendet som vi kan få.

Anförande nr 194

P e r H a g w a l l (M): Det är en del av miljöfilmsområdet. Det är vad jag kan säga.

Anförande nr 195

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag tog inte en replik på Per Hagwall, och ett skäl är att vi har haft en liten replikväxling tidigare i kväll på Twitter. Det har ni ingen aning om. Så är det i en föränderlig värld. Så är det också när det gäller Stockholm och vår stadsprofil.

Jag blir lite förvånad när Björn Ljung klagar på den här planlösheten med riktning mot den södra delen av rådssalen. Motionen handlar ju om att upprätta en plan. Då borde Björn Ljung rösta med Socialdemokraterna och Miljöpartiet i den här frågan. Jag vet inte vad Vänsterpartiet gör, men de kanske också kommer med så att vi får en plan. Då slipper vi din kritiserade planlöshet. Därmed inte sagt att vi ska bygga skyskrapor på alla ställen, men vi säger att de ska vara gröna. Om det kommer fram ställen där det anses lämpligt att bygga ska vi vara medvetna om att de ska bli gröna. Det är en bristvara i Stockholm. Vilka av de skyskrapor som finns nu har grönska efter fasaderna? Vilka har grönska på taken? Vilka har rejält med grönska innanför glasfasaderna? Det finns inga, eller hur? Det kanske finns något enstaka exemplar.

Vi måste bli modigare. Om vi har modet att bygga skyskrapor här och var, och det måste vi väl ha, måste vi också ha modet att bygga dem energimässigt riktiga och dessutom trevliga. Vad är de kala tornen som nu är på förslag, till exempel vid Torsplan och gasklockan i Hjorthagen, för hus egentligen? Det finns ingen grönska alls.

Om ni går in på nätet under stockholmbygg.se och tittar på Norra Djurgårdsstaden kan ni se att det finns åtminstone ett exempel på ett fint hus med grönska, men det är dock ingen skrapa. Men det är ändå ett exempel på vad man kan göra. Om man vill ha mer inspiration på nätet kan man gå in och titta på arkitekten Ken Yeangs skapelser. Han är från Malaysia men jobbar över hela världen. Det är något helt annat än de förslag som kommer upp här i Stockholm. Men felet är inte arkitekternas, utan det är byggherrarnas. Vi som beställer detta måste ta mod till oss och beställa något som är lite annorlunda. Det får inte bli fler upprepningar av tornen utan själ som man nu planerar för och som hittills har byggts. Det måste bli en ändring.

Anförande nr 196

Borgarrådet R u d i n (S): Jag fyller gärna på det Åke Askensten sade, och Christer Mellstrand var också inne på samma sak. Det handlar om en nyfikenhet på den teknikutveckling som pågår i stora delar av världen där man länge har sysslat med den här typen av byggnation. Vi har inte gjort det på länge i Stockholm. Därför ligger vi långt efter. Vi har inte ens erfarenheter av den här typen av planering, där det handlar om att skapa miljövänliga hus på höjden, på vårt stadsbyggnadskontor. När vi bjuder in till tävlingar för att bygga ett lite högre hus får vi ganska mediokra byggnader, precis som Åke refererar till, som inte blir den här utmanande nya arkitekturen som finns i stora delar av världen där man ägnat sig åt det här tidigare.

Det nästan rörande när man hör Per Hagwalls beskrivning av hur de hus som vi bygger i dag ska kunna svara upp mot förväntningen i den här motionen. Det blir lite grann av att vi redan gör detta i dag. Men det verkar som om du, Per, inte ens har tittat ut i världen och sett vad man gör. De projekt som kallas för green scrapers eller green high buildings innebär att man utnyttjar helt nya fenomen som man kan jobba med på höjden. Det handlar om stora glasparter i kombination med turbulenta effekter runt byggnader av den här höjden. Det gör att man kan utnyttja vindkraftförhållanden som man annars inte kan utnyttja. Dessutom får man helt andra

möjligheter att värmeväxla i olika höjder i en sådan här byggnad. Det gör att man kan skapa en helt ny typ av ekonomi jämfört med de byggnader som vi bygger i dag.

Någon har påpekat här i dag att det är ganska oekonomiskt att klämma upp ett bostadshus på 10–15 våningar med normal byggteknik. Det finns olika tal för vad våra stockholmska byggherrar säger är oekonomiskt. Men här snackar vi inte om att be JM bygga hus på sitt vanliga sätt och låta dem bygga några våningar till, utan vi pratar om att bjuda in några av världens absolut främsta byggare på det här området för att skapa green scrapers och se om vi skulle kunna hitta platser för det i Stockholm. Det handlar också om att hitta miljöer där vi skulle vilja utmana vår egen arkitektur och skapa nya värden.

Då går Björn Ljung i gång om Hjalmar Mehr som gav oss tunnelbanan och city och säger att det här handlar om det. Jag tycker att det är så aningslöst. Vi har förslagit att man skulle kunna bygga detta i Farsta eftersom det är en stadsdel där man byggde höga hus. Men då medgav inte tekniken riktigt höga hus, och då lade man tjugovåningshus på bergknallar för att få upp dem högt på höjden. Samma sak gäller Söders höjder och de hus som ligger efter Brunkebergsåsen genom city.

Jag tycker att man ska vara mycket försiktig med Stockholms skyline, precis som Folkpartiet vill, och bygga vackra hus på höjden. Det var ju det man gjorde när man planerade kyrktornen och några av de högre husen längre tillbaka i tiden.

Var lite mer nyfikna nu! Lyssna på Christer Mellstrand! Han är en bra inspirationsgivare på er kant. I övrigt verkar ni rätt trötta.

Anförande nr 197

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Demonstrativt gick Tomas Rudin ned och satte sig, för han vill inte riktigt se mig i ögonen när jag ska hålla den här repliken. Jag tittar på en tom talarstol i stället. När man står i talarstolen och berömmar Hjalmar Mehr som det stora helgonet här i staden börjar jag fundera lite grann. Han var väl inte ensam om att bygga tunnelbanan, men han var mycket drivande när det gällde Klararivningarna. Glöm aldrig det, stockholmare!

Sedan kan man undra över Tomas Rudins hållning. Han säger plötsligt att Stockholms skyline är så viktig. När fan blir gammal blir han tydligen religiös. Nu börjar tydligen Tomas Rudin inse hur viktig Stockholms skyline är. Den här staden är så unik att det kommer besökare hit och beundrar den. Då ska vi inte smälla upp gröna eller andra skyskrapor och förstöra skylinen i den klassiska stenstaden.

Anförande nr 198

Borgarrådet R u d i n (S): Jag ska bara avrunda diskussionen om gröna skyskrapor med att säga att det fanns en tid när Stockholm byggde spännande hus och då vi också utmanade arkitekturen på höjden. Vi gjorde det väl medvetna om att en hög byggnad är imperialistisk till sin karaktär därför att den drar till sig omgivningens blickar. Vi byggde några av Europas absolut högsta byggnader. Riddarholmskyrkan är ett exempel på det. Den sträcker sig extremt högt upp. Vi placerade våra kyrkor på höga höjder i Stockholm. Sofia kyrka är ett exempel på det. Den är en modernistisk

byggnad färdigställd på 20-talet. Den ligger på en av Söders absolut högsta höjder. Dess kyrktorn kommer upp på en högre nivå än många andra höga byggnader i Europa på grund av att den står på förkastningsbranten och uppe på ett berg och sträcker sig upp över Stockholm. På det sättet har man fått hela berget i grunden för en hög byggnad.

Vi byggde vidare på den här topografin i Stockholm, och man kom på att man skulle bygga utmed Brunkebergsåsen och låta de höga byggnaderna placeras där. Vi har aldrig någon gång varit rädda för att utnyttja höjden för att skapa en ny siluett, och det är det som har gjort Stockholm så vackert.

När vi några stycken här i salen diskuterar höga byggnader tycker jag att vi ibland blir vanvördigt bemötta av folk som är ganska ointresserade av vad vi säger. Det är ingen här som har sagt att vi ska bygga sönder Stockholms siluett eller bygga sönder den stad som vi alla älskar. Det är tvärtom ett uttryck för att det finns en modern arkitektur ute i världen som Stockholm inte riktigt har tagit till sig utan har förnekat en längre tid.

Detta handlar om att skapa nyfikenhet inför det som är möjligt att göra och om att skapa det på lämpliga platser där det skulle passa bättre än där Björn Ljung förfasar sig över att det skulle kunna stå byggnader. Det handlar om att hitta nya moderna miljöerna där den nya moderna byggtekniken skulle kunna komma till Stockholm. Det är oerhört roligt att vi i oppositionen är överens om det och att Miljöpartiet offensivt går före för en sådan här idé. Det finns tydligen också ett mycket offensivt tänkande i Centerpartiet. Det är synd att vi har en allians i övrigt som tycker sig vara nöjd med det man har åstadkommit och säger att gasklockan är det man kan utsträcka sig till när det gäller modern grön arkitektur.

Mina vänner! Det räcker inte om vi vill vara med och skapa ny kreativ stadsbyggnad i framtiden. Jag tror faktiskt att våra barn och barnbarn kräver av oss i den här församlingen att vi orkar med det, för annars blir inte Stockholm roligare att leva i. Man kommer inte att titta på siluetten om 200 år om vi inte har skapat någonting som står för vår tid.

Bifall till motionen!

§ 28 Motion om krav på ändrade byggregler så att energieffektivitet både mäts i tillförd energi och hur energin till fastigheten produceras (utl. 2013:88)

Anförande nr 199

J a n V a l e s k o g (S): Jag vill först beklaga att vi från denna visionära debatt och diskussion nu går över till något mycket tekniskt och kanske i mångas ögon tråkigt, men det är ack så viktigt. Frågan handlar om att vi i Stockholm måste vara tydliga med hur energiförsörjningen till nybyggda fastigheter bör se ut i framtiden. Det bör även riktas till staten i form av Boverket så att de inte missgynnar miljövänliga uppvärmningsformer, för det gör nämligen Boverket i dag.

Från januari 2012 har det införts regler som innebär att man mäter energieffektivisering utifrån den mängd energi som köps till fastigheten. Man tar inte någon hänsyn till hur den produceras eller till hur energieffektiv själva byggnaden är. För en värmepump som sitter inne i byggnaden räknas enbart elkonsumtionen till pumpen. Om värmepumpen däremot sitter i grannfastigheten och kör till den nämnda fastigheten räknas både elen och den värmeenergi som förs över till fastigheten. Det är märkligt, och det är samma sak med fjärrvärmen som missgynnas väsentligt genom de statliga reglerna. Det spelar ingen roll hur fjärrvärmen produceras. Det är den totala energimängden till fastigheten som räknas i de här reglerna. Fast vi har nästan helt fossilfria bränslen blir fjärrvärmen med den definitionen oattraktiv för byggherrar och andra.

Det enda glädjande i den här energiröran är att Stockholm har sagt, vilket också borgarrådet framhåller i svaret, att den el som används till uppvärmning viktas med 2. Det skulle något korrigera Boverkets konstiga regler. Men egentligen skulle korrigeringen av faktorn för el i förhållande till fjärrvärme ligga på 2,5–3 enligt Sveriges Kommuner och Landsting och fjärrvärmebolagen, som med all rätt är upprörda över de här reglerna. Problemet är att de byggherrar som bygger tar sin utgångspunkt i de statliga reglerna.

Stockholms kommun är också den kommun i landet som går emot övriga kommuner i synen på att man enbart ska se på den producerade värmen i sin helhet och inte på den köpta elen innanför husväggen. Stockholms stad har kritiserat SKL för att vilja vikta upp energianvändningen från luftvärmepumpar på samma sätt som för köpt energi från till exempel bergvärmepumpar. Jag ska återkomma till den mycket röriga remissrunda som har varit.

Det verkar finnas åtskilligt att göra för Stockholm. Tyvärr framgår röran också av det här svaret, vilket jag starkt beklagar.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation i detta ärende.

Anförande nr 200

Borgarrådet K e v i u s (M): Motionären tog upp en del av mitt svar. Jag kan upprepa att el viktas med en faktor 2 för att uppnå teknikneutralitet.

Jag ska försöka prata så att alla förstår. Vi i Stockholms stad ställer ganska tuffa krav. I miljöprogrammet säger vi att den högsta energianvändningen i det som byggs på stadens mark ska vara 55 kilowatt per kvadratmeter och år. Jag hade hoppats att miljöborgarrådet skulle ha varit här i salen och kunnat komplettera med alla de miljökrav som vi ställer vad gäller energieffektivitet.

I svaret på remissrundan från exploateringsnämnden säger de att deras handlingsplan för stadens energikrav vid markanvisningar också är tuffa. Staden ställer mycket tuffa krav på energianvändning. Vi är inte så oroade som motionären är. I övrigt hänvisar jag till det som står i handlingarna.

Anförande nr 201

J a n V a l e s k o g (S): Det är mycket tekniskt, och det inser man när man försöker förstå de olika remissvaren. Förvaltningarna svarar nämligen på olika sätt. Exploateringskontoret håller faktiskt med undertecknad i den här motionen och tycker att det vore en fördel om vi kunde få enhetliga riktlinjer även om de har missförstått och säger att det inte har skett någon förändring av reglerna sedan 2006, vilket är fel.

Miljöförvaltningen och stadsbyggnadsnämnden tycker däremot inte att reglerna är ofullständiga, och de tycker inte att man ska ta hänsyn till vilket sätt man värmer upp fastigheterna på. Det är ändå ganska vedertaget att el är ett sämre sätt att värma upp på. Det går åt ganska mycket el även till värmepumpar vintertid när det är kallt. Det är betydligt sämre än till exempel fjärrvärme, men det tycker man tydligen inte.

Jag tycker att kommunstyrelsens svar också speglar den splittrade bild som finns i det här avseendet. Jag måste ställa en fråga till borgarrådet när det gäller den punkt som också exploateringskontoret och exploateringsnämnden har uppmärksammat. Varför kan man inte ha tydliga regler i landet oavsett om man ska räkna upp det med 2,0 eller 2,5? Varför ska vi acceptera att Boverket har de här reglerna? En del av motionen går ut på att vi ska kräva att Boverket ändrar sig. Varför ska de inte göra det när vi själva har justerat i viss mån genom att vikta upp med 2,0?

Anförande nr 202

Borgarrådet K e v i u s (M): Det är en ganska märklig fråga. Vi i Stockholms stad har lämnat svar på olika remisser när det gäller Boverkets olika regler. Vi har beskrivit hur vi jobbar här i Stockholm med de tuffa krav som vi ställer. Jag skulle önska att Boverket oftare lyssnade och inspirerades av hur vi jobbar här i Stockholm.

Anförande nr 203

J a n V a l e s k o g (S): Det märkliga är att vi i Stockholm är ensamma i hela landet om den här uppfattningen som har uttryckts i de här remisserna till staten att man inte tycker att detta är en viktig fråga. När det gäller att vikta upp energianvändningen för frånluftvärmepumpar på samma sätt som för köpt energi från bergvärmepumpar har man till exempel också en helt annan uppfattning än övriga kommuner i landet. Stockholm verkar ha en egen linje när det gäller synsättet på detta. Den skiljer sig också från den uppfattning som en del av dem i den här salen som sitter i styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting har. Jag inser att det här är en

otroligt svår fråga att debattera och diskutera. Det visar hela det här ärendet. Det är för mig obegripligt att vi själva i Stockholm har högre krav men accepterar att Boverkets regler innebär lägre krav på nationell nivå.

Anförande nr 204

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Vi har en reservation i kommunstyrelsen, och jag yrkar bifall till den. Produktionen av energi genomgår för närvarande en snabb omställning där det finns många olika alternativ. Basenergi som fjärrvärme och el produceras på en rad olika sätt med varierande inslag av fossila bränslen. Innan det finns klara regler som förhindrar inblandning av fossila bränslen, en åtgärd som Vänsterpartiet förordar, finns det ingen möjlighet att i förväg avgöra vilken energibas som är mest klimatvänlig. Det är därför inte heller möjligt att genom nationella beslut fastställa vilken energiform som bör prioriteras. Eftersom uppvärmning av hus redan i dag till stor del sker med förnybara bränslen är energieffektiviteten av betydligt större vikt än valet av energiform. Vänsterpartiet anser därför att de nationella reglerna bör skärpas väsentligt vad gäller kraven på energibehov och att valet av energiform bör regleras på annat sätt än genom Boverkets byggregler.

Anförande nr 205

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Jag tror att alla tre som har varit upp här har samma önskemål, nämligen önskemålet att de regler vi har är de som på allra bästa sätt ser till att vi får energieffektivisering och 100 procent förnybart. Moderaterna stöder kanske inte 100 procent förnybart. Det här är en mycket komplicerad teknisk och ekonomisk fråga. Vi i Miljöpartiet kommer att avstå från att yrka bifall eller avslag när det gäller den här motionen. Vi tycker att det behövs en djupare analys. När man tittar på remissvaren är det ganska uppenbart att kunskapen i just den här frågan är lite låg. Så är det nog i många kommuner. Det händer också väldigt mycket på elkraftsområdet som gör att man noga behöver analysera vad som är rätt steg att ta. Miljöpartiet avstår alltså från att ta ställning till den här motionen.